

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Viktorie Mertová

**Jazyková politika v USA: debata o úředním
jazyku**

Diplomová práce

Praha 2016

Autor práce: **Viktorie Mertová**

Vedoucí práce: **Mgr. Jana Sehnálková**

Rok obhajoby: **2016**

Bibliografický záznam

MERTOVIÁ, Viktorie. *Jazyková politika v USA: debata o úředním jazyku*. Praha, 2016. 79 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra severoamerických studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jana Sehnálková.

Abstrakt

Spojené státy americké nemají úřední jazyk, ačkoli jsou zemí s největším počtem anglicky mluvících obyvatel a angličtina je v USA zdaleka nejrozšířenějším jazykem. V osmdesátých letech 20. století vznikla snaha ustavit angličtinu úředním jazykem USA, tato snaha však dosud nebyla úspěšná. Diplomová práce *Jazyková politika v USA: debata o úředním jazyku* se pokouší objasnit, proč se uzákonění angličtiny jako úředního jazyka nikdy nepodařilo. Nejprve jsou prozkoumány debaty o jazykové politice od vzniku USA a role, kterou v nich hrál úřední jazyk. Poté jsou v práci představeni aktéři debat o úředním jazyku, je vysvětlena jejich motivace a argumenty pro a proti. Nakonec je na základě komparace pěti návrhů zákona o úředním jazyku zvážena potenciální dopad tohoto opatření. Práce tak nejenže poskytuje přehled dosavadních debat o úředním jazyku, ale také zdůvodňuje, proč toto opatření v americkém Kongresu nikdy nebylo schváleno.

Abstract

U. S. does not have an official language even though the country is home to the highest number of English speakers in the world and English is the primary language spoken there. Since 1980s, there have been efforts to make English the official language of the land. However, they have not been successful so far. The paper *Language Policy in the U. S.: Debating Official Language* attempts to clarify why English has never been officialized. First, the language policy debates since the American Revolution are

examined and the role of official language in the debates is defined. Second, the actors of official English debates are introduced, their motivation is explained and arguments for and against making English official are presented. Third, potential impact of official language legislation is scrutinized based on a comparative analysis of five official English bills. Thus, the paper provides an overview of the topic of official English debates and gives reasons why the U. S. Congress has never passed an official language law.

Klíčová slova

USA, jazyková politika, English Only, úřední jazyk, angličtina

Keywords

U.S., language policy, English Only, official language, English

Rozsah práce: 140 012 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 13. května 2016

Viktorie Mertová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí práce Mgr. Janě Sehnákové, vedoucímu diplomového semináře PhDr. et Mgr. Kryštofu Kozákovi, Ph.D., všem ostatním zúčastněným pracovníkům IMS a své rodině za trpělivost, kterou se mnou v souvislosti s psaním této práce měli.

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno:

Viktorie Mertová

E-mail:

mertovaviktorie@gmail.com

Semestr:

LS

Akademický rok:

2014 / 2015

Název práce:

Jazyková politika v USA: debata o oficiálním jazyku

Předpokládaný termín ukončení (semestr, školní rok):

LS 2015 / 2016

Vedoucí diplomového semináře:

PhDr. et Mgr. Kryštof Kozák, Ph.D.

Vedoucí práce:

Mgr. Jana Sehnálková

V čem se oproti původnímu zadání změnil cíl práce?

Práce se nově především pokouší zjistit, proč angličtina není oficiálním jazykem Spojených států. Snaží se zodpovědět otázku, zda jsou důvody pro zavedení oficiálního jazyka a důvody pro jeho odmítnutí spíše symbolické nebo spíše racionální. Cílem je především analyzovat jazykovou politiku na federální úrovni, nikoli situaci v jednotlivých státech. Otázka imigrace a menšinové politiky bude zahrnuta pouze okrajově.

Jaké změny nastaly v časovém, teritoriálním a věcném vymezení tématu?

Časově, teritoriálně ani věcně se práce příliš nezměnila. Stále se jedná o současnou jazykovou politiku ve Spojených státech se stručným exkurzem do historie debat o oficiálním jazyku. Oproti původnímu záměru v práci nebude obsažena případová studie státu s oficiálním jazykem ani státu bez oficiálního jazyka. Těžištěm bude jazyková politika na federální úrovni, situace v jednotlivých státech bude výjimečně použita pro ilustraci.

Jak se proměnila struktura práce (vyjádřete stručným obsahem)?

Práce je nově členěna do tří hlavních částí.

Nejprve bude představena současná situace ve Spojených státech – kolik obyvatel mluví a kolik nemluví anglicky, ve kterých státech byla přijata opatření k zoficiálnímu angličtině, jaké jsou postoje federální vlády a Kongresu, jaký je ústavně-právní rámec zavedení oficiálního jazyka. Bude zde rovněž krátce představena dosavadní debata o oficiálním jazyku a pokusy o legislativní řešení tohoto problému.

Dále se bude práce věnovat možným následkům zavedení angličtiny jako oficiálního jazyka. Bude analyzováno, co by takový krok znamenal pro obyvatele Spojených států, kteří anglicky nemluví, jaké by byly náklady (případně úspory) vyplývající z takového opatření a zda by tento krok bylo možné úspěšně soudně zpochybnit. Analýza bude doplněna praktickými příklady ze států, které už angličtinu zoficiálníly.

Poslední část bude zkoumat nejvýznamnější aktéry, kteří prosazují zavedení oficiálního jazyka a naopak také ty, kteří jej odmítají. Jedná se zejména o nevládní organizace jako například Official English, U. S. English atd. Tyto organizace budou analyzovány jako krátké případové studie – bude zkoumáno, kdo je podporuje, jaká je jejich motivace, jaké jsou jejich argumenty. V neposlední řadě bude zmíněno, kteří ze současných významných politiků jsou zastánci a odpůrci angličtiny jako oficiálního jazyka.

Jakým vývojem prošla metodologická koncepce práce?

Práce se nově nebude příliš zabývat otázkou imigrace a tedy ani teoriemi s ní související (Samuel P. Huntington, teorie multikulturalismu atd.). Nově však využije např. poznatky Davida O. Searse o symbolech využívaných v politice. Analytická část práce bude postavena na případových studiích organizací podporujících a odmítajících zavedení oficiálního jazyka.

Které nové prameny a sekundární literatura byly zpracovány a jak tato skutečnost ovlivnila celek práce?

Jonathan L. Freedman, David O. Sears, J. Merrill Carlsmith, *Social Psychology* (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1978).

Jack Citrin, David O. Sears, *American Identity and the Politics of Multiculturalism* (New York: Cambridge University Press, 2014).

Michael A. Zuckerman, „Constitutional Clash: When English-Only Meets Voting Rights“, *Yale Law and Policy Review* 28 (October 16, 2009), 353-377.

Teresa Pac, „The English-Only Movement in the US and the World in the Twenty-First Century“, *Perspectives on Global Development and Technology* 11, No. 1 (2012), 192-210.

„Pro-English – The Nation’s Leading English Language Advocates“, Official website of ProEnglish, <https://www.proenglish.org/> (accessed June 3, 2015).

„U.S. English – Making English the Official Language“, Official website of U. S. English, <http://www.us-english.org/> (accessed June 3, 2015).

„English First – in Spirit of Immigrants Who Learned English and Became the American Society“, Official website of English First, <http://www.englishfirst.org/> (accessed June 3, 2015).

V souladu s výše popsaným posunem tématu práce byla literatura doplněna jak o starší relevantní díla, která napomáhají pochopení kontextu tématu, tak o novější články z odborných periodik. Novými prameny se staly oficiální weby organizací, které jsou zastánci nebo odpůrci oficiálního jazyka.

Charakterizujte základní proměny práce v době od zadání projektu do odevzdání tezí a pokuste se vyhodnotit, jaký pokrok na práci jste během semestru zaznamenali (v bodech):

- Částečný odklon od původního tématu – vynechání debat o imigraci.
- Zaměření na jednotlivé aktéry v otázce jazykové politiky a zejména na jejich motivaci.
- Využití teoretických konceptů.
- Vyjasnění struktury práce (tři části, viz výše), definice nové výzkumné otázky a podotázek.

Podpis studenta a datum:

Schváleno:	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí diplomového semináře		

Obsah

Úvod	3
Cíle práce	4
Definice pojmů	5
Použité zdroje a teoretická východiska.....	6
Asimilacionismus	8
Pluralismus	9
Politika identity	10
1. Jazyková politika v USA	12
1.1 Španělština jako předmět jazykové politiky.....	14
1.2 Debaty o jazykové politice v USA: historie.....	16
1.2.1 Jazyková omezení v raných fázích amerických dějin.....	16
1.2.2 Debaty o jazyku v kontextu debat o imigraci	18
1.2.3 Debaty o jazykové politice ve 20. století.....	19
1.2.4 Debaty o úředním jazyku v osmdesátých letech.....	21
1.2.5 Debaty o úředním jazyku v devadesátých letech.....	23
1.2.6 Debaty o jazykové politice po roce 2000.....	25
1.2.7 Příklad: primární volby 2016.....	26
1.3 Jakou roli hrál úřední jazyk v debatách o jazykové politice?.....	27
2. Debaty o jazykové politice v dnešní době	29
2.1 Současná jazyková situace v USA	29
2.2 Jazyková politika v jednotlivých státech.....	31
2.3 Reakce jazykových menšin na myšlenku úředního jazyka	34
2.4 Úřední jazyk: zastánci	35
2.4.1 Jaké jsou důvody pro podporu úředního jazyka?	37
2.5 Úřední jazyk: odpůrci.....	39
2.6 Argumenty pro úřední jazyk	40
2.7 Argumenty proti úřednímu jazyku	44
3. Důsledky uzákonění úředního jazyka	48
3.1 Diskriminační dopady zavedení úředního jazyka	48

3.2	Je úřední jazyk protiústavní?.....	51
3.3	Návrhy zákona o úředním jazyku: komparace.....	52
3.3.1	Vzory zákona navrhované U. S. English.....	54
3.3.2	H. J. R. 169 (1983).....	56
3.3.3	H. R. 123 (1995).....	57
3.3.4	H. R. 997 (2015).....	59
3.3.5	Rozdíly v navržených podobách úředního jazyka.....	61
3.4	Překážky pro zavedení úředního jazyka.....	64
	Závěr	66
	Summary	67
	Použitá literatura	69

Úvod

Spojené státy americké nemají úřední jazyk. Jsou sice zemí s největším počtem anglicky mluvících obyvatel a angličtina je v USA zdaleka nejrozšířenějším jazykem, nebyla však nikdy uzákoněna jako řeč úřední.¹ Angličtina je tedy *de facto* úředním jazykem USA – to znamená, že úřední úkony jsou prováděny primárně v angličtině.² Tento stav se po dlouhou dobu nikdo nepokoušel změnit, v osmdesátých letech 20. století však nastal obrat – mnozí Američané se začali domnívat, že je angličtina v ohrožení, a vznikla myšlenka posílit její postavení z právního hlediska.

Ačkoli drtivá většina obyvatel Spojených států má přistěhovalecké kořeny, angličtina se jako dominantní jazyk prosadila brzy a otázka jiných jazyků byla v průběhu amerických dějin nastolována převážně v době velkých imigračních vln. Pokus o uzákonění úředního jazyka byl jednou z reakcí na zvyšující se počet přistěhovalců přicházejících do USA v osmdesátých letech. Protipřistěhovalecké nálady se však projevovaly i širokou škálou dalších snah o posílení angličtiny a eliminaci ostatních jazyků. Toto úsilí, které se v amerických dějinách periodicky opakuje, se obecně nazývá hnutím English-Only (v českém překladu „jen angličtinu“).

Tato práce se zabývá problémem úředního jazyka v USA jako konkrétním legislativním opatřením, širší hnutí English-Only je představeno pouze na pozadí debat o úředním jazyku. Ústředním tématem této práce jsou důvody, proč se angličtina úřední řečí USA nikdy nestala, i když dlouhodobě existuje zjevná snaha různých politických a občanských subjektů o zavedení takového opatření.

Převážná část debat o uzákonění úředního jazyka proběhla v osmdesátých a devadesátých letech 20. století, kdy také vznikla většina literatury zabývající se tímto tématem. Významnější literatury z posledních deseti až patnácti let není mnoho, a i ta se často odkazuje na starší zdroje, které se nezdá odvolávají na zastaralé statistické údaje. To, že se nyní téma úředního jazyka zdá neaktuální, ale neznamená, že není relevantní se jím zabývat. Nelze ani vyloučit, že se toto téma do veřejné debaty v dohledné době vrátí.

Pro uvedení do kontextu je nutné uvést, že jednojazyčné společnosti jsou na světě v naprosté menšině³, stejně jako země, které nemají úřední jazyk.⁴ Úřední jazyk ve

¹ Bořivoj Hnízdo, *Role angličtiny v globalizujícím se světě*, 30.

² Robert B. Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism: The View From the USA and Its Interaction With Language Issues Around the World“, 150.

³ *Ibid.*, 153.

⁴ „Read about ‚Official or national languages‘ on Constitute“, Constitute Project,

striktním slova smyslu nemá ani Česká republika, čeština má status jazyka správního, trestního a občanskoprávního řízení.⁵ Ve většině zemí světa je pojem úřední jazyk interpretován jako „jazyk úředních záznamů“, a i když úřady těchto zemí formálně jiné řeči než úřední používat nemusí, ve většině případů tak stejně činí (např. zajištěním tlumočnicka při policejním vyšetřování), ať už kvůli tradici, ohleduplnosti nebo z pragmatických důvodů.⁶

Cíle práce

Cílem této práce je představit debaty o úředním jazyku, které v USA dosud proběhly, a nastínit důvody, proč k uzákonění úředního jazyka nikdy nedošlo. Lze také říct, že se práce věnuje otázkám, které jeden z nejvýznamnějších amerických analytiků jazykové politiky James Crawford správně pokládá, ale nezodpovídá:

„Co se týče úředního jazyka jako konkrétní politiky, [situace] zůstává problematická. Spojené státy se bez úředního jazyka obešly více než 200 let a angličtina za tu dobu v drtivé většině případů zůstala dominantním jazykem. Proč teď vznikla potřeba omezovat dvojjazyčnost? Jak může být v demokracii odůvodněn zákaz používání určitého způsobu řeči? Čeho by takové opatření v praxi dosáhlo, kromě toho, že by kladlo překážky úředním úkonům, prohrěšilo by se proti Listině práv a připravilo lidi s omezenou znalostí angličtiny o služby, na které mají právo? Proč otevírat Pandořinu skříňku soudních pří, které by bezpochyby následovaly, nemluvě o konfliktech mezi etnickými skupinami? Kde jsou fakta, která by tak radikální legislativní opatření podpořila?“⁷

Ústřední výzkumnou otázkou této práce tedy je, *proč* Spojené státy nemají úřední jazyk, respektive co takovému opatření brání. Práce zároveň zodpoví tři podotázky: Jakou roli hrálo téma úředního jazyka v proběhnuvších debatách o jazykové politice? Jaké by byly důsledky uzákonění úředního jazyka? Jednalo by se o symbolický krok, nebo by to mělo významné praktické dopady?

<https://www.constituteproject.org/search?lang=en&key=lang> (staženo 13. května 2016).

⁵ Čeština je jazykem správního, trestního a občanskoprávního řízení, nikoli „úředním jazykem“ České republiky. O schválení zákona o úředním jazyku se např. v roce 2015 pokoušeli poslanci KSČM, viz Návrh zákona o úředním jazyku ČR, Sněmovní tisk 629/0, část č. 1/4, 21. října 2015.

⁶ J. A. Fishman, „English Only: Its Ghosts, Myths and Dangers“, 127.

⁷ James Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 36.

Práce je složena ze dvou tematických částí: první a druhá kapitola se zabývají debatami o úředním jazyku a třetí kapitola potenciálním dopadem jeho uzákonění. V první kapitole bude nastíněn historický vývoj debat a současný stav této problematiky. Druhá kapitola identifikuje aktéry debat o úředním jazyku a jejich argumenty. Třetí kapitola mapuje důvody, proč úřední jazyk v USA nikdy nebyl přijat, a důsledky, které by uzákonění úředního jazyka mělo.

První dvě kapitoly jsou postaveny převážně na analýze sekundární literatury, ale i primárních zdrojů, například webových stránek organizací lobbujících za úřední jazyk. Stěžejní část třetí kapitoly je tvořena analýzou nejvýznamnějších navržených zákonů o úředním jazyku s ohledem na to, jaký dopad by přijetí zákonů o tomto znění mělo vliv na americkou společnost.

Definice pojmů

Tato práce používá pojem „úřední jazyk“, což je podle české terminologie správný překlad slovního spojení *official language*. Je však důležité vzít v úvahu, že samotné slovo *official* lze také přeložit jako „oficiální“, což má významově hlubší smysl. „Oficiální“ jazyk není jen jazykem, kterým komunikují úřady (*office*), použití tohoto slova v češtině implikuje, že jde rovněž o prezentování postavení jazyka navenek.

Pojem English-Only není možné přeložit dostatečně obratně, je proto ponechán v původním znění. V práci je také používán obecnější termín „restriktivní jazyková politika“, jímž je míněna široká škála opatření v duchu English-Only, tedy politika restriktivní vůči jiným jazykům než angličtina.

Je důležité hnutí za úřední jazyk a hnutí English-Only neztotožňovat, problematika úředního jazyka je totiž podmnožinou problematiky English-Only, a to ze dvou důvodů. Zaprvé, debaty o úředním jazyku jsou jen segmentem širších debat o statutu angličtiny. Zadruhé, obecná myšlenka English-Only znamená výhradní používání angličtiny ve všech sférách života, zatímco úřední jazyk obnáší výhradní používání angličtiny jen v rámci federálních úřadů a služeb s nimi spojených.

V debatách o úředním jazyku ve skutečnosti není středem pozornosti angličtina, ale ostatní jazyky, v americkém kontextu jde zejména o španělštinu. V USA sice probíhá debata o tom, zda je pro španělsky hovořící obyvatelstvo pocházející z Latinské Ameriky vhodnější používat termín *Hispanic* či *Latino*, v této práci bude však používán pouze pojem Hispánec, který je v češtině více vžitý.

Definovat, kdo přesně Hispánci jsou, je poměrně problematické. U. S. Census

Bureau (americký úřad pro sčítání lidu) například Hispánce nepovažuje za samostatnou rasu, ale za skupinu vymezenou jazykem, národnostním původem a kulturou, tedy za skupinu etnickou.⁸ Etnicita je však velmi širokým pojmem, který byl v minulosti definován v souvislosti s náboženstvím, barvou kůže, jazykem i dalšími znaky. Je důležité neztotožňovat koncept „hispánství“ pouze s jedním z těchto aspektů.⁹

Použité zdroje a teoretická východiska

V českojazyčné odborné literatuře je téma debat o úředním jazyku v USA zastoupeno velmi výjimečně. Na Institutu mezinárodních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy vzniklo několik kvalifikačních prací, které se těchto témat dotýkaly (Eva Petrová 2009, Romana Workman 2016), tyto práce se však zabývaly spíše hnutím English-Only v širším slova smyslu a nezaměřovaly se přímo na otázku úředního jazyka.

Anglickojazyčná odborná literatura je oproti tomu na práce zabývající se úředním jazykem poměrně bohatá, ale většina významných studií vznikla před rokem 2000 a novější literatura se často opírá o starší zdroje, včetně statistických dat. Kromě toho se ve většině případů jedná o články či příspěvky ve sborníku, nikoli monografie zabývající se čistě problematikou úředního jazyka. Prostor pro výzkum tohoto tématu tedy stále existuje.

Jedním z nejvýznamnějších analytiků jazykové politiky se zaměřením na úřední jazyk je James Crawford, jehož monografie *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety* byla jedním z hlavních zdrojů informací pro tuto práci. Problematiku jazykové politiky v USA Crawford mapuje již přes 20 let, a to i z pozice občanského aktivismu. Jeho kniha je přesto z akademického hlediska velmi kvalitní a nevykazuje znaky zaujatosti. Crawfordovou tezí je, že zdrojem hnutí English-Only a snahy o uzákonění úředního jazyka nejsou pouze symbolické zápasy o americkou identitu, ale především boj o zdroje, moc a postavení ve společnosti. Domnívá se, že pro americké dělníky a malé podnikatele, jejichž příjmy se dlouhodobě snižují, je podpora myšlenky English-Only ventilem ekonomické frustrace a pocitu nejistoty.¹⁰

Informace o debatách o úředním jazyku před rokem 1990 tato práce čerpala z rozsáhlých studií Davida F. Marshalla (*The Question of an Official Language:*

⁸ Jones Humes a Roberto R. Ramirez, „Overview of Race and Hispanic Origin: 2010“, 2.

⁹ Roberto A. Valdeón, „Languages in Contact, Cultures in Conflict: English and Spanish in the USA“, 314.

¹⁰ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 22.

Language Rights and the English Language Amendment)¹¹ a J. A. Fishmana (*'English only': its ghosts, myths, and dangers*).¹² Tyto články, ač staršího data, poskytují velmi dobrý vhled do problematiky a ani v nejmenším si neprotiřečí s tím, kterým směrem se debaty o úředním jazyku posunuly poté, co byly články vydány.

Cenné informace o jazykové situaci v jednotlivých státech byly kromě samotných dokumentů (ústavy a zákony jednotlivých států) čerpány také ze studie Eduarda D. Faingolda *Official English in the Constitutions and Statutes of the Fifty States in the United States*.¹³ Tento autor provedl výzkum legislativy všech 50 amerických států a na základě konkrétního znění zákonů a ústav vytvořil dělení jejich jazykových politik na angažované (*hands-on*) a lhostejné (*hands-off*) vůči cizím jazykům.

Závěrečná kapitola této práce přejímá klasifikaci dosud navržených zákonů o úředním jazyku, kterou používá Ann Sinsheimer v článku "*English Only*" and Our Struggle to Understand the Concept of Language.¹⁴ Znění zákonů je podle této autorky buď symbolické, nebo donucovací, přičemž ze znění vyplývá i reálný dopad těchto opatření. Ann Sinsheimer také tvrdí, že pokud zákon o ustavení angličtiny úředním jazykem obsahuje formulace, které naznačují, že budou omezovány ostatní jazyky, jedná se o záměr skutečně tyto jazyky omezovat.

Téma jazykové politiky je z teoretického hlediska zpracováno velmi rozsáhle, jak z úhlu pohledu politické vědy, tak z hlediska lingvistiky. Přesto však neexistuje žádná zastřešující teorie jazykové politiky.¹⁵ Pro účel této práce byl velmi dobrou základní oporou sborník *Introduction to Language Policy: Theory and Method*¹⁶ z roku 2009, na němž se podílelo mnoho zvučných jmen současné akademické scény, co se týče jazykové politiky (Thomas Ricento, Jan Blommaert, Ronald Schmidt).

Co se týče teoretických východisek této práce, otázka zavedení úředního jazyka je jednou z mnoha dimenzí oblasti jazykové politiky a plánování (*Language Policy and Planning*), jejíž členění je odlišné u různých autorů. Tato práce se opírá o řazení podle

¹¹ David F. Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment". *International Journal of the Sociology of Language* 1986, č. 60 (leden 1986): 7–75.

¹² J.A. Fishman, „'English Only': Its Ghosts, Myths and Dangers". *International Journal of the Sociology of Language* 1988, č. 74 (leden 1988): 125–140.

¹³ Eduard D. Faingold, „Official English in the Constitutions and Statutes of the Fifty States in the United States". *Language Problems & Language Planning* 36, č. 2 (2012): 136–148.

¹⁴ Ann Sinsheimer, „'English Only' and Our Struggle to Understand the Concept of Language". *Language and Communication* 25, č. 1 (2005): 61–80.

¹⁵ Thomas Ricento, „Language Policy: Theory and Practice - An Introduction", 10.

¹⁶ Thomas Ricento, *Introduction to Language Policy: Theory and Method* (Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell, 2009).

Nancy Hornberger, která v jazykové politice podle jejích cílů rozlišuje tři různé přístupy: plánování statutu jazyka (např. zavedení úředního jazyka), plánování akvizice jazyka (výuka jazyků) a plánování obsahu jazyka (kodifikace spisovné formy).¹⁷ Protože se jedná o oddělené a velmi odlišné oblasti, tato práce se angličtinou v USA z druhého a třetího hlediska nezabývá.

Z hlediska politické vědy se jazyková politika obvykle posuzuje z pohledu ideje rovnosti. Pokud tento koncept aplikujeme na situaci v USA, je možné rozlišit dva přístupy: asimilaci a pluralismus. Podle asimilacionistických teorií přistěhovalci s omezenou znalostí angličtiny dosáhnou rovnosti s rodilými Američany tím, že se jazyk naučí. Politiky, které jim umožňují angličtinu nepoužívat (např. dvojjazyčná výuka) jejich šance na rovnost omezují. Oproti tomu podle teorií pluralismu je blahobyt jedince základem pro spravedlivou společnost a sám jedinec určuje, co pro něj pojem „blahobyt“ znamená.¹⁸ Rovnost je definována jako rovnost příležitostí, která spočívá v tom, že stát poskytuje rovnocennou podporu každé etnolingvistické komunitě v něm přítomné.¹⁹ Zároveň jde o rovnost v možnosti společenské mobility.²⁰ Přistěhovalci by tedy především měli dostat šanci plně se rozvinout v rámci komunity, ke které se hlásí, a to i po jazykové rovině.

Asimilacionismus

Samuel P. Huntington je pravděpodobně nejslavnějším zastáncem asimilacionismu, co se týče přístupu k přistěhovalcům. Bývá mu však často vytýkána nesystematičnost analýzy a anekdotický charakter důkazů, které předkládá.²¹

Otázku jazyka Huntington v knize *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*²² aplikuje na otázku identity a přichází s poměrně netradičním názorem, že Amerika ve skutečnosti není „národem přistěhovalců“, jak se často uvádí, ale „národem osadníků“, konkrétně angloprotestantských osadníků. To, co dělá Ameriku Amerikou, je podle Huntingtona právě anglosaská protestantská kultura, nikoli směs národností, etnik, kultur a jazyků, které do USA za dobu jejich existence přimigrovaly. Americká identita se sice oproti evropským etnonacionálním identitám od revoluce zakládala na

¹⁷ Hornberger, „Frameworks and Models in Language Policy and Planning“, 28–29.

¹⁸ Ricento, „Theoretical Perspectives in Language Policy: An Overview“, 7–8.

¹⁹ Schmidt, Sr., „Language Policy and Political Theory“, 106.

²⁰ Ibid., 104.

²¹ Ugues, Jr. et al., „Two-Cultures? Latino and Asian Language Assimilation Along the U.S.-Mexico Border“, 18–19.

²² Samuel P. Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity* (Praha: Rybka, 2005).

tzv. „víře v americké hodnoty“ (*american creed*), ale Huntington tuto identitu přesto nepovažuje za čistě politickou a tudíž univerzální a tvrdí, že je podmíněna angloprotestantskou kulturou. Právě z ní totiž podle něj typické americké hodnoty (individualismus, rovnost, svoboda a demokracie) vychází.²³

Angloprotestantská americká kultura je podle Huntingtona od šedesátých let 20. století terčem útoků, mimo jiné kvůli masivnímu přistěhovalectví. Aby americká skupinová identita neztratila své pevné základy, což by mělo neblahé důsledky na jednotlivce, kteří od ní odvozují svou osobní identitu, a mohlo by to vést k politické nestabilitě, je podle Huntingtona třeba ji zachovat takovou, jaká vznikla - anglosaskou.²⁴

Pluralismus

Will Kymlicka, významný teoretik multikulturalismu a jeden z nejvýznamnějších zastánců pluralismu v otázkách jazykové politiky, byl mezi prvními, kdo se pokusili aplikovat otázky jazykové politiky na normativní politické teorie. Ve studii *Language Rights and Political Theory*²⁵ společně s Alanem Pattenem nastiňuje, jakou úlohu by měla vláda zastávat při plánování jazykové politiky ve vícejazyčných společnostech a nevzdálit se při tom příliš od západních liberálně-demokratických hodnot. Nezúčastněný přístup a absenci jakéhokoli plánování nepovažuje za reálnou alternativu, protože vlády musí v každém případě na určité úrovni učinit rozhodnutí, v jakém jazyce budou běžně poskytovány služby veřejnosti. Je sice možné tato rozhodnutí ponechat na nižších úrovních vládnutí a nechat úředníky, aby o používání různých jazyků rozhodovali podle okolností, není to však žádoucí, protože se tím výrazně snižuje efektivita komunikace.²⁶

Kymlicka a Patten proto rozlišují dva přístupy, jakými lze přistupovat k užívání jazyků ve vícejazyčném veřejném prostoru. V prvním modelu ve veřejné komunikaci dané společnosti převažuje jeden jazyk, který je používán ve státní správě, u soudů či ve státním školství, vyjma zvláštních situací. Pro jednotlivce, kteří tento jazyk neovládají, jsou zajištěna kompromisní řešení nejrůznějších forem: soudní překladatelé, najímání státních zaměstnanců se znalostí více jazyků, dvojjazyčná výuka atd. Ve druhém modelu je určitým jazykům uděleno zvláštní postavení (úřední jazyk) a osoby využívající veřejné služby si mohou dle vlastních preferencí vybrat, ve kterém jazyce

²³ Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*, 67–76.

²⁴ *Ibid.*, 28–35.

²⁵ Will Kymlicka a Alan Patten, „Language Rights and Political Theory“, *Annual Review of Applied Linguistics* 23, č. 1 (2003): 3–21.

²⁶ *Ibid.*, 9–10.

chtějí služby obdržet.²⁷

Rozlišuje dvě skupiny menšinových skupin ve státech a následně dva typy práv menšin. První skupinou jsou „menšinové národy“ (*minority nations*) a charakterizuje ji především historická přítomnost a geografická koncentrace na daném teritoriu, zkušenost s politickou samosprávou a jazyková a kulturní odlišnost od dominantního národa. Přistěhovalecké skupiny (*immigrant groups*) oproti tomu na území daného státu pobývají relativně krátce, bývají multietnické, geograficky rozptýlené, a není pravděpodobné, že by vyžadovaly zvláštní zacházení jako politickou samosprávu či jazyková práva.

První kategorie má větší nárok na skupinová práva (samospráva, zvláštní ochrana jazyka a kultury) díky své unikátní pozici, tyto skupiny se totiž často staly součástí daného státního útvaru anexí či dobytím. Do jisté míry mají tedy stejné právo na budování svého národa jako národy většinové. Druhá skupina přišla do země dobrovolně a má proto určitou míru zodpovědnosti za svou úspěšnou integraci, to však neznamená, že nemá právo na zvláštní zacházení, jejich nárok je pouze slabší. Státy by měly zohlednit, že integrace je náročný proces a měly by ho imigrantům usnadnit, například přechodně poskytovat služby v jejich rodném jazyce, a zabránit institucionální diskriminaci.²⁸

Politika identity

Tato práce staví na konceptu, že jádrem jazykové politiky a tudíž i problematiky zavedení úředního jazyka je politika identity (*identity politics*). S tímto tvrzením pracuje většina významných teoretiků jazykové politiky (Wiley, Schmidt, Kymlicka) i analytiků příbuzných fenoménů jako je například imigrace (Huntington). Koncepce politiky identity se opírá o důležitost otázky „kdo jsem?“ v politickém životě a o rozmanitost odpovědí na tuto otázku. Veškeré politické dění v tomto pojetí vyplývá z rozdílů a vzájemných závislostí mezi lidmi – kdyby totiž byli všichni lidé stejní a soběstační, nevznikaly by konflikty a politika by neexistovala.²⁹ Je to právě problematika identity, která vysvětluje emocionální rozměr debat o americkém úředním jazyce.³⁰

Zásadní teoretickou oporou pro tuto práci je studie Jacka Citrina *The "Official English" Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States* z roku

²⁷ Kymlicka a Patten, „Language Rights and Political Theory“, 8–9.

²⁸ Kymlicka, *Politics in the Vernacular: Nationalism, Multiculturalism, and Citizenship*, 27–31.

²⁹ Schmidt, Sr., „Language Policy and Political Theory“, 97–99.

³⁰ Ibid., 99–100.

1990, která se zabývá vztahem politiky identity a postavení angličtiny v USA. Citrin tvrdí, že pro většinu anglofonních Američanů nenesou vícejazyčné vládní služby žádné hmatatelné ztráty ani přínosy. Zpochybňování postavení ostatních jazyků je však obvykle spojeno s hluboko zakořeněnými představami o národní identitě. Citrin proto využívá konceptu Davida O. Searse o konfliktu mezi osobními zájmy a „symbolickou politikou“, aplikuje ho na otázku postavení angličtiny v USA a tvrdí, že názory většiny obyvatelstva na otázku jazykové politiky jsou více ovlivněny symbolickými postoji než hmotnými zájmy.³¹

Tyto postoje spočívají v pozitivním vztahu k národním symbolům a americkým hodnotám a v přesvědčení, že schopnost mluvit anglicky je velmi důležitá pro to, aby byl člověk „správným Američanem“.³² Patriotismus a „amerikanismus“ jsou podle Citrina mnohem jistějšími ukazateli podpory pro opatření v duchu English-Only než například negativní vztah vůči přistěhovalcům.

---

³¹ Citrin et al., „The ‚Official English‘ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States“, 535–36.

³² Ibid., 549–50.

1. Jazyková politika v USA

Jazyková politika je segmentem veřejné politiky, který využívá autority státu k ovlivnění postavení a používání určitých jazyků v rámci jurisdikce tohoto státu. Součástí politické agendy se obvykle stává v reakci na to, že se političtí aktéři domnívají, že je postavení či používání určitého jazyka ve společnosti v takovém ohrožení, že je nutný zásah státu.³³

Jazyková politika přesto není pouhým reakčním opatřením. Neexistuje totiž země bez jazykové politiky, stát musí vždy učinit vědomé rozhodnutí o tom, v jakém jazyce budou vydávány zákony, jaký jazyk bude používán ve školách, při značení ulic apod. Existují však země, které jazykovou politiku nemají přesně formulovanou, a USA jsou jednou z nich. Ve Spojených státech nikdy nebyla vytvořena komplexní jazyková politika ve vztahu k jiným jazykům, ale v průběhu let byly zaváděny různé programy na podporu výuky angličtiny jako druhého jazyka a dvojjazyčného vzdělávání.³⁴ Za součást sféry jazykové politiky se také považuje systém výuky mateřského jazyka a výuka cizích jazyků. Jazykové chování navíc neovlivňuje pouze jazyková politika, ale celá řada dalších sektorů.³⁵

Interpretace dějin vztahu americké politiky k jazykovým menšinám se různí.³⁶ Historická přítomnost většího množství jazyků v USA je neoddiskutovatelná, ale na centrální úrovni ve smyslu vládnutí tato skutečnost nikdy nebyla příliš významná. Je zároveň nutné připustit, že pokud se americká vláda ostatními jazyky zabývala, přístup k nim byl restriktivní až kolonizační, jak uvádí Teresa Pac ve studii *The English-Only Movement in the US and the World in the Twenty-First Century*.³⁷ Co se však týče formulace jazykové politiky, tato práce je v souznění s tvrzením Roberta B. Kaplana, že multilingualismus (ve smyslu vícejazyčné jazykové politiky) byl v USA zřídka kardinálním politickým tématem.³⁸

První náznak jazykové politiky se v dějinách USA objevil v souvislosti s americkou revolucí a odtržením od Británie, kdy bylo třeba novému národu dodat pocit jazykové identity. O to se standardizací americké angličtiny pokusil Noah

³³ Schmidt, Sr., „Language Policy and Political Theory“, 97.

³⁴ Wiley, „Language Policy in the USA“, 266.

³⁵ Ibid., 263.

³⁶ Viz přehled literatury na začátku práce.

³⁷ Pac, „The English-Only Movement in the US and the World in the Twenty-First Century“.

³⁸ Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism: The View From the USA and Its Interaction With Language Issues Around the World“, 152.

Webster.³⁹ Dále se jazyková politika v USA projevovала zejména institucionálním útlakem podřízených etnolingvistických menšin jako Afroameričanů, amerických indiánů a podrobených Mexičanů.⁴⁰ Dopady americké jazykové politiky na přistěhovalce ve 20. století jsou podrobně popsány dále v této kapitole.

Jsou tedy USA jednojazyčnou či vícejazyčnou zemí? Spory mezi těmito koncepcemi zřídka hrály v historii USA důležitou roli, protože angličtina byla vždy *de facto* oficiálním národním jazykem a její pozice nebyla závažně ohrožena. Ačkoli byly v USA od počátku historie přítomny další jazyky (domorodé, africké, koloniální), monolingualismus na centrální úrovni se dlouhodobě považoval za samozřejmost. Od imigrantů se očekávalo, že se naučí anglicky (a svůj rodný jazyk pomalu zapomenou), a co se týče Američanů, geografická izolace jim styk s jinými jazyky prakticky znemožňovala. Po druhé světové válce se ovšem situace změnila a debaty o multilingualismu v reakci na narůstající globalizaci pronikly do veřejného povědomí. Vzhledem k silnému patriotismu a minimálnímu kontaktu s Evropany a dalšími cizinci však běžní Američané v těchto debatách inklinovali k jednojazyčné podobě jazykové politiky.⁴¹

Pozice angličtiny ve Spojených státech nicméně například podle Terrence Wileyho nebyla nikdy ohrožena, protože většina uživatelů cizích jazyků na území USA ovládá zároveň i angličtinu. K úplné ztrátě původního jazyka navíc u imigrantů dochází nejpozději ve třetí generaci po přistěhování.⁴² Vícejazyčnost by proto neměla být považována za problém, ale za demografickou realitu, a na základě této reality by měla být formulována komplexní jazyková politika.⁴³

Wiley je zároveň autorem jedné z nejuniverzálnějších typologií jazykových politik. Rozlišuje je podle jejich orientace na pomyslné škále striktnosti: propagační, kompromisní, tolerantní, restriktivní a represivní, přičemž americkou jazykovou politiku ve většině fází dějin řadí na pomezí tolerantního a restriktivního typu. Proběhnuvší restrikce vůči jiným jazykům nelze pominout, ale to, že v USA nikdy nebyl uzákoněn úřední jazyk, svědčí o přístupu tolerance a nezasahování.⁴⁴

Protože angličtina je primárním a všeobecně používaným jazykem v USA, otázky jazykové politiky se v dnešní době obvykle týkají toho, jakým způsobem zajistit,

³⁹ Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism“, 150–51.

⁴⁰ Pac, „The English-Only Movement in the US and the World in the Twenty-First Century“, 192–93.

⁴¹ Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism“, 152–54.

⁴² Wiley, „Language Policy in the USA“, 259.

⁴³ Ibid., 256.

⁴⁴ Ibid., 263–65.

aby se do amerického veřejného života mohli zapojit i ti, kteří anglicky nemluví. Většina těchto otázek je proto spojena se vzděláváním a výukou. Existuje mnoho způsobů, jakými vyučovat angličtinu osoby s jiným mateřským jazykem (převážně děti přistěhovalců), mezi ty nejdiskutovanější patří metoda ponoření (*immersion*), přechodné dvojjazyčné vzdělávání (*Transitional Bilingual Education*) a dvojité jazykové vzdělávání (*Dual Language Education*).⁴⁵

Odpůrci dvojjazyčného vzdělávání podporují právě metodu ponoření, kterou lze přirovnat ke vhození neplavce do vody. Žák se tak má naučit anglicky rychle a bez zbytečných rozptýlení. V praxi jsou však obvykle uděleny výjimky pro první rok výuky. Oproti tomu metoda TBE je nejběžnější formou dvojjazyčného vzdělávání. Jejím cílem je pomoci žákům, jejichž mateřským jazykem není angličtina, s postupným přechodem do dominantně anglojazyčného vzdělávacího systému. Programy TBE lze také interpretovat tak, že pomáhají dětem zbavit se „problému“ dvojjazyčnosti a stát se monolingvními jedinci.⁴⁶ Alternativou je metoda DLE, pro niž cizí jazyk není pouze přechodně používaným nástrojem výuky, ale je její plnohodnotnou součástí. Používají se téměř jen na nižších vzdělávacích stupních.⁴⁷

Názory expertů na přínosy dvojjazyčného vzdělávání nebo jiných forem výuky osob s omezenou znalostí angličtiny jsou velice rozmanité a nelze určit směr, který by byl dominantní nebo názor, který by byl oprávněnější než ostatní. Tato práce se z tohoto důvodu soudím o výhodách a nevýhodách různých systémů vyhýbá. Faktem však je, že žáci hispánského původu, kteří jsou nejtypičtějšími představiteli osob s omezenou znalostí angličtiny v americkém školském systému, obecně dosahují podprůměrných akademických výsledků a dalších neúspěchů jako nedokončení studia střední školy (v roce 2012 37 % oproti 21 % bělošských žáků).⁴⁸ Víc než nedostatečná znalost angličtiny k těmto neúspěchům navíc přispívají jiné faktory: kompetence učitelů, relevance osnov či financování vzdělávacích programů. Proces osvojování angličtiny může celkovou akademickou úspěšnost rovněž omezovat.⁴⁹

1.1 Španělština jako předmět jazykové politiky

Hnutí za posílení jednoho jazyka ze své podstaty směřuje na oslabení jiných jazyků, je

⁴⁵ Borden, „The English Only Movement: Revisiting Cultural Hegemony“, 231.

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid., 230.

⁴⁹ Ibid.

však zároveň nezbytné si uvědomit, že terčem jazykové politiky nejsou jazyky, ale jejich mluvčí. Ačkoli z názvu hnutí English-Only vyplývá, že jeho předmětem zájmu je angličtina, ve skutečnosti jsou jeho agendou jazyky, které angličtině konkurují. V americkém kontextu je takovým jazykem především španělština.

Španělština je druhým nejpoužívanějším jazykem v USA a Hispánci jsou zároveň po běloších druhou nejpočetnější etnickou skupinou.⁵⁰ Mezi přistěhovalci početně dominují Hispánci, zejména Mexičané. Španělština je zároveň nejčastěji studovaným cizím jazykem v USA a je navíc jedním z nejsilnějších rivalů angličtiny v globálním měřítku.⁵¹ Zdá se tedy logické, že právě španělština je jazykem, jímž se anglofonní Amerika cítí být nejvíce ohrožena.

Hispánská populace je navíc oproti ostatním etnickým skupinám v řadě aspektů unikátní. Samuel P. Huntington v tomto ohledu zmiňuje zejména geografickou blízkost zemí původu, která Hispáncům na rozdíl od „starých“ evropských imigrantů usnadňuje zachování vazeb a případně i loajality k těmto zemím. Geografická blízkost kromě toho umožňuje nelegální přistěhovalectví v masovém měřítku. Zejména Mexičané oproti jiným imigrantům také tíhnou k životu v relativně uzavřených komunitách, a to i ve druhé a třetí generaci. Mají kromě toho tendenci se déle odkazovat ke kultuře a jazyku své rodné země.⁵²

Zanechání španělštiny je tím pomalejší, čím víc jsou přistěhovalci koncentrováni v geograficky uzavřených komunitách. To souvisí s tím, že většina Hispánců žije ve městech. V deseti největších městech USA (kromě Detroitu a Philadelphie) množství Hispánců výrazně převyšuje celonárodní průměr.⁵³ Nikdy však nebylo prokázáno, že by si hispánští přistěhovalci kvůli tomu pomaleji osvojovali angličtinu, spíše oproti jiným skupinám déle zůstávají bilingvní.⁵⁴

Jedním z nejvýznamnějších unik hispánské menšiny je její historická přítomnost na území USA. Španělština byla prvním evropským jazykem používaným v Americe⁵⁵ a španělsky mluvící obyvatelstvo na území dnešních USA žije už od roku 1513.⁵⁶ Nepřerušovaná španělskojazyčná tradice však zůstala zachována jen na územích

⁵⁰ Humes a Ramirez, „Overview of Race and Hispanic Origin: 2010“.

⁵¹ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 79.

⁵² Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*, 227–36.

⁵³ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 68.

⁵⁴ *Ibid.*, 76–79.

⁵⁵ Barnwell, „The Status of Spanish in the United States“, 235.

⁵⁶ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 67.

v severním Novém Mexiku, jižním Texasu a jižním Coloradu.⁵⁷ Tyto skupiny mexického původu (*Chicano*) si totiž po svém nedobrovolném začlenění do USA v roce 1848 nebyly schopny uchovat španělskojazyčné instituce a samosprávu, což se oproti nim podobně podrobenému Portoriku o padesát let později podařilo.⁵⁸

Ačkoli bylo do USA v historii španělsky mluvící obyvatelstvo inkorporováno a z hlediska klasifikace menšin podle Kymlicky by tak mělo mít nárok na širší jazyková práva, španělština dnes nemá takový status, jaký získaly například domorodé jazyky na Havaji či Aljašce.⁵⁹ Existuje dokonce obava, že by si tito Mexikoameričané mohli činit nárok na autonomii a vytvoření vlastního státu.⁶⁰

1.2 Debaty o jazykové politice v USA: historie

1.2.1 Jazyková omezení v raných fázích amerických dějin

Není jistě překvapením, že všechny polemiky o jazykové politice v USA se alespoň nepřímo týkaly angličtiny a jejího statusu. Literatura obvykle veškeré návrhy na posílení postavení anglického jazyka v historii USA nazývá „hnutím“ English-Only, ačkoli žádná organizace pod tímto názvem nebyla nikdy založena. Pravidelně se objevující snahy o posílení angličtiny lze přesto interpretovat jako součást jednoho trendu zaštitěného zásadou „English-Only“, tedy myšlenkou, že angličtina by měla být hlavním, jediným či úředním jazykem USA.

Opora této myšlenky nespočívá ani v Deklaraci nezávislosti, ani v Ústavě, otcové zakladatelé úřední jazyk v těchto dokumentech nezmínili záměrně. Jedním z důvodů bylo to, že ani ve Velké Británii nebyla úřední řeč uzákoněna, dalším (a pravděpodobně významnějším) cílená snaha o určitou formu jazykové tolerance. Nově vzniklé Spojené státy nemohly dopustit odliv obyvatel ze svého jazykově rozmanitého území, ani si nemohly dovolit klást překážky nově příchozím.⁶¹

Absence jazykových opatření v Ústavě neznamena, že významné osobnosti počátku amerických dějin na věc neměly různé názory. Jeden z prvních předsedů Nejvyššího soudu John Marshall se například domníval, že jazyk je otázka individuální volby a americká jazyková identita by měla být postavena nikoli na nařízení, ale právě

⁵⁷ Barnwell, „The Status of Spanish in the United States“, 237.

⁵⁸ Kymlicka, *Politics in the Vernacular: Nationalism, Multiculturalism, and Citizenship*, 31.

⁵⁹ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 67.

⁶⁰ „Professor Predicts ‚Hispanic Homeland‘“, *Kingman Daily Miner*, 21. ledna 2000.

⁶¹ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 7–8.

na vůli jednotlivců naučit se společný jazyk, tedy angličtinu.⁶² Oproti tomu Benjamin Franklin už v polovině 18. století stál v čele hnutí, které se zasazovalo o asimilaci německy hovořícího obyvatelstva v Pensylvánii. Němečtí osadníci tehdy tvořili přibližně třetinu tamní populace a Franklin se obával, že brzy budou mít nad anglicky hovořícími osadníky početní převahu, což podle něj ohrožovalo jak jazyk, tak způsob života anglosaských osadníků. Franklin se stavěl proti němčině ve veřejné sféře (tisk, smlouvy, soudní překladatelé) a pod záminkou výuky náboženství zakládal anglojazyčné školy.⁶³

Jazyková politika nebyla příliš důležitým tématem ani ve smyslu konkrétních legislativních opatření. V roce 1795 se sice v Kongresu několikrát diskutovalo o vydávání federálních zákonů dvojjazyčně (v němčině a angličtině), nakonec ale ani nedošlo ke hlasování.⁶⁴ Řešení otázek řízení státu v angličtině bylo již tehdy federálními zákonodárci považováno za samozřejmost. Mnohé státy naopak své zákony a předpisy v prvních desetiletích existence USA vydávaly vícejazyčně, včetně překladů do domorodých jazyků.⁶⁵

Otázka jazykové politiky poté v 19. století vyvstala několikrát, zejména v souvislosti s rozšiřováním USA o území obydlené různými jazykovými skupinami, které bylo často provázeno restriktivními jazykovými opatřeními. Prezident Jefferson se například po koupi Louisiany pokusil uvalit jazyková omezení na její obyvatele, jenže narazil na silný odpor frankofonní většiny. Po získání statutu státu byly v Louisianě sice všechny písemnosti vydávány v angličtině, francouzština však byla na vládní úrovni dále užívána bez významných omezení.⁶⁶ O skutečné opatření ve smyslu English-Only se tedy v tomto případě nejednalo.

Jeden z nejčasnějších úspěšných pokusů o využití politiky v duchu English-Only pro získání kontroly nad částí populace proběhl v Kalifornii. Anglojazyčné obyvatelstvo, které získalo početní většinu díky migraci v důsledku zlaté horečky, prosadilo v roce 1879 zavedení angličtiny jako *de facto* úředního jazyka, čímž

---

⁶² Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 11.

⁶³ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 11–12. James Crawford tvrdí, že Franklin jako vydavatel prvních německých novin a německé bible v Americe se především obával konkurence a ušlého zisku. J. A. Fishman dodává, že Franklin byl frustrován ze svojí neschopnosti oslovit německy mluvící voliče.

⁶⁴ Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism“, 150.

⁶⁵ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 11.

⁶⁶ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 12–13.

připravilo španělsky mluvící pracovníky o konkurenceschopnost. Výrazně tomu napomohl i federální Zákon o kalifornské půdě, který vyžadoval, aby vlastníci pozemků prokázali svá vlastnická práva před výhradně anglofonními soudy.⁶⁷ Jazyková diskriminace v duchu English-Only, kterou James Crawford nazývá jazykovou genocidou, byla také až do poloviny 20. století na celém území USA otevřeně praktikována na amerických indiánech pod záminkou jejich civilizování. V jistém smyslu lze říct, že byla úspěšná – ve druhé generaci po jazykové převýchově už děti uměly jen anglicky a mnoho domorodých jazyků s přispěním této politiky úplně vymizelo.⁶⁸

1.2.2 Debaty o jazyku v kontextu debat o imigraci

Při zkoumání debat o jazykové politice je nutné vzít v potaz, že ve druhé polovině 19. století⁶⁹ došlo k významné změně imigračních trendů. Přistěhovalců přibývalo, noví příchozí do USA byli navíc často římskí či řečtí katolíci hovořící slovanskými nebo románskými jazyky, což u tradičních anglosaských protestantů nezřídkem vyvolalo pocit ohrožení vlastních pozic a příklon k nativismu. Státy začaly ve větší míře přijímat zákony omezující dvojjazyčnost školství a státní správy, která byla dosud považovaná za samozřejmost nebo alespoň tolerovaná.

Hnutí v duchu English-Only je na přelomu století nutné vnímat v kontextu širšího hnutí za omezování imigrace, které se často krylo s hnutími protizidovskými či protikatolickými. Příkladem takového trendu je například protestantské Americké sdružení na ochranu, tajná protikatolická společnost vzniklá roku 1887, která prosazovala mj. i restriktivní jazykovou politiku. Do svých řad se jim dařilo nalákat především Američany zklamané ekonomickými poměry (úspěch měli zejména v dobách krize) nebo ty, kteří vůči nově příchozím přistěhovalcům cítili kulturní a rasovou nadřazenost.⁷⁰ Ke konci 19. století restriktivní jazykovou politiku začaly prosazovat např. protikatolické skupiny v Illinois a Wisconsinu, ale také američtí dělníci, kteří se tak snažili oslabit konkurenty z řad imigrantů (např. v Pensylvánii byl v roce 1897 uzákoněn požadavek, že horníci musí umět mluvit anglicky).⁷¹

Za zmínku stojí, že tato opatření nebyla nutně pouze reakcí na přistěhovalectví.

⁶⁷ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 13–14.

⁶⁸ *Ibid.*, 16–17.

⁶⁹ Marshall toto období změn řadí mezi roky 1860 a 1923, ale lze najít i jiný způsob datace.

⁷⁰ Tindall a Shi, *Dějiny USA*, 416.

⁷¹ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 20.

Ke konci století bylo veřejné mínění významně ovlivněno také nedostatkem pracovních míst, a probíhající války – s domorodým obyvatelstvem, Španěly a později Němci⁷² – toleranci vůči etnickým a jazykovým menšinám nenapomohly. Samotné přistěhovalectví (a změny jeho trendů) tedy obrannou reakci v duchu nativismu nezpůsobilo.⁷³

1.2.3 Debaty o jazykové politice ve 20. století

V součinnosti s ekonomickými změnami, válečným vnímáním světa a zvýšeným přílivem imigrantů se na počátku 20. století vyvinul čtvrtý hybný faktor jazykových omezení – změnilo se americké vnímání patriotismu a mýty a symboly s ním spojené. Od přistěhovalců se nyní očekávalo přizpůsobení se většinové americké kultuře namísto dříve běžné rozmanitosti, a to včetně jazykové asimilace.⁷⁴ V desátých letech 20. století získala popularitu (a podporu Úřadu pro vzdělávání, předchůdce ministerstva školství) tzv. kampaň amerikanizace, jejímž cílem bylo přimět přistěhovalce naučit se anglicky a plně přijmout americkou identitu. Kromě jazykových kurzů byly proto pro imigranty pořádány i zvláštní akce, které v nich měly podpořit vlastenectví. Výrazným zastáncem amerikanizačních snah a anglicizace byl například prezident Theodore Roosevelt, který považoval lpění přistěhovalců na rodných jazycích za znak rozštěpené loajality.⁷⁵

Podle logiky, že restriktivní jazyková opatření byla vždy uplatňována jako reakce na širší dění, se ve dvacátém století snaha o jazykovou jednotu projevila zejména v souvislosti s mezinárodně-politickými událostmi. Během první světové války byla v USA prakticky zrušena výuka do té doby populární němčiny⁷⁶ a v reakci na tzv. rudou hrozbu ze Sovětského svazu v roce 1919 patnáct států přijalo vzdělávací opatření v duchu English-Only.⁷⁷ Kongres ve dvacátých letech uvalil dosud nejpřísnější omezení na imigraci co do země původu a rodného jazyka, vzdělávání v jiném jazyce než v angličtině bylo zastaveno sérií zákonů.⁷⁸ Z hlediska jazykových práv se zostřila protiimigrační federální legislativa. Zákon o přistěhovalcích z roku 1917 znemožnil

⁷² Války s indiánskými kmeny probíhaly během celého 19. století, válka se Španělskem v roce 1898, válkou s Německem je myšlena první světová válka.

⁷³ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 12–13.

⁷⁴ Ibid., 13–14.

⁷⁵ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 21.

⁷⁶ Wiley, „Language Policy in the USA“, 262.

⁷⁷ Panovala totiž obava, že se mezi jazykově izolovanými přistěhovalci z východní Evropy budou šířit myšlenky komunismu.

⁷⁸ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 21–22.

příchod negramotných imigrantů, Zákon o občanství z roku 1940 obsahoval požadavek, aby žadatelé o americké občanství uměli mluvit anglicky, což bylo v roce 1950 zpřísněno na požadavek znalosti angličtiny slovem i písmem.⁷⁹

Od dvacátých let se však situace zároveň začala postupně obracet na poli soudním. V roce 1923 Nejvyšší soud v případě *Meyer vs. Nebraska* rozhodl, že státy nemohou omezovat výuku jazyků v soukromých školách, což bylo do té doby v mnoha státech uzákoněno. Ačkoli Ústava jazyková práva explicitně nezmiňuje, soud hájil právo soukromých subjektů vyučovat cizí jazyky na základě principu rovnosti před zákonem, což se dále stalo důležitým precedentem.⁸⁰

Do šedesátých let se rovnováha v americké společnosti poměrně nenápadně přesouvala na stranu vícejazyčnosti. Roli zřejmě hrálo jak to, že čím dál tím větší množství Američanů mělo možnost vycestovat a překonat svůj etnocentrismus, tak uvědomění, že znalost cizích jazyků nese výhody z hlediska zajištění národní bezpečnosti. David F. Marshall navíc zmiňuje ekonomickou krizi třicátých let jako jeden z faktorů, který v rámci nižších socioekonomických tříd paradoxně mohl vést ke zvýšení tolerance vůči etnickým menšinám.⁸¹

Hnutí za občanská práva přispělo k vyzdvižení významu etnicity v americké společnosti a zejména hispánští aktivisté zdůrazňovali koncept jazykových práv jako širší součást občanských práv a nárok vycházející z Ústavy. Dále se problematika jazyka odvíjela především v oblasti školství. Cílem Zákona o dvojjazyčném vzdělávání z roku 1968 bylo pomoci dětem pocházejících z rodin hovořícím jiným jazykem, aby si plně osvojily angličtinu.⁸² V šedesátých a sedmdesátých letech se v tomto kontextu jazyková práva dostala k Nejvyššímu soudu, do médií a následně i do veřejného povědomí. Podle početných soudních výkladů Zákona o občanských právech měly děti s omezenou znalostí angličtiny právo na dvojjazyčné vzdělání.⁸³ Právě vícejazyčná výuka se však stala katalyzátorem odporu velké části veřejnosti proti jazykovým právům. Lpění přistěhovalců na svých původních jazycích se zdálo být projevem nedostatečného respektu vůči americké kultuře.⁸⁴

⁷⁹ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment”, 17.

⁸⁰ Ibid., 14–15.

⁸¹ Ibid., 20–21.

⁸² Citrin et al., „The ‚Official English‘ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States”, 537.

⁸³ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment”, 16.

⁸⁴ Citrin et al., „The ‚Official English‘ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United

1.2.4 Debaty o úředním jazyku v osmdesátých letech

S nástupem osmdesátých let přišla éra tzv. kulturních válek a obratu ke konzervatismu – období zpřísněné imigrační legislativy, odklonu od protidiskriminačních opatření a škrtů v rozpočtu směřovaných na zdravotnictví, školství a sociální zabezpečení. Zároveň došlo ke změnám v imigračních trendech a mezi nově příchozími do USA nově dominovali španělsky mluvící přistěhovalci z Latinské Ameriky.⁸⁵ Tato nálada se odrazila i na vzestupu popularity hnutí English-Only.

V roce 1981 byla otázka úředního jazyka poprvé vznesena v Kongresu. Kalifornský senátor S. I. Hayakawa podal návrh na ústavní dodatek⁸⁶, který by učinil angličtinu úřední řečí. Ačkoli tvůrce deklaroval své dobré úmysly a opakovaně uvedl, že by toto opatření neomezilo např. používání cizích jazyků v kulturních záležitostech jednotlivých komunit a ve věcech obchodu, ostatní zákonodárci vůči jeho návrhu zaujali postoj zdvořilé nevšímavosti. Bylo totiž zřejmé, že formulace dodatku byla příliš široká a málo právně sofistikovaná na to, aby naplnil své vymezené cíle.⁸⁷

Aby posílil pozici svých požadavků poté, co nebyl opětovně zvolen do Senátu, Hayakawa v roce 1983 společně s aktivistou v oblasti kontroly růstu populace Johnem Tantonem založil organizaci U. S. English, která se stala hlavním představitelem hnutí English-Only. Na legislativním poli se objevili pokračovatelé myšlenky úředního jazyka jak ve Sněmovně reprezentantů, tak v Kongresu, a během roku 1983 přednesli dva nové návrhy na ústavní dodatek⁸⁸, z nichž ani o jednom nakonec nebylo Kongresem hlasováno. Ačkoli byly návrhy zákonů v tomto smyslu předkládány minimálně každé dva roky, celkově v Kongresu proběhla v osmdesátých letech pouhá dvě slyšení na téma úředního jazyka, v roce 1984 a v roce 1988.⁸⁹

Proč vyvolaly tyto návrhy v zákonodárných orgánech tak marginální odezvu? Uzákonění jazyka tak jako tak považovaného za *de facto* úřední se mohlo zdát pouhým symbolickým krokem, skutečné znění návrhů však ukázalo, že výsledek vyznívá restriktivněji, než je jeho deklarovaný záměr. Ústavní dodatky ve formě navrhované

States", 537.

⁸⁵ Schmid, „The Politics of English Only in the United States: Historical, Social and Legal Aspects“, 67–68.

⁸⁶ S. J. Res. 72 (1981).

⁸⁷ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 23–25.

⁸⁸ S. J. Res. 167 (1983) a H. J. Res. 169 (1983).

⁸⁹ Bruno Aleman a Charles V. Dale, „English as the Official Language of the United States: An Overview“, 2.

v letech 1981–1985 měly oproti záměrům svých navrhovatelů mnohem dalekosáhlejší účinky, nebo umožňovaly velmi širokou škálu soudních výkladů.⁹⁰ Hrozilo například, že by vláda a její agentury vůbec nesměly užívat jiný jazyk než angličtinu a existující zákony či programy pracující s jinými jazyky, včetně výuky cizích jazyků ve školách, by musely být zrušeny.⁹¹

Přes relativní umírněnost politiků získávalo hnutí English-Only v osmdesátých letech poměrně širokou podporu veřejnosti. Organizaci U. S. English i ostatním skupinám, které lobbovaly za zavedení úředního jazyka, narůstal počet členů a přispěvatelů (během prvních čtyř let existence skupiny U. S. English se jejími přispěvateli stalo 400 tisíc lidí⁹²) a Američané se v průzkumech veřejného mínění hojně vyslovovali pro jazykové restrikce a posílení postavení angličtiny. Většina Kalifornanů například v průzkumu v roce 1988 uvedla, že nesouhlasí s vícejazyčným veřejným školstvím a že volební právo by mělo být omezeno znalostí angličtiny.⁹³

Po neúspěchu v Kongresu⁹⁴ skupiny jako U. S. English přesunuly svou pozornost na legislativu na státní úrovni. Během osmdesátých let uzákonilo angličtinu jako úřední jazyk dvanáct států, převážně na jihu a jihozápadu USA, nejednalo se však nutně o státy, které byly významně ovlivněny imigrací. Ve většině z nich byla populace většinově anglosaská a podíl obyvatel narozených mimo USA pod celonárodním průměrem.⁹⁵

Ke konci osmdesátých let se však nálada ve společnosti částečně obrátila. V roce 1988 muselo kvůli skandálu, který odhaloval předpojatost U. S. English vůči Hispáncům, odstoupit vedení organizace. To mnohým Američanům otevřelo oči a organizace zaznamenala zásadní odliv zaměstnanců, sponzorů i veřejně známých podporovatelů.⁹⁶ Nadto bylo odhaleno, že předseda správní rady John Tanton má vazby na skupiny podporující tvrzení, že bílá rasa je nadřazená a ostatní méněcenné.⁹⁷ Je zajímavé, že ačkoli byl Tanton rovnocenným spoluzakladatelem U. S. English,

⁹⁰ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment”, 37.

⁹¹ Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism”, 155.

⁹² Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 22.

⁹³ Citrin et al., „The ‚Official English’ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States”, 551–54.

⁹⁴ Do roku 1990 bylo v Kongresu představeno min. 13 dalších návrhů na ustavení angličtiny úředním jazykem USA.

⁹⁵ Citrin et al., „The ‚Official English’ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States”, 540.

⁹⁶ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 31.

⁹⁷ *Ibid.*, 33.

organizace jeho jméno na svém webu (na rozdíl od Hayakawy) dnes neuvádí.⁹⁸

1.2.5 Debaty o úředním jazyku v devadesátých letech

Nový ředitel U. S. English, chilský imigrant Mauro Mujica, se od roku 1993 pokoušel zlepšit veřejné mínění pomocí dobročinného programu, jímž se dotovaly kurzy angličtiny pro přistěhovalce. Valná část podporovatelů U. S. English totiž zásadně nesouhlasila s tím, aby se takové programy hradily z peněz daňových poplatníků.⁹⁹ V tomto období také vznikala řada menších iniciativ na podporu úředního jazyka, na počátku devadesátých let však bylo hnutí za posílení postavení angličtiny diskreditováno a celkově ztrácelo na síle. Oproti předchozím drtivým úspěchům byl úřední jazyk mezi lety 1988 a 1995 uzákoněn v jediném americkém státu, v Alabamě.¹⁰⁰

To se ale změnilo po volbách v roce 1994. Kongres byl nově obsazen silně konzervativní většinou, již nativistické tendence nebyly cizí, a imigrace se tak opět stala velmi ožehavým tématem. Tím, že se záležitosti chopili zákonodárci, se skupiny jako U. S. English přestaly zdát extrémní.¹⁰¹ Samotný předseda Sněmovny reprezentantů Newt Gingrich považoval otázku úředního jazyka za velmi podstatnou.¹⁰²

Pro uvedení do kontextu je nutné zmínit, že v roce 1990 v USA mluvilo doma jiným jazykem než anglicky 31 milionů obyvatel a z nich 80 % uvedlo, že anglicky umí mluvit „dobře“ nebo „velmi dobře“. Angličtinu tedy neovládalo nebo hůře ovládalo přibližně 2,6 % populace.¹⁰³

V roce 1996 došlo ve Sněmovně reprezentantů k dosud nejvýznamnějšímu hlasování o uzákonění angličtiny jako úředního jazyka. Návrh *H. R. 123 (1995)* kromě zavedení úředního jazyka deklaroval, že „*pomůže přistěhovalcům se lépe asimilovat a plně využít ekonomické a zaměstnanecké příležitosti ve Spojených státech*“¹⁰⁴, avšak neuváděl, jak přesně toho hodlá dosáhnout. Ani jeho zastánci v Kongresu nebyli schopni přínos návrhu zákona podložit relevantními výzkumy a během projednávání se ani nesnažili vyvracet námitky z pozic ochrany občanských práv, kromě toho, že

⁹⁸ „U.S. English | Making English the Official Language | U.S English History“, U. S. English, <http://www.usenglish.org/view/3> (staženo 13. května 2016).

⁹⁹ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 34.

¹⁰⁰ „Alabama Constitution 1901“.

¹⁰¹ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 31–32.

¹⁰² *Ibid.*, 35.

¹⁰³ „Language Spoken at Home and Ability to Speak English for United States, Regions and States: 1990“, U. S. Census Bureau, 1990, <https://www.census.gov/hhes/socdemo/language/data/census/cphl-133.pdf> (staženo 13. května 2016).

¹⁰⁴ Emerson, *Bill Emerson English Language Empowerment Act of 1996*, sek. 101.

argumentovali svou základní motivací „umožnit imigrantům získat vliv“.¹⁰⁵ Návrh mimo jiné znemožňoval písemnou komunikaci ze strany státní správy v jiném jazyce než angličtině (včetně korespondence mezi zákonodárci a jejich voliči).¹⁰⁶ Přesto byl schválen výraznou většinou 259:169.

Republikánští senátoři se však projevíli pragmatičtěji než jejich sněmovní protějšky. Především z obavy z rozdělení společnosti a ztráty voličů (hrozba potvrzená kongresmany, kteří se po schválení návrhu stačili setkat se zástupci svých okrsků) odmítli návrh projednávat, a Sněmovna si nijak výrazně nestěžovala. Roli hrálo také to, že prezident Clinton, který se k otázkám úředního jazyka dosud nevyjadřoval, pohrozil vetováním zákona, pokud by byl přijat.¹⁰⁷ Do té doby si konzervativci mohli uchovávat naděje, že Clinton nebude klást odpor – sám v roce 1987 jako guvernér Arkansasu podepsal zákon v duchu English-Only, ačkoli několik let poté v prezidentské kampani nad tímto činem vyjádřil politování.¹⁰⁸

Angličtina jako úřední jazyk se následně stala důležitým tématem prezidentské kampaně na straně republikánů v roce 1996. Na rozdíl od demokratů jejich tehdejší voličskou základnu tvořilo minimum etnických menšin, které by otázka oficiálního jazyka mohla popudit. Už volební rok 1994 se navíc stal tzv. rokem rozhněvaných bílých mužů, kteří se ve velké míře politicky mobilizovali a tvořili Republikánské straně významnou oporu.¹⁰⁹ Vlnu podpory pro myšlenku English-Only ve své kampani využili například Bob Dole či Patrick Buchanan.

Na úrovni jednotlivých států zatím kampaň za jazykové restrikce pokračovala s obnovenou intenzitou. V Kalifornii, kde byl úřední jazyk vložen do ústavy už v roce 1986, byla v roce 1998 v lidovém hlasování rozdílem více než 20 procentních bodů schválena Propozice 227, která fakticky postavila mimo zákon dvojjazyčnou výuku na státních školách.¹¹⁰ Tato iniciativa byla soukromě financována podnikatelem a neúspěšným politikem Ronem Unzem, kterému se následně podařilo prosadit podobné snahy v Arizoně a dalších státech.¹¹¹

Radikalizace politické scény způsobila opětovný průnik problematiky English-Only do celonárodních médií; prováděly se nové průzkumy veřejného mínění, které

¹⁰⁵ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 42–47.

¹⁰⁶ Emerson, *Bill Emerson English Language Empowerment Act of 1996*, sek. 163 c.

¹⁰⁷ Schmidt, Sr., *Language Policy and Identity Politics in the United States*, 3.

¹⁰⁸ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 47–48.

¹⁰⁹ *Ibid.*, 35.

¹¹⁰ Schmidt, Sr., *Language Policy and Identity Politics in the United States*, 3–4.

¹¹¹ *Ibid.*

prokazovaly silnou podporu voličů pro jazykové restrikce. Výsledky průzkumů ale velmi záležely na položených otázkách. Pokud byla otázka přímočará – např. „Chcete, aby byla angličtina úředním jazykem USA?“ – byla podpora mnohem vyšší, než když byly ve formulaci otázky naznačeny dopady úředního jazyka na osoby s omezenou znalostí angličtiny.¹¹²

Úřední jazyk obecně vzbuzoval silné emoce. Po desítkách let, kdy byla imigrace silně omezována a kdy se počet obyvatel USA narozených v zahraničí snižoval, nebyli Američané zvyklí na vícejazyčnost, která byla o sto let dříve běžná.¹¹³ Na druhou stranu, úřední jazyk v devadesátých letech také zaznamenal významný neúspěch na poli soudním. V případě *Ruiz vs. Hull* (1998) arizonský Nejvyšší soud potvrdil, že arizonské nařízení o úředním jazyku porušuje první a čtrnáctý dodatek Ústavy USA.¹¹⁴

Ke konci dekády však téma úředního jazyka ztratilo relevanci. Počet a význam přistěhovalců, zejména Hispánců, narostl, a stali se významnou složkou elektorátu i trhu. Jak liberální, tak konzervativní politici nyní museli nové situaci přizpůsobit své volební strategie a soustředit se na získání hlasů zástupců etnických menšin, které by jazykové restrikce mohly odradit.¹¹⁵

1.2.6 Debaty o jazykové politice po roce 2000

V srpnu 2000 prezident Clinton schválil exekutivní nařízení 13166 nazvané *Zlepšení přístupu osob s omezenou znalostí angličtiny ke službám*. Tento dokument ukládal všem vládním agenturám a zhotovitelům vládních zakázek (všem institucím částečně financovaným z federálních peněz), aby své služby osobám s omezenou znalostí angličtiny poskytovali v jiných jazycích a zamezili tak diskriminaci podle Zákona o občanských právech.¹¹⁶ Toto poměrně obecně pojaté opatření však nemělo příliš velkou odezvu a myšlenka English-Only zatím získávala úspěchy napříč širokým spektrem oblastí, zejména ve školství. Zákon *No Child Left Behind* z roku 2002 například dvojjazyčné vzdělávání nezakázal, ale podřídil děti s omezenou znalostí angličtiny stejným standardům jako jejich vrstevníky, kteří anglicky uměli. Zákon o dvojjazyčném vzdělávání z roku 1968 jím tak byl fakticky zrušen.¹¹⁷

¹¹² Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 29; *ibid.*, 36.

¹¹³ *Ibid.*, 36–37.

¹¹⁴ *Ruiz v. Hull*, 1998 P.2d 984.

¹¹⁵ Valdeón, „Languages in Contact, Cultures in Conflict: English and Spanish in the USA“, 319.

¹¹⁶ Executive Order 13166 of August 16, 2000. Improving Access to Services for Persons With Limited English Proficiency. Federal Register 65, No. 159. 50121-50125.

¹¹⁷ Crawford, „OBITUARY: The Bilingual Ed Act, 1968 - 2002“.

Od roku 2000 bylo v Kongresu představeno minimálně 28 rezolucí a návrhů zákonů ustavujících angličtinu jako úřední či „národní“ jazyk Spojených států. Ani o jednom z těchto návrhů však nebylo dále hlasováno.¹¹⁸ Téma úředního jazyka bylo po roce 2000 zmíněno v mnoha volebních kampaních (jeho zavedení obhajovali Rick Santorum či Mitt Romney¹¹⁹), zpravidla se však jednalo o volební kampaně neúspěšné. Na federální úrovni se od osmdesátých let úřední jazyk nikdy znovu nestal středem pozornosti.

I přes to je zřejmé, že toto téma v USA není zcela vyčerpáno. Po roce 2000 přijalo angličtinu za úřední jazyk deset států, v posledních několika letech se jednalo o státy jako Západní Virginie, Aljaška či Oklahoma, které mají oproti celoamerickému průměru velmi nízký podíl obyvatel hispánského původu a jsou minimálně ovlivněny imigrací.¹²⁰ Ačkoli snahy o zavedení úředního jazyka na federální úrovni ochably (zřejmě proto, že se strategie na státní úrovni ukázala být úspěšnější), přední politici se k tomuto emoce vzbuzujícímu tématu pravidelně vrací.

1.2.7 Příklad: primární volby 2016

Je zajímavé prozkoumat, jakým způsobem rezonovaly nativistické tendence v podobě prosazování úředního jazyka předvolební prezidentské kampani v roce 2015 a 2016.¹²¹ Všechna vyjádření ve smyslu kodifikace úřední řeči pocházela od politiků z Republikánské strany, což odpovídá dlouhodobému trendu. Na druhou stranu, sami politici jako by si uvědomovali, že se jedná o marginální téma, z něhož v kampani nelze mnoho vytěžit.

Série vyjádření volajících po posílení angličtiny se v médiích objevila v září 2015 a byla odstartována faktem, že Jeb Bush, v té době stále ještě považovaný za jednoho z favoritů voleb, mluví plyně španělsky a této výhody hojně využíval ve své kampani. V reakci na to, že Bush v Miami promluvil španělsky k voličům, Donald Trump v rozhovoru pro konzervativní web Breitbart News uvedl, že Jeb Bush je „(...) sice milý chlap a mám ho rád, ale měl by jít příkladem a mluvit anglicky, když je v Americe.“¹²²

¹¹⁸ Data převzata z webu Congress.gov (9. května 2016).

¹¹⁹ Helton, „Romney, Santorum continue sparring over English in Puerto Rico - CNNPolitics.com“ *CNN*, 16. března 2012.

¹²⁰ Ennis, Rios-Vargas, a Albert, „The Hispanic Population: 2010“; Grieco et al., „The Foreign-Born Population in the United States: 2010“.

¹²¹ K 13. květnu 2016.

¹²² Boyle, „Exclusive: Donald Trump Fires Back at Jeb Bush“, *Breitbart News*, 2. září 2015.

Trumpovi přitom pravděpodobně nevidilo to, že Jeb Bush promluvil na americké půdě španělsky, jako spíše to, že byl tou dobu schopen efektivněji oslovit hispánské voliče, a to mimo jiné díky své dvojjazyčnosti. Zmíněné floridské vyjádření bylo navíc k Donaldu Trumpovi nelichotivé. I přes relativní malichernost tohoto incidentu se jím však dostala otázka jazyků v USA do předvolebního diskurzu.

Den nato, 3. září 2015, se k věci vyslovila také Carly Fiorina, v tu dobu rovněž mající poměrně vysoké předvolební preference. Jedním dechem vyjádřila svůj obdiv k Jebu Bushovi a dalším lidem, kteří jsou schopni používat více jazyků, a zároveň prohlásila, že si myslí, že angličtina je úředním jazykem USA.¹²³ Podobně neobratně se následně vyjádřila také konzervativní politička Sarah Palin, která prohlásila, že „je třeba mluvit americky.“¹²⁴

Oproti tomu Marco Rubio se jako jeden z mála výrazných politiků na adresu uzákonění angličtiny jako oficiálního jazyka vyjadřoval v posledních několika letech pravidelně a poměrně konzistentně. Formule o posílení postavení angličtiny byly součástí jím podporovaného návrhu zákona o imigraci, který dokonce schválil Senát. Podle tohoto plánu, který by mimo jiné vedl k legalizaci velké části imigrantů bez dokladů a měl poměrně širokou podporu u obou politických stran, museli znalost angličtiny prokazovat nejen žadatelé o občanství, ale i žadatelé o trvalý pobyt.¹²⁵

Nelze však říct, že by se podpora pro kodifikaci úřední řeči omezovala jen na voliče Republikánské strany – podle nedávných průzkumů veřejného mínění se zdá, že tento návrh má mnohem silnější podporu.¹²⁶ Svědčil by o tom i incident, který se patrně odehrál během kampaně Bernieho Sanderse v Nevadě. Dolores Huerta, významná hispánská aktivistka v oblasti občanských práv, uvedla, že na její nabídku, že Sandersův projev bude simultánně překládat do španělštiny, dav jeho podporovatelů zareagoval syčením a vykřikováním: „English only! English only!“¹²⁷

1.3 Jakou roli hrál úřední jazyk v debatách o jazykové politice?

V debatě, zda jednota národa stojí na jazyku, v počátcích americké historie z ideových i pragmatických důvodů převládl názor, že postavení angličtiny není nutné oficiálně upevňovat. Ve druhé polovině 19. století však začal v otázkách jazykové politiky s větší

¹²³ Spíše ve smyslu, že by měla být.

¹²⁴ McWhorter, „Sarah Palin’s ‚speak American‘ (Opinion)“, *CNN*, 13. září 2015.

¹²⁵ *Border Security, Economic Opportunity, and Immigration Modernization Act*, S. 744 (2013).

¹²⁶ „Americans Overwhelmingly Put English First - Rasmussen Reports™“, *Rasmussen Reports*.

¹²⁷ Ross a Philipp, „Dolores Huerta says she was shouted down with ‘English-only’ chants from a Sanders crowd“, *Washington Post*, 20. února 2016.

silou působit faktor imigrace. I přes paradox, že zvyšující se míra přistěhovalectví byla ve skutečnosti pro USA úspěchem, protože vláda její růst doposud podporovala, se americká společnost zejména vůči anglicky nehovořícím imigrantům ostře vyhranila. Roli hrál strach z neznámého, pocity nadřazenosti i obavy ze ztráty vlastního postavení.

Z důvodů ekonomických, psychologických i demografických se vyvinulo takové vnímání americkosti a amerického vlastenectví, které nově zahrnovalo i jazykovou a kulturní asimilaci nově příchozích. Pro období počátku 20. století je symptomatické takzvané hnutí amerikanizace, jehož cílem bylo vychovávat z přistěhovalců asimilované Američany. Hodnoty společnosti se změnily, dříve ceněná rozmanitost se stala překážkou pro pokrok.

V šedesátých a sedmdesátých letech 20. století se vnímání jazyka změnilo a jazyková práva se stala nedílnou složkou širšího koše občanských práv. Došlo k uzákonění dvojjazyčného vzdělávání a jazykové asistence při volbách, Nejvyšší soud USA několikrát rozhodl ve prospěch tolerantních jazykových politik. Následovala však konzervativní osmdesátá léta, kdy myšlenka English-Only, v USA dobře známá z 19. a počátku 20. století, získala mnoho příznivců.

Úřední jazyk se stal jádrem debat o jazykové politice až v osmdesátých letech 20. století, a hlavní agendou na federální úrovni dlouho nezůstal. Důvodů bylo několik – Kongres o tuto problematiku neměl zájem, ukázalo se, že je efektivnější úřední jazyk uzákonit na státní úrovni, hlavní lobbistická organizace založená na myšlence English-Only prošla krizí. Debaty o úředním jazyku v každém případě již nikdy nezískaly takovou intenzitu, jako v osmdesátých letech.

Úřední jazyk se částečně dostal zpět do pozornosti veřejnosti i médií v polovině devadesátých let, kdy v Kongresu došlo k důležitému hlasování o jeho zavedení. Poté však téma úředního jazyka zcela utichlo. Myšlenka English-Only byla nicméně úspěšná v jiných oblastech. V posledních patnácti letech významným způsobem docházelo k omezování dvojjazyčné výuky na státních školách, formule o posílení angličtiny byly schváleny jako součástí zákonů o přistěhovalectví a iniciativa za úřední jazyk zaznamenala početné úspěchy na úrovni jednotlivých států.

Protože otázka posílení anglického jazyka v té či oné formě v americké historii pravidelně rezonuje již od 18. století, není vůbec vyloučeno, že se toto téma do politického diskurzu brzy vrátí, třeba i v podobě úředního jazyka. Pokud však budoucí debaty o jazykové politice zůstanou konzistentní s těmi, které v USA proběhly dříve, téma úředního jazyka se v původní intenzitě pravděpodobně nevrátí.

2. Debaty o jazykové politice v dnešní době

2.1 Současná jazyková situace v USA

Hispanci jsou od roku 2002¹²⁸ druhou nejpočetnější etnickou skupinou Spojených států. Podle sčítání v roce 2010 hispánská populace čítala přes 50 milionů osob, což tvořilo 16,3 % všech obyvatel USA.¹²⁹ Přibližně 42 % z nich se narodilo v zahraničí¹³⁰ a více než 70 % mluví doma španělsky.

Co se týče jazykové zdatnosti, z téměř 38 milionů lidí, kteří doma mluví španělsky, téměř 75 % v roce 2011 uvedlo, že anglicky mluví „velmi dobře“ nebo „dobře, přičemž odpověď „velmi dobře“ byla nejčastější u dětí od 5 do 19 let. Se stoupajícím věkem znalost angličtiny klesá.¹³¹ Z toho je patrné, že nejmladší generace má tendenci být bilingvní a angličtinu používat bez obtíží. Kim Potowski a Maria Carreira navíc podotýkají, že k používání španělštiny na úkor angličtiny spíše tíhnou osoby, které se narodily mimo území USA. Hispanofonní populace nevykazující známky bilingvnosti se tedy opírá především o samotné přistěhovalce, a nikoli o jejich potomky narozené v USA.¹³²

Hispanci dále mají nejvyšší míru porodnosti ze všech etnických skupin, ačkoli podle obecného trendu míra porodnosti v USA poměrně výrazně klesá i u přistěhovalců.¹³³ Přesto je však míra porodnosti u hispánského obyvatelstva výrazně vyšší než míra přistěhovalectví.¹³⁴ Podle Potowského a Careiry bude v budoucnosti španělsky mluvícího obyvatelstva ubývat, protože uchování hispanofonnosti závisí na přísunu přistěhovalců, nikoli na počtu narozených dětí nebo počtu hispánských obyvatel celkově.¹³⁵

Jak podle starších zdrojů¹³⁶, tak podle novějších studií¹³⁷ dlouhodobě platí, že imigranti ztrácí znalost svého původního jazyka ve druhé až třetí generaci po

¹²⁸ Clemetson, „Hispanics Now Largest Minority, Census Shows“, *The New York Times*, 22. ledna 2003.

¹²⁹ Humes a Ramirez, „Overview of Race and Hispanic Origin: 2010“. Podle jiných odhadů U. S. Census Bureau je však ve Spojených státech více obyvatel, než kolik uvádí oficiální výsledky sčítání. Lze tedy předpokládat, že zástupců hispánské menšiny je více než uvedených 16,3%.

¹³⁰ Grieco et al., „The Foreign-Born Population in the United States: 2010“ *U. S. Census Bureau, American Community Survey Reports*.

¹³¹ Ryan, „Language Use in the United States: 2011“, U. S. Census Bureau, *American Community Survey Reports*.

¹³² Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 69–70.

¹³³ Livingston a Cohn, „U.S. Birth Rate Falls to a Record Low; Decline Is Greatest Among Immigrants“, *Pew Research Center*.

¹³⁴ Stepler a Brown, „Statistical Portrait of Hispanics in the United States“.

¹³⁵ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 76.

¹³⁶ Fishman, „English Only: Its Ghosts, Myths and Dangers“.

¹³⁷ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“.

přistěhování. Co se týče Hispánců, ti, co se narodili v zahraničí, upřednostňují v komunikaci španělštinu, jejich děti však tuto preferenci ztrácí a vnoučata už velmi často španělsky ani nehovoří. Jen pro 7 % hispánských přistěhovalců druhé generace je španělština dominantním jazykem, zatímco 47 % je stejně zdatných v angličtině jako ve španělštině. Ve třetí generaci dominance španělštiny zcela mizí a proporce bilingvních jedinců se snižuje na 22 %.¹³⁸

Huntington v roce 2004 považoval budoucnost třetí generace potomků hispánských přistěhovalců za nejasnou, údaje o zdatnosti v angličtině mezi touto generací byly podle něj rozporné.¹³⁹ Novější práce však tuto nejasnost vyvrací. Rozsáhlá studie Uguése a kol. z roku 2011 potvrzuje propastné rozdíly v integraci mezi přistěhovalci první generace a jejich potomky, avšak vyznívá velmi pozitivně pro pozdější generace. Míra používání angličtiny se u nich oproti první generaci zvyšuje až o 95 %¹⁴⁰ a i u starších generací se navíc s každými dalšími 10 lety strávenými v USA se o 11 % zvyšuje pravděpodobnost, že si přistěhovalec anglický jazyk osvojí.¹⁴¹

Podle Potowskiho a Carreiry nicméně některé novější průzkumy prokazují, že zdatnost ve španělštině je více než na generaci vázána na faktory jako rodinné zázemí a místo bydliště. Bez ohledu na „pravidlo třetí generace“ uvedené výše, u dětí, jejichž rodiče mluví španělsky a které vyrůstají v oblastech, kde se koncentruje značné množství hispanofonního obyvatelstva či obyvatelstva s biletickou identitou, je vyšší pravděpodobnost bilingvnosti než postupného zapomenutí španělštiny.¹⁴² V tomto kontextu je nutné mít na paměti, že získávání a ztrácení zdatnosti v jazyku nelze brát jako hru s nulovým součtem. To, že se potomci přistěhovalců postupně zlepšují v angličtině, nutně neznamená, že stejným tempem zapomínají španělštinu. Naopak, pokud si některé skupiny obyvatel déle uchovávají schopnost dorozumět se španělsky, neznamená to, že se pomaleji naučí anglicky. Proces získávání schopnosti mluvit anglicky a proces ztráty schopnosti mluvit španělsky jsou od sebe odlišné a odloučené.

Španělský jazyk je poměrně silně zastoupen nejen v domácnostech, ale i ve veřejném prostoru. Španělskojazyčná média patří, zejména ve městech, k nejoblíbenějším. Největší část jejich odběratelů tvoří Hispánci narození mimo USA, ale i někteří z těch, kteří anglicky mluví a rozumí plyně, upřednostňují získávat

¹³⁸ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 76.

¹³⁹ Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*, 237.

¹⁴⁰ Ugues, Jr. et al., „Two-Cultures? Latino and Asian Language Assimilation Along the U.S.-Mexico Border“, 15.

¹⁴¹ *Ibid.*, 11.

¹⁴² Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 77–78.

informace o určitých tématech (Latinská Amerika, sport, hudba, určitý typ reklam) raději ve španělštině.¹⁴³

Hispanci rovněž představují významnou kupní sílu: americký španělskojazyčný trh je největším španělskojazyčným trhem na světě a devátým největším trhem vůbec. Pro velké americké společnosti (AT&T, Disney atd.) je samozřejmostí mít kromě anglického i španělské ústředí (často umístěné v Miami). Zajímavým poznatkem je, že značná velikost trhu umocňuje potřebu bilingvní pracovní síly (tedy i výuky jazyků) a zvyšuje ekonomickou a společenskou prestiž španělštiny.¹⁴⁴

V řadě politicko-ideologických otázek se Hispanci příliš neliší od anglosaských Američanů. Podle průzkumů se politické názory Hispanců narozených v USA, kteří mluví dobře anglicky, blíží spíše anglosaským Američanům než první generaci přistěhovalců nebo osobám s dominantní znalostí španělštiny.¹⁴⁵ Hispanci a anglosaští Američané projevují velmi podobnou míru podpory demokratických hodnot a institucí.¹⁴⁶ K americkému patriotismu se Hispanci hlásí stejnou měrou jako anglosaští Američané.¹⁴⁷

2.2 Jazyková politika v jednotlivých státech

Ke květnu 2016 má úřední jazyk ve svých ústavách či zákonech zakotveno 30 amerických států, z nichž 27 toto opatření přijalo po roce 1980.

V ústavě je úřední jazyk zakotven v těchto státech:

Nebraska (1920), Havaj (1978), Kalifornie (1986), Colorado, Florida (1988), Alabama (1990), Arizona (2006), Missouri (2008) a Oklahoma (2010)

V zákonných opatřeních je úřední jazyk zakotven v těchto státech:

Illinois (1969), Indiana, Tennessee, Kentucky (1984); Arkansas, Severní Karolína, Jižní Karolína, Mississippi, Severní Dakota (1987); Montana, New

¹⁴³ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 71.

¹⁴⁴ Ibid., 72.

¹⁴⁵ „National Survey of Latinos“, Pew Hispanic Center.

¹⁴⁶ Cargile, Merolla a Pantoja, „Assessing the Hispanic Threat Hypothesis: A Comparison of Anglo and Hispanic Attitudes Toward Democracy“.

¹⁴⁷ Allen Gershon a Pantoja, „Patriotism and language Loyalties: Comparing Latino and Anglo Attitudes toward English-Only Legislation“, 1536.

Hampshire, Jižní Dakota (1995); Georgie, Virginie, Wyoming (1996); Utah (2000); Iowa (2002); Idaho, Kansas (2007), Aljaška (2014), Západní Virginie (2016)¹⁴⁸

Úřední jazyk není uzákoněn v těchto státech:

Connecticut, Delaware, Louisiana, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Nevada, Nové Mexiko, New Jersey, New York, Ohio, Oregon, Pensylvánie, Rhode Island, Texas, Vermont, Washington, Wisconsin (a Washington, D. C.)¹⁴⁹

Kromě Havaje a Aljašky, které jako úřední uzákonily i příslušné domorodé jazyky, je ve všech státech uvedených v první a druhé skupině úředním jazykem angličtina. Státy však lze dále rozdělit podle toho, jak k angličtině jejich legislativní opatření přistupují. Až na pět států je totiž institut úředního jazyka všude rozšířen o ustanovení, která mu explicitně udělují zvláštní ochranu.

Státy mající angličtinu za úřední jazyk a poskytující angličtině zvláštní ochranu:

Alabama, Aljaška, Arizona, Arkansas, Colorado, Florida, Georgie, Idaho, Iowa, Jižní Dakota, Jižní Karolína, Kalifornie, Kansas, Missouri, Montana, Nebraska, New Hampshire, Oklahoma, Severní Karolína, Tennessee, Utah, Virginie, Wyoming, Západní Virginie

Státy mající angličtinu za úřední jazyk, bez dalších specifikací:

Illinois, Indiana, Kentucky, Mississippi, Severní Dakota

Státy mající za úřední jazyk angličtinu a poskytující zároveň ochranu dalším jazykům:

---

¹⁴⁸ Pozn.: v Západní Virginii byl ke květnu 2016 zákon o úředním jazyku schválen zákonodárným sborem i guvernérem, ale legislativní proces ještě nebyl formálně dokončen.

¹⁴⁹ Faingold, „Official English in the Constitutions and Statutes of the Fifty States in the United States“, 139.

Havaj, Aljaška¹⁵⁰

Kodifikace úředního jazyka přirozeně není jediným způsobem, jakým může jazyková politika ve státu být řešena. Eduardo D. Faingold ve své studii kategorizuje státy nikoli podle toho, zda zavedly úřední jazyk, ale podle toho, zda k jazykové situaci zaujaly spíše angažovaný („*hands-on*“) či lhostejný („*hands-off*“) postoj.¹⁵¹ Znakem lhostejného postoje je nejen absence úředního jazyka, ale i absence jakýchkoli dalších jazykových legislativních ustanovení, příkladem tohoto postoje je znění Ústavy Spojených států amerických. Mezi *hands-off* státy proto nepatří zejména Nové Mexiko a Louisiana, které sice úřední jazyk nemají, ale explicitně udělují zvláštní ochranu menšinovým jazykům nebo zaručují jazyková práva pro všechny své občany.

Zvláštní doložka o ochraně úředního jazyka není v zákonných opatřeních umístěna náhodou. Na jejím základě je používání úředního jazyka vynutitelné, v čemž lze spatřovat jasný záměr, že vynucované také bude.¹⁵² Naopak pokud zvláštní ochrana úředního jazyka není zmíněna, zákon je možné považovat za symbolicky míněný.

V médiích i akademických zdrojích se často objevuje odlišný celkový počet států s úředním jazykem, než ke kterému dochází tato práce. Mnohdy jde zřejmě o omyl, velmi rozšířen je také mýtus o úředním jazyku Louisiany. Tento stát ve své ústavě z roku 1812 úřední řeč nespécifikoval, avšak určil, že „[v]šechny zákony (...), veřejné záznamy (...) a písemné soudní a legislativní transakce budou zveřejňovány, uchovávány a vedeny v jazyce, ve kterém je psána Ústava Spojených států amerických.“¹⁵³ Vzhledem k velkému podílu frankofonního obyvatelstva však byla i sama tato ústava vydána v angličtině i francouzštině, a dotyčná formulace byla později vypuštěna. Podle platné ústavy z roku 1974 je oficiálně uznáno „právo občanů uchovávat, pěstovat a prosazovat svůj historický, jazykový a kulturní původ.“¹⁵⁴

Organizace U. S. English dále na svých stránkách nesprávně uvádí, že stát Massachusetts uzákonil úřední jazyk. Tato chyba se opírá o rozsudek v případě *Commonwealth vs. Olivo* (1975), ve kterém Nejvyšší soud státu Massachusetts rozhodl, že výzvy k opuštění bytů určených k demolici je dostačující vyvěšovat v angličtině.¹⁵⁵

¹⁵⁰ Faingold, „Official English in the Constitutions and Statutes of the Fifty States in the United States“, 139.

¹⁵¹ *Ibid.*, 140.

¹⁵² *Ibid.*, 138.

¹⁵³ „Constitution or Form of Government of the State of Louisiana“, čl. VI., § 15.

¹⁵⁴ „Louisiana Constitution of 1974“, čl. XII., § 4.

¹⁵⁵ *Commonwealth vs. Olga Olivo*, 1975 Massachusetts 62.

Žádná forma zákonného opatření o úředním jazyku však v Massachusetts přijata nebyla.

Další častou chybou je považování španělštiny za jeden z úředních jazyků Nového Mexika. Tento stát ve skutečnosti žádný úřední jazyk uzákoněn nemá, španělštině je však státní ústavou přiznána stejná ochrana jako angličtině a vládní dokumenty jsou vydávány v obou jazycích.¹⁵⁶ Nové Mexiko je zároveň státem s nejvyšší koncentrací hispánské populace.¹⁵⁷

Očekávatelný závěr, že úřední jazyk byl přijímán primárně ve státech s velkou koncentrací hispánských či asijských přistěhovalců a s vysokým podílem osob s omezenou znalostí angličtiny, nebyl nikdy potvrzen. V šestadvaceti státech, které zavedly úřední jazyk do roku 2000, bylo v průměru o pět procentních bodů *méně* osob, jejichž dominantním jazykem je angličtina, než ve zbývajících dvaceti čtyřech státech, které iniciativu v duchu English-Only nepodpořily.¹⁵⁸ Zatím posledním státem, jehož zákonodárci přijali angličtinu jako úřední jazyk, je Západní Virginie, která je státem s jedním z nejnižších podílů přistěhovalecké populace.

2.3 Reakce jazykových menšin na myšlenku úředního jazyka

Průzkumy potvrzují, že nejvýraznější silou odporu proti legislativě v duchu English-Only jsou Hispánci.¹⁵⁹ Tato skutečnost je logická, protože vládní cizojazyčná asistence byla primárně vytvořena pro přistěhovalce z Latinské Ameriky jako nejpočetnější skupinu imigrantů. Nelze však tvrdit, že by se opozice vůči úřednímu jazyku vytvořila podle etnických linií; pro mnohá významná opatření, která se schvalovala referendem, hlasovalo velké množství etnických menšin. Pro Propozici 103, která v roce 2006 schválila úřední jazyk jako ústavní dodatek ústavy státu Arizona, například hlasovalo 40 % arizonských Hispánců.¹⁶⁰ V průzkumu z roku 1997 podporovalo úřední jazyk 78 % anglosaských respondentů a 36 % Hispánců.¹⁶¹

To, že většina Hispánců nepodporuje posílení postavení angličtiny, neznamená, že by nutně měli menší respekt vůči kultuře Spojených států. Studie potvrzují, že drtivá většina Hispánců považuje angličtinu za důležitou¹⁶² a k americkému patriotismu se

¹⁵⁶ Valdeón, „Languages in Contact, Cultures in Conflict: English and Spanish in the USA“, 316.

¹⁵⁷ Ennis, Rios-Vargas, a Albert, „The Hispanic Population: 2010“.

¹⁵⁸ Stultz, „Official Language Policies in Multilingual Societies: Evidence From the United States, South Africa and Canada“, 62.

¹⁵⁹ Allen Gershon a Pantoja, „Patriotism and language Loyalties: Comparing Latino and Anglo Attitudes toward English-Only Legislation“, 1524.

¹⁶⁰ Ibid., 1523.

¹⁶¹ Ibid.

¹⁶² Ugues, Jr. et al., „Two-Cultures? Latino and Asian Language Assimilation Along the U.S.-Mexico

hlásí stejnou měrou jako anglosaští běloši. Dojem protiimigračních skupin, že hispánské obyvatelstvo představuje pro americkou národní identitu a jednotu hrozbu, je tedy mylný.¹⁶³

U Hispánců, na rozdíl od anglosaských Američanů, také vlastenecké postoje neovlivňují případnou podporu pro úřední jazyk. Rozdíl mezi těmito dvěma skupinami spočívá především v tom, že pro Hispánce je americký patriotismus mnohem širším termínem – používání jiného jazyka než angličtiny například z jejich pohledu není na úkor loajalitu vůči USA. Zájem o dvojjazyčné vzdělávání a volby značí nikoli jejich zájem se segregovat, ale naopak se zapojit do chodu americké společnosti.¹⁶⁴

2.4 Úřední jazyk: zastánci

Zavedení úředního jazyka podporuje více lidí než obecnou myšlenku English-Only, která zahrnuje mnoho dalších dílčích politik.¹⁶⁵ Na celonárodní úrovni působí dvě hlavní organizace, které se otázkou úředního jazyka zabývají: U. S. English a ProEnglish. Kromě nich tuto myšlenku podporovalo a podporuje mnoho menších (English First, Official English) i větších subjektů (hnutí Tea Party). Úřední jazyk má poměrně silnou politickou podporu na státní úrovni, a v každém Kongresu od roku 1981 se našli senátoři či kongresmani, kteří se pokusili prosadit federální zákon či ústavní dodatek o úředním jazyku.

Politici, kteří podporují opatření v duchu English-Only, jsou převážně konzervativního charakteru a zástupci Republikánské strany.¹⁶⁶ V devadesátých letech se rétorikou tohoto charakteru vyznačovali zejména Newt Gingrich, Patrick Buchanan či Bob Dole¹⁶⁷, v nedávné době zazněly požadavky zavedení úředního jazyka od Marca Rubia či Johna Kasicha.¹⁶⁸

Afiliace k Republikánské straně je poněkud paradoxní vzhledem k tomu, že je tato strana tradičním zastáncem omezených pravomocí federální vlády. Úřední jazyk ve formě symbolického gesta by mohl být v souladu s jejími principy, omezení uvalená na

Border", 2.

¹⁶³ Allen Gershon a Pantoja, „Patriotism and language Loyalties: Comparing Latino and Anglo Attitudes toward English-Only Legislation“, 1536.

¹⁶⁴ Ibid., 1537.

¹⁶⁵ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 24.

¹⁶⁶ Citrin et al., „The ‚Official English‘ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States“, 541.

¹⁶⁷ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 29–35.

¹⁶⁸ „proenglish » The 2016 Presidential Candidates on Official English“, ProEnglish – The Nation’s Leading English Language Advocates, <https://proenglish.org/the-2016-presidential-candidates-on-official-english/> (staženo 13. května 2016).

používání ostatních jazyků, která jsou zahrnuta ve většině dosud navržených zákonů, by však vyžadovala silný mandát federální vlády. Republikáni k této nesrovnalosti přistupují tak, že vícejazyčnost interpretují nikoli jako demografickou realitu, ale jako výsledek škodlivé politiky federální vlády, kterou je nutné napravit.¹⁶⁹

Průzkumy veřejného mínění také prokázaly spojení mezi podporou pro restriktivní jazykovou politiku a odpor vůči imigraci.¹⁷⁰ Samotná organizace U. S. English byla založena jako odnož Federation for American Immigration Reform (FAIR), skupiny zastávající velmi tvrdou protiimigrační linii.¹⁷¹ Zástupci U. S. English toto spojení sice odmítají (zřejmě proto, že FAIR má vazby na extrémní pravici¹⁷²), ale faktem zůstává, že tyto dvě organizace po určitou dobu sdílely kanceláře, velkou část personálu, několik sponzorů a především Johna Tantaona jako zakladatele a předsedu správní rady.¹⁷³

Tanton je zároveň zakladatelem ProEnglish, druhé významné skupiny lobbující za úřední jazyk. Tu založil v roce 1994, když byl donucen U. S. English opustit.¹⁷⁴ Tato organizace se profiluje jako vůdčí síla snah o ustavení angličtiny úředním jazykem USA, a je v dnešní době z podobných skupin pravděpodobně nejaktivnější. Vlivná nezisková organizace Southern Poverty Law Center umístila ProEnglish na seznam skupin prosazujících nenávisť vůči imigrantům.¹⁷⁵

Obě dominantní organizace jsou často zastupovány či vedeny osobnostmi s přistěhovaleckým původem, které mají patrně sloužit jako příklady úspěšné asimilace. Zakladatel U. S. English S. I. Hayakawa byl synem japonských imigrantů, současný předseda Mauro Mujica se narodil v Chile, předsedkyně ProEnglish Rosalie Porter je původem Italka. Většina podporovatelů U. S. English v osmdesátých letech, kdy organizace vznikla, však tomuto profilu neodpovídala. Její řadoví členové a podporovatelé byli převážně konzervativní muži původem ze severní Evropy, kteří byli navíc oproti průměrnému vzorku populace častěji vysokoškolsky vzdělaní a starší (třem čtvrtinám bylo nad 60 let).¹⁷⁶ Masová podpora pro kalifornské (1986) a floridské (1988)

¹⁶⁹ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 38.

¹⁷⁰ Např. Citrin et al., „The ‚Official English‘ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States“, 551–54.

¹⁷¹ Schmid, „The Politics of English Only in the United States: Historical, Social and Legal Aspects“, 71.

¹⁷² FAIR k roku 2000 přijala víc než 1 milion dolarů od *The Pioneer Fund*, jehož historie je spjata s principy eugeniky a podporou Ku-Klux-Klanu. Crawford, *At War with Diversity*, 24.

¹⁷³ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 23.

¹⁷⁴ „proenglish » The Board of Directors“, ProEnglish – The Nation’s Leading English Language Advocates, <https://proenglish.org/the-board-of-directors/> (staženo 13. května 2016).

¹⁷⁵ „Active Hate Groups in the United States in 2014“, *Southern Poverty Law Center*.

¹⁷⁶ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 24.

referendum o úředním jazyku se kromě toho podobnou měrou opírala i o Afroameričany. Voliči byli většinou registrovaní republikáni, kteří se identifikovali jako konzervativní.¹⁷⁷

Kromě úspěšných přistěhovalců restriktivní jazykovou politiku podporuje i řada známých osobností z různých oborů. Organizaci U. S. English v minulosti podpořil například spisovatel Saul Bellow¹⁷⁸ a v její dozorčí radě dnes zasedají politolog Francis Fukuyama, moderátor Alex Trebek či Arnold Schwarzenegger.¹⁷⁹ Mezi akademiky byl jedním z nejvýraznějších zastánců myšlenky English-Only Samuel P. Huntington, který například ve své knize *Kam kráčíš, Ameriko?* uvedl, že „[n]ení žádný americký sen. Je jen jeden americký sen, který se zrodil v prostředí americké angloprotestantské společnosti. Mexikoameričané se integrální součástí tohoto snu a této společnosti stanou jen tehdy, když se naučí snít anglicky.“¹⁸⁰

Podle nedávných průzkumů se však zdá, že podpora pro zavedení úředního jazyka je skutečně masová a zjevně se netýká etnika či jiné skupinové příslušnosti. Podle průzkumu veřejného mínění společnosti Rasmussen 83 % Američanů v roce 2014 souhlasilo s tím, aby byla angličtina úředním jazykem USA.¹⁸¹

2.4.1 Jaké jsou důvody pro podporu úředního jazyka?

Důvody, které k hnutí za úřední jazyk vedou, jsou podle autora studie *"English Only": Its Ghosts, Myths and Dangers* J. A. Fishmana na celé věci nejzajímavější. Myšlenkové procesy jeho zastánců se podle něj odehrávají převážně na základě dichotomické představy *my* versus *oni*, která je podepřena obavami ze ztráty místa ve společnosti a pocitu nejistoty či neférového přístupu.¹⁸² I Huntington ve svém vysvětlení konceptu americké identity zmiňuje, že potřeba nepřítele je přirozená a jednotlivci z touhy po sebeúctě prosazují svoji skupinovou identitu (*my*) proti identitě ostatních skupin (*oni*). Etnocentrismus jde ruku v ruce s egocentrismem.¹⁸³

Většina zdrojů použitých v této práci se shoduje na tom, že příčinou stojící za novodobým hnutím English-Only je pocit nejistoty bělošské střední třídy.

¹⁷⁷ Citrin et al., „The ‚Official English‘ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States“, 544–48.

¹⁷⁸ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 5.

¹⁷⁹ „U.S. English | Making English the Official Language | U.S. English Advisory Board“, U. S. English, <http://www.usenglish.org/view/309> (staženo 13. května 2016).

¹⁸⁰ Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*, 261.

¹⁸¹ „Americans Overwhelmingly Put English First - Rasmussen Reports™“, *Rasmussen Reports*.

¹⁸² Fishman, „English Only: Its Ghosts, Myths and Dangers“, 132–33.

¹⁸³ Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*, 36.

V osmdesátých letech měla americká ekonomika problémy, USA na mezinárodněpolitické scéně ztrácely sílu, společenská mobilita v USA se zpomalovala a dospěla generace, která poprvé čelila možnosti, že se na společenském žebříčku možná nedostane dál, než kam doputovali její rodiče. Představitelé mocenských struktur a ti, kteří měli ambice do těchto struktur proniknout, cítili, že je jejich vůdčí role ve společnosti potenciálně ohrožena.¹⁸⁴

James Crawford se k tomu domnívá, že zastánce myšlenky English-Only ve skutečnosti nedráždí samotné projevy dvojjazyčnosti jako např. bilingvní značení ulic, ale to, co tyto projevy symbolizují – že lidé s omezenou znalostí angličtiny tvoří součást obyvatelstva USA a mají tedy právo na služby, které vláda poskytuje. To, že těmto skupinám obyvatel vláda poskytuje jazykovou asistenci, může být vnímáno jako změna v postavení určitých tříd a etnik. To je pak chápáno jako hrozba pro stávající společenský řád, a to vede zastánce jazykových restrikcí k požadavku, aby byl tento řád zachován a upevněn.¹⁸⁵

Autorka studie *The Politics of English Only in the United States: Historical, Social and Legal Aspects* Carol Schmid k této interpretaci dodává, že důvody jsou jak symbolické (otázka jazyka je v tomto ohledu zvláště účinná, protože spojuje elementární pudy a politické nároky), tak pragmatické. Nativisté v tzv. nové vlně imigrantů snadno nachází obětní beránky za krizi ve veřejných institucích. Přistěhovalectví přitom přímo neohrožuje většinu amerických pracovních míst, jak jeho odpůrci často tvrdí.¹⁸⁶

Proti pragmatickým důvodům však mluví to, že úřední jazyk byl uzákoněn v mnoha státech, které nejsou významně ovlivněny imigrací. Jack Citrin proto navazuje na Davida Searse a další teoretiky symbolické politiky a tvrdí, že podpora pro úřední jazyk je u Američanů anglosaského původu symbolicky orientovaná, poháněná představami o americké identitě.¹⁸⁷

Důvody pro zavedení úředního jazyka se však nemusí shodovat s dopady, které toto opatření bude mít. Pokud je například význam uzákonění angličtiny symbolický, tedy „poslat vzkaz“ přistěhovalcům, že jedině s angličtinou mohou být v Americe úspěšní, neznamená to, že zákon o úředním jazyku nebude mít praktické dopady. Záleží totiž jak na jeho přesném znění, tak na záměru těch, kdo ho budou interpretovat.

¹⁸⁴ Fishman, „English Only: Its Ghosts, Myths and Dangers“, 133.

¹⁸⁵ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 27.

¹⁸⁶ Schmid, „The Politics of English Only in the United States: Historical, Social and Legal Aspects“, 69–70.

¹⁸⁷ Citrin et al., „The ‚Official English‘ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States“, 557.

2.5 Úřední jazyk: odpůrci

Zatímco podporovatelé úředního jazyka jsou sjednoceni ve dvou relativně semknutých lobbistických skupinách, které nemají jinou agendu, opozice je mnohem více rozptýlená. Na americké scéně neexistuje celonárodně fungující organizace, jejímž cílem by bylo bránit zavedení úředního jazyka. Důvodem je patrně to, že snahy o federální zákon či ústavní dodatek o úředním jazyku nejsou v dnešní době příliš populární. Na druhou stranu, organizace jako ProEnglish a U. S. English hrají významnou roli i na státní úrovni, protože poskytují pomoc iniciativám, které se o restriktivní jazykovou politiku v jednotlivých státech snaží.¹⁸⁸ Odpůrci zavedení úředního jazyka možnost centrálně koordinované podpory nemají.

Dříve však opozice proti úřednímu jazyku sjednocená byla. V osmdesátých letech vznikla koalice více než padesáti subjektů zabývajících se občanskými právy, lingvistikou či školstvím, která ustavila Informační centrum English Plus (*English Plus Information Clearinghouse*) jako orgán, který měl shromažďovat a distribuovat informace o jazykových právech a jazykové politice. Všichni obyvatelé USA by podle této iniciativy měli mít možnost naučit se mluvit *anglicky plus* jedním nebo více dalšími jazyky. Pro Američana by to znamenalo možnost učit se cizí jazyky, pro přistěhovalce s omezenou znalostí angličtiny příležitost si ji osvojit a nebýt přitom omezován v projevu v rodné řeči.¹⁸⁹

Programem iniciativy English Plus bylo umožnit jazykovou asistenci osobám s omezenou znalostí angličtiny, například zajištění tlumočnicka v případech nouze nebo možnost složit zkoušku z řízení automobilu v cizím jazyce. Koalice English Plus souhlasila s tím, že angličtina je v USA nepostradatelná, ale stavěla se proti omezování užívání jiných jazyků. Jejím argumentem bylo, že angličtina je primárním a *de facto* úředním jazykem USA a nepotřebuje být chráněna ústavním dodatkem, který lidem sám o sobě neumožní si angličtinu snáze osvojit.¹⁹⁰ Na přelomu osmdesátých a devadesátých let iniciativa propůjčila několika státům

USA (Washington, Oregon, Rhode Island, Nové Mexiko) „značku“ English Plus za vstřícnost k používání cizích jazyků, během devadesátých let se však koalice zcela

¹⁸⁸ „U.S. English | Making English the Official Language | Model Legislation“, U. S. English, <http://www.us-english.org/view/788> (staženo 13. května 2016).

¹⁸⁹ Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism“, 155–56.

¹⁹⁰ Ibid., 157.

rozpadla a dnes její existence téměř není dohledatelná.¹⁹¹

Mezi organizace, které se dnes v hnutí proti úřednímu jazyku aktivně angažují, patří zejména American Civil Liberties Union (Americký svaz pro občanské svobody), přistěhovalecké organizace jako League of United Latin American Citizens (Liga spojených latinskoamerických občanů)¹⁹² či skupiny zabývající se vzděláním (National Council of Teachers of English¹⁹³, National Association for Bilingual Education¹⁹⁴). Agenda těchto organizací je však velmi rozsáhlá a otázka úředního jazyka v ní od svého vrcholu v osmdesátých letech ustoupila do pozadí.

Je logické se domnívat, že se proti jazykovým restrikcím postaví zejména etnické a jazykové menšiny, které jimi mají být nejvíce zasaženy. Opozici proti úřednímu jazyku v jednotlivých státech často tvořily imigrantské organizace, iniciativu English-Only však přesto podporuje například značné množství Hispánců.¹⁹⁵ Pro kalifornskou Propozici 227, která fakticky zrušila státní dvojjazyčné školství, a pro podobně zaměřenou arizonskou Propozici 203 hlasovali v hojné míře i lidé, kteří deklarovali svůj hispánský původ.¹⁹⁶ V Oklahomě naopak proti ústavnímu dodatku o úředním jazyku vystoupily indiánské kmeny, jichž se toto opatření díky výjimce netýkalo.¹⁹⁷

2.6 Argumenty pro úřední jazyk

Obhajoba myšlenky English-Only, potažmo úředního jazyka, se zpravidla opírá o tři argumentační linie. První má původ v širším odporu proti imigraci (s důrazem na „ilegální“ imigraci) a prezentuje přítomnost jiných jazyků jako hrozbu pro americkou angloprotestantskou kulturu a identitu. Druhá vychází z ekonomického stanoviska, že poskytování vládních služeb ve více jazycích vytváří velkou zátěž pro americké daňové poplatníky. Třetí poukazuje na skutečnost, že přistěhovalci s omezenou znalostí angličtiny jsou odsunuti na okraj americké společnosti a aby se tomuto negativnímu fenoménu předešlo, mělo by se dbát na jejich jazykovou asimilaci. Politika English-

¹⁹¹ Lewelling, „English Plus“.

¹⁹² „LULAC: English Plus Versus English Only“, League of United Latin American Citizens. Viděno 9. květen 2016. http://lulac.org/advocacy/issues/english_vs_spansih/ (staženo 13. května 2016).

¹⁹³ „Resolution on English-Only Instructional Policies“, National Council of Teachers of English, <http://www.ncte.org/positions/statements/englishonlypolicies> (staženo 13. května 2016).

¹⁹⁴ „NABE - Bilingual Education“, National Association for Bilingual Education, <http://www.nabe.org/BilingualEducation> (staženo 13. května 2016).

¹⁹⁵ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 5.

¹⁹⁶ Barnwell, „The Status of Spanish in the United States“, 241.

¹⁹⁷ Kaganiec-Kamieńska, „November 2010: Oklahoma Becomes the Next State to Approve Official English Legislation“, 189–90.

Only je podle tohoto odůvodnění prezentována jako něco, co je ve vlastním zájmu těch, kteří si angličtinu neosvojili.

Z formálního hlediska se ze strany zastánců politiky v duchu English-Only opakovaně vyskytuje predikce budoucnosti poněkud katastrofického charakteru, například scénář, kdy se hispanizované jižní státy od USA odtrhnou po vzoru snah v kanadském Québeku.¹⁹⁸ Obhájci úředního jazyka se také často odvolávají na autority, které se v amerických dějinách na toto téma vyjádřily (ačkoli pochopitelně v odlišném kontextu). Známy je například citát Theodora Roosevelta z roku 1919: „Každý, kdo říká, že je Američanem a zároveň něčím jiným, není žádný Američan. (...) Máme tu místo jen pro jeden jazyk, anglický jazyk, a máme tu místo pouze pro loajalitu vůči jedinému národu, a tím je americký národ.“¹⁹⁹

Jedním z nejznámějších představitelů myšlenky kulturního ohrožení americké identity cizími jazyky je mezi americkými akademiky Samuel P. Huntington. Ve své knize *Kam kráčíš, Ameriko? (Who Are We?)* z roku 2004 se soustředí na Mexičany jako nejpočetnější složku přistěhovalecké populace. Na jihu USA podle něj probíhá „reconquista“ – proces znovudobytí bývalých mexických území mexickými přistěhovalci.²⁰⁰ Huntington se obává změny z vícekulturní společnosti, v níž dominuje kultura anglosasko-protestantská, na „kulturně rozdvojenou americko-hispánskou společnost se dvěma národními jazyky.“²⁰¹

V debatách o jazykové politice bývá klíčová otázka identity. Podle studie Rubena Rumbauta děti hispánských přistěhovalců svou identitu v roce 1994 odvozovaly následovně: 40 % se hlásilo k identitě „s pomlčkou“ (Mexikoameričan), 21 % k etnické či rasové identitě (Hispánec), 27 % k identitě své země původu (Mexičan) a 11 % se považovalo za Američany.²⁰² Huntington tento výsledek považuje za jasný znak toho, že americká identita je Hispánci dramaticky odmítána, a je tudíž v ohrožení. Toto tvrzení dokládá na výzkumu, podle kterého si třetí generace hispánských přistěhovalců často z hrdosti na svůj původ zpětně osvojí jazyk svých předků.²⁰³

Huntington se dále obává odtržení příhraničních států. Uvádí v tomto kontextu myšlenku Charlese Truxilla, profesora z University of New Mexico, který předpovídá,

¹⁹⁸ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 6.

¹⁹⁹ Citováno z: Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 8.

²⁰⁰ Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*, 226.

²⁰¹ Ibid.

²⁰² Rumbaut, „The Crucible within: Ethnic Identities, Self-Esteem, and Segmented Assimilation among Children of Immigrants“, 787.

²⁰³ Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*, 237–38.

že se jihozápad USA a severovýchod Mexika do roku 2080 sloučí do nového státu Republica del Norte.²⁰⁴ Při posuzování reálnosti této možnosti je nutné vzít v úvahu, že Truxillo byl aktivním podporovatelem myšlenky secese a sám připustil, že se pokouší vytvořit skupinu intelektuálů, která by zvažovala, jak by se odtržení států mohlo stát realitou.²⁰⁵

Myšlenka, že americká kultura je ohrožena neanglicky mluvícím obyvatelstvem, bývá v literatuře označována jako babylonský argument. Senátor Walter Huddleston při debatě o úředním jazyku v Senátu v roce 1983 přímo přirovnal přerod asimilačního konceptu „tavicího tyglíku“ v multikulturalistickou „salátovou mísu“ k situaci před pádem Babylonské věže.²⁰⁶

Podle skupin jako U. S. English či ProEnglish by v pluralistické zemi jakou je USA vláda měla opatrovat podobnosti, které národ spojují. Obávají se, že pokud vláda bude poskytovat vzdělání a další služby v jiných jazycích než v angličtině, zvdá tím příčinu k etnickému separatismu a k rozpadu národní jednoty.²⁰⁷ Někteří zastánci myšlenky English-Only uvádějí, že opatření jako dvojjazyčná výuka či poskytování volebních materiálů ve španělštině byla chybně interpretována jako plnění jazykových práv. Ve skutečnosti se jednalo spíše o ústupky a gesta dobré vůle, která však byla následně zneužita.²⁰⁸ Toto „zneužití“ lze nejlépe ilustrovat na nákladech, které s sebou tolerance vůči dalším jazykům nese.

Federální orgány nemají povinnost analyzovat a zveřejňovat, jaké částky vynakládají za poskytování služeb ve více jazycích, tyto informace nejsou proto v komplexní podobě k dispozici a veškeré studie zabývající se tímto tématem jsou poměrně kusé. To se například v roce 2015 pokusil změnit kongresman Sam Graves zákonem o ceně služeb a překladů (*Costs of Services and Translations Act*), o návrhu však dosud nebylo hlasováno.²⁰⁹

Jedním z možných zdrojů informací o ceně vícejazyčných vládních služeb je vládního Úřadu pro řízení a rozpočet z roku 2002. Tento referát určený Kongresu se zabývá dopady exekutivního nařízení č. 13166, kterým prezident Clinton v roce 2000 uložil federálním agenturám a zhotovitelům státních zakázek, aby své služby osobám

²⁰⁴ Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity*, 252.

²⁰⁵ „Professor Predicts ‚Hispanic Homeland‘“, *Kingman Daily Miner*, 21. ledna 2000.

²⁰⁶ Citováno z: Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 33.

²⁰⁷ Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism“, 156.

²⁰⁸ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 36.

²⁰⁹ *Cost of Services and Translations Act*, H. R. 3188 (2015).

s omezenou znalostí angličtiny poskytovali v jiných jazycích. Zpráva odhaduje, že náklady na implementaci tohoto nařízení dosáhnou částky mezi 1 a 2 miliardami dolarů.²¹⁰ To by v roce 2002 odpovídalo maximálně 0,001 % výdajů federální vlády.²¹¹

Další možností získání relevantních informací je srovnání s jinými zeměmi. Kanada podle studie Fraser Institute utratí 2,4 miliard kanadských dolarů za poskytování všech služeb v angličtině a francouzštině. Kanadská federální vláda se na této částce podílí přibližně sumou 1,5 miliardy kanadských dolarů, zbytek zaplatí jednotlivé provincie.²¹² Tato částka představuje přibližně 0,006 % výdajů kanadské federální vlády.²¹³ Příklad Kanady však s USA není zcela srovnatelný, protože Kanada jako země s dvěma úředními jazyky své služby v obou jazycích poskytovat musí.

Finanční ztráty spojené s nedostatečně silným postavením angličtiny lze vyjádřit i jinými způsoby než podílem rozpočtu. Podle studie konzervativního think-tanku Lexington Institute z roku 2009 přistěhovalci ročně kvůli svým nedostatečným jazykovým kompetencím přijdou až o 65 miliard dolarů (asi 4 tisíce dolarů na osobu), které by mohli vydělat, kdyby mluvili anglicky.²¹⁴ Dalším výrazným tématem jsou řídicí zkoušky v cizích jazycích. Zastánci restriktivní jazykové politiky kromě finančních ztrát zmiňují i ztráty na životech způsobené tím, že přistěhovalci neumí anglicky, nerozumí proto dopravnímu značení a tíhnou k autonehodám.²¹⁵

Většina doposud navržených či v jednotlivých státech platných zákonů o úředním jazyku v každém případě zahrnuje různé výjimky pro užívání cizích jazyků. Tyto výjimky se týkají například případů, kdy je ohrožen život či zdraví (například překlady výstražných nápisů), národní bezpečnost nebo základní občanská práva (soudní tlumočníci pro obviněné v trestním řízení). V případě, že by byla známa celková suma, kterou federální vláda vynakládá na překlady a tlumočení, by výše částky ušetřené díky zavedení úředního jazyka stále závisela na výše uvedených výjimkách.

Podle webu skupiny ProEnglish vláda Spojených států jazykovými ústupky jazykovým menšinám vysílá nesprávný vzkaz, že k životu v USA není třeba naučit se anglicky. Angličtina má navíc přistěhovalcům pomoci využít všech příležitostí, které

²¹⁰ „Report To Congress. Assessment of the Total Benefits and Costs of Implementing Executive Order No. 13166: Improving Access to Services for Persons with Limited English Proficiency”.

²¹¹ „Budget of the United States Government: Fiscal Year 2002”.

²¹² Mester, „The Price Tag For Bilingualism”, *The Huffington Post Canada*, 16. ledna 2012.

²¹³ „Annual Financial Report of the Government of Canada: Fiscal Year 2011-2012”.

²¹⁴ Soifer, „The Value of English Proficiency to the United States Economy”, *Lexington Institute*.

²¹⁵ Vandervoort, „Toward making English the official tongue”, *The Washington Times*, 27. října 2015.

země nabízí, zlepšit si pozici na trhu práce a posílit svou šanci na vyšší plat.²¹⁶ Eliminace dvojjazyčných služeb má „zmocnit“ (*empower*) přistěhovalce k tomu, aby se naučili anglicky a stali se produktivními členy společnosti.²¹⁷ Jazyková asimilace v tomto pojetí tedy vytváří ekonomické příležitosti a zvyšuje společenskou mobilitu.²¹⁸ Pozitivní vztah mezi znalostí angličtiny, zaměstnatelností a vyšším průměrným platem potvrzuje i průzkum provedený organizací Brookings Institution v roce 2014.²¹⁹

2.7 Argumenty proti úřednímu jazyku

Argumenty pro zavedení úředního jazyka se opírají o tři základní tvrzení. Zaprvé, americká identita a kultura jsou ohroženy a posílení angličtiny je může zachránit. Zadruhé, zavedení úředního jazyka povede k úsporám. Zatřetí, omezení ostatních jazyků povede k tomu, že se jejich uživatelé naučí anglicky a budou úspěšnější v životě.

V případě prvního argumentu je otázkou, zda jsou USA přistěhovalectvím a vícejazyčností skutečně ohroženy a zda by úřední jazyk byl nejvhodnějším řešením, jak takové hrozbě zabránit. V předchozích kapitolách této práce bylo zmíněno, že Hispánci, kteří tvoří většinu přistěhovalců a jazykové restrikce jsou proto zacíleny převážně na ně, vykazují podobnou míru vlasteneckých pocitů jako anglosaští Američané. Hispánské obyvatelstvo si sice původní kulturu uchovává o něco déle, než je běžné u přistěhovalců jiného původu, studie však ukazují na to, že nejpozději během tří generací jsou hispánští imigranti bez problémů asimilováni, což odpovídá imigračním trendům platným od 19. století.²²⁰

Co se týče ohrožení územní celistvosti USA, situace hispánské populace není zcela srovnatelná například s frankofonní Kanadou. Ačkoli existuje několik hispánských separatistických organizací, žádná z nich není dostatečně významná na to, aby takové řešení prosadila. Podle Davida F. Marshalla se ovšem šance, že jazykové konflikty povedou k fragmentaci národa, zvyšuje, pokud je zaveden úřední jazyk. Oficiální uznání angličtiny by znamenalo oficiální marginalizaci těch, kteří anglicky nemluví.²²¹ Právě zpolitizování problému by tak mohlo vést k radikalizaci jazykových menšin.

²¹⁶ „proenglish » Why English“, ProEnglish – The Nation’s Leading English Language Advocates, <https://proenglish.org/why-english/> (staženo 13. května 2016).

²¹⁷ Emerson, *Bill Emerson English Language Empowerment Act of 1996*.

²¹⁸ Kymlicka, *Politics in the Vernacular: Nationalism, Multiculturalism, and Citizenship*, 12.

²¹⁹ Wilson, „Investing in English Skills: The Limited English Proficient Workforce in U.S. Metropolitan Areas“.

²²⁰ Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 76.

²²¹ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 34.

Pokud odhlédneme od principů pluralismu a připustíme, že asimilace přistěhovalců je nutným a správným krokem, vyvstává otázka, zda tomu zavedení úředního jazyka skutečně napomůže. Omezení vydávání vládních dokumentů v cizích jazycích může ve skutečnosti způsobit, že přistěhovalci nebudou mít přístup k informacím potřebným k tomu, aby se úspěšně asimilovali.²²²

Podle dlouhodobých trendů si Hispánci oproti jiným jazykovým menšinám svůj původní jazyk vedle angličtiny ponechají přibližně o generaci déle, protože často žijí v koncentrovaných komunitách, kam se stále stěhují noví španělsky mluvící migranti a španělština je hojně používána. Trendy však také potvrzují, že v těchto komunitách, které se nezřídka vyznačují vysokou mírou chudoby, zůstávají i nejmladší generace, které už španělsky často ani nemluví. Je důležité se zamyslet nad tím, proč se tak děje. Samotná znalost angličtiny totiž zjevně ke společenské mobilitě nestačí. Mladí Hispánci se ve 21. století ocitají v podobně beznadějně sociální situaci jako mladí Afroameričané a jazyk při tom nehraje roli.²²³

Stejně tak je možné se dotázat: pokud je angličtina nejefektivnějším jazykem výuky, proč je 60 milionů Američanů, rodilých mluvčích angličtiny, negramotných či funkčně negramotných²²⁴? Pokud má výuka v angličtině pomáhat jazykovým a etnickým menšinám dosahovat úspěchu, jak je možné, že převážně anglofonní Afroameričané statisticky dosahují podprůměrných školních výsledků stejně jako hispánští žáci?²²⁵

Co se týče druhého argumentu, je především problematické, že podnět pro toto „zmocnění“ vyloučených skupin obyvatelstva přichází shora. Nejsou tak slyšet hlasy těch, kterých se problém vyloučení týká, ale těch, kteří moc v rukou již drží. Ti, kdo nemluví anglicky, nemohou být součástí politické diskuse na vrcholné úrovni a vyjádřit svůj názor na to, co je v jejich nejlepším zájmu. Jazykovými restrikcemi v každém případě nebudou omezeni ti, kteří anglicky mluví.

Umožnit jazykovým menšinám či přistěhovalcům získat vliv („*empower*“) nebo získat slovo („*come to voice*“) je podle zastánců myšlenky English-Only v Americe podmíněno tím, aby se naučili anglicky. Podle odpůrců by však proces, kdy marginalizovaní přichází k moci, měl vycházet z podřízených skupin samotných, aby si

²²² Kaganiec-Kamieńska, „November 2010: Oklahoma Becomes the Next State to Approve Official English Legislation“, 188.

²²³ Fishman, „English Only: Its Ghosts, Myths and Dangers“, 131.

²²⁴ Funkční negramotností je míněna omezená schopnost porozumět psanému textu.

²²⁵ Macedo a Bartolomé, „Multiculturalism Permitted in English Only“, 28.

dotyční svou situaci uvědomili. Mít „hlas“, tedy právo rozhodovat, není privilegium, které může být uděleno shora, ale základní demokratické právo. Pokud vládnoucí struktura je schopna někomu toto právo dát, může jej také odebrat.²²⁶

Není také jasné, jakým konkrétním způsobem zavedení úředního jazyka tomuto „zmocnění“ napomůže. Neexistuje důkaz, že úřední jazyk je nejvhodnějším způsobem, jak dosáhnout deklarovaných cílů jako deghettoizace přistěhovalců či zvýšení společenské mobility. Mimoto, život v „ghettu“, tedy koncentrované cizojazyčné komunitě, může být věcí vlastní volby a ne znakem sociálního vyloučení. Neexistují ani přesvědčivé důkazy o tom, že by zavedení angličtiny jako úředního jazyka skutečně pomohlo přistěhovalcům si angličtinu osvojit.

Klíčovým přesvědčením zastánců úředního jazyka je, že zrušení jazykových mutací vládou poskytovaných služeb povzbudí přistěhovalce k tomu, aby se naučili anglicky. Je ovšem sporné, zda to spíše nepovede k tomu, že dotyční přistěhovalci nebudou dále moci či chtít těchto služeb využívat. Je například otázkou, zda zrušení poskytování volebních materiálů ve více jazycích poskytne voličům spíše stimul k tomu, aby se naučili anglicky, nebo zda osoby s omezenou znalostí angličtiny přestanou využívat svého volebního práva.²²⁷

Velmi často se hovoří o nákladech vícejazyčných služeb poskytovaných vládou, málokdy se však zmiňují jejich ekonomické přínosy. Zvýšení přístupnosti preventivních zdravotnických programů například může vládě ušetřit finance, které by bylo později nutné vynaložit na léčbu. Výdaje vynaložené na dvojjazyčné vzdělání se vyplatí, pokud toto vzdělání pomůže dětem přistěhovalců získat práci a tím i nezávislost na sociálním systému.²²⁸ Je také na místě pomyslně srovnat náklady na poskytování vícejazyčných služeb a hodnotu vstřícného a nediskriminačního zacházení s jazykovými menšinami.

Podle Roberta B. Kaplana by měla dvojjazyčnost v USA být nikoli stigmatizována, ale naopak ceněna jako důležitý symbol kulturní identity svých nositelů. Jazykovědci se podle něj shodují, že možnost praktikovat svůj rodný jazyk pomáhá při učení dalších jazyků. Děti, které mluví více jazyky, jsou kreativnější a flexibilnější; pokud jsou vyučovány ve svém rodném jazyce, mají větší šanci mít dobré

²²⁶ Macedo a Bartolomé, „Multiculturalism Permitted in English Only“, 25.

²²⁷ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 32.

²²⁸ „Report To Congress. Assessment of the Total Benefits and Costs of Implementing Executive Order No. 13166: Improving Access to Services for Persons with Limited English Proficiency“, 16.

školní výsledky.²²⁹

Proti zavedení úředního jazyka hovoří také právní argumenty. V americkém antidiskriminačním právu platí, že v případech, kde hrozí diskriminace menšin ze strany vlády, musí vláda prokázat, že cílem daného potenciálně diskriminačního opatření je významný veřejný zájem. V případě většiny zákonů o úředním jazyku, které kdy byly navrženy, zcela chybí důkazy o skutečném přispění k veřejnému zájmu jako je zvýšení jazykových dovedností obyvatel nebo efektivita vládnutí.²³⁰ V jediném relevantním případě, kdy Nejvyšší soud USA rozhodoval o otázce spojené s jazykovou diskriminací (*Lau vs. Nichols*), padl rozsudek ve prospěch vícejazyčnosti.²³¹ Není proto vyloučené, že zákon o úředním jazyku by v krajním případě mohl být prohlášen i za protiústavní.

Důležitým argumentem proti zavedení úředního jazyka je také zjevný nezájem, který této problematice věnovali tvůrci Ústavy. To, že se Otcové zakladatelé jazykovou otázkou nezabývali, nebylo způsobeno tím, že by v jejich době byl národ kulturně sjednocen více než dnes, ani se nejednalo o pouhé opomenutí. Vynechání úředního jazyka bylo pragmatickým krokem. Tohoto názoru se drží například Eduard D. Faingold, podle kterého je nevhodné dnes úřední jazyk zavádět, protože je to v rozporu s duchem Ústavy. Aktivní přístup ke kodifikaci jazykové politiky je pro něj vhodný ve vnitřně rozdělených státech se slabou národní identitou a tendencím k separatismu, čemuž charakteristika USA neodpovídá.²³²

Obecně vzato, odpůrci obvykle považují opatření v duchu English-Only za nástroj vyloučení, nikoli integrace jazykových menšin. Kroky jako zavedení úředního jazyka s sebou podle nich ponесou zvýšenou míru diskriminace uživatelů ostatních jazyků a poruší tak americkou zásadu tolerance a rovnosti.²³³ Diskriminační efekt zavedení úředního jazyka je analyzován v následující kapitole.

²²⁹ Kaplan, „Multilingualism vs. Monolingualism“, 154.

²³⁰ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 43–44.

²³¹ *Lau vs. Nichols*, 1974 U. S. 563.

²³² Faingold, „Official English in the Constitutions and Statutes of the Fifty States in the United States“, 140–41.

²³³ Citrin et al., „The ‚Official English‘ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States“, 539.

3. Důsledky uzákonění úředního jazyka

3.1 Diskriminační dopady zavedení úředního jazyka

V americkém právu jsou opatření, která mohou vést k diskriminaci určité části obyvatelstva, ospravedlnitelná za splnění dvou podmínek: jsou-li nutná k dosažení významného veřejného zájmu (*compelling interest*) a jsou-li pro naplnění tohoto cíle velmi úzce uzpůsobena (*narrowly tailored*). Významným veřejným zájmem by v případě úředního jazyka mohla být například jednota národa, zachování americké kultury a identity či zamezení společenskému vyloučení mluvčích menšinových jazyků. Důkazní břemeno však spočívá na straně toho, kdo diskriminuje, vláda by proto musela kupříkladu prokázat, že je jednota národa vícejazyčností skutečně ohrožena nebo že zavedení úředního jazyka je nejvhodnějším způsobem, jak zabránit marginalizaci osob, které nehovoří anglicky.²³⁴

Přední antidiskriminační dokument v americkém právním systému, Zákon o občanských právech, přímo nedefinuje diskriminaci na základě jazyka. Protože je však otázka jazyka úzce spojena s rasou, etnicitou a národností, měly by pro ni podle většiny právních expertů platit stejné standardy jako pro diskriminaci na základě těchto kategorií, které v Zákonu o občanských právech definovány jsou.²³⁵ Tuto interpretaci v roce 2000 potvrdil i prezident Clinton vydáním exekutivního opatření č. 13166, které považuje odepření veřejných služeb osobám, které nemluví anglicky, za odporující Zákonu o občanských právech.²³⁶

Z občanskoprávního hlediska mají osoby s omezenou znalostí angličtiny (tj. převážně imigranti a jejich potomci) nárok na základní asistenci a vládou poskytované služby v jazyce, kterému rozumějí. Negativní dopady zavedení úředního jazyka ve formě, která by omezovala užívání ostatních jazyků, spočívají především v odepření přístupu k vládním službám těmto osobám. Jedná se zejména o vládní dokumenty a formuláře, služby ve zdravotnictví a školství, o právo na tlumočnicka při soudních procesech či o volební lístky v cizích jazycích. Druhým významným negativním dopadem by bylo omezení svobody slova federálních zaměstnanců v případě, že by jim zákon nařizoval komunikovat výhradně v angličtině.

Mezi službami, které federální vláda osobám s omezenou znalostí angličtiny

²³⁴ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 43–44.

²³⁵ Schmid, „The Politics of English Only in the United States: Historical, Social and Legal Aspects”, 80.

²³⁶ Executive Order 13166 of August 16, 2000. Improving Access to Services for Persons With Limited English Proficiency. Federal Register 65, No. 159. 50121-50125.

poskytuje, je klíčová jazyková asistence garantovaná v procesu voleb. Podle úpravy Zákona o volebních právech, která proběhla v roce 1975, mají volební okrsky s určitým množstvím obyvatel, kteří se nedorozumí anglicky, povinnost poskytovat volební materiály v cizích jazycích.²³⁷ Především se jedná o registrační formuláře, volební lístky, ale i o předvolební inzerci. V roce 2011 se toto opatření týkalo téměř 300 okrsků ve 30 státech.²³⁸ Pokud by toto opatření bylo zrušeno, osoby s omezenou znalostí angličtiny by ztratily možnost uplatnit své volební právo.

Zákon o úředním jazyku by s největší pravděpodobností zrušil nebo velmi silně omezil možnosti vyučování dětí s omezenou znalostí angličtiny ve více jazycích. Zastánci opatření v duchu English-Only obecně k velkému množství těchto žáků v americkém školském systému přistupují jako k problému, který je třeba napravit, nikoli jako k faktu, který je nutno adekvátně reflektovat v osnovách. Mnohé studie však tvrdí, že školství v duchu English-Only není řešením. Rebecca Borden uvádí, že žáci, kteří se anglicky teprve učí, jsou schopni z výuky v angličtině profitovat až po pěti letech dvojjazyčné výuky.²³⁹ Studenti ve dvojjazyčných třídách také dosahují větších úspěchů při studiu cizích jazyků než studenti v tradičních třídách.²⁴⁰

Vzdělávání žáků s omezenou znalostí angličtiny vedené v duchu English-Only vede k menším akademickým úspěchům těchto žáků, jejich stigmatizaci a úpadku sebevědomí, nízkému socioekonomickému postavení, a následně k jejich podprůměrnému zastoupení ve vyšších vzdělávacích institucích a v politice.²⁴¹ Tyto neúspěchy jsou následně společností vnímány jako fakt, jako nezpochybnitelný znak etnických menšin, nikoli jako následek jazykové diskriminace. Vzniká začarovaný kruh, který způsobuje a zároveň ospravedlňuje společenskou nerovnost.

Absence dvojjazyčného vzdělání může vést také k tomu, že dětem, které mají díky svému původu pasivní znalost cizího jazyka, není dána příležitost tento jazyk rozvinout pomocí formální výuky. Výuka jazyka pro tyto „*heritage speakers*“ (osoby, pro které je jazyk předků kulturním dědictvím a mají jen jeho pasivní znalost) se od výuky cizích jazyků významně liší, učít je jejich de facto rodný jazyk, jako by byl cizí,

²³⁷ Feder, „English as the Official Language of the United States: Legal Background and Analysis of Legislation in the 110th Congress“, 1.

²³⁸ „Federal Government Orders Bilingual Ballots in 25 States Ahead of Elections“, *Fox News*, 14. října 2011.

²³⁹ Borden, „The English Only Movement: Revisiting Cultural Hegemony“, 229.

²⁴⁰ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 7.

²⁴¹ Pac, „The English-Only Movement in the US and the World in the Twenty-First Century“, 194.

jim pomůže v rozvoji jen minimálně.²⁴²

Vícejazyčné služby jsou velmi důležité i ve zdravotnictví. Za stávající situace jsou povinné pro téměř všechny poskytovatele zdravotní péče, protože drtivá většina z nich čerpá prostředky z federálních peněz.²⁴³ Kromě nároku na překladatelské služby či bilingvní personál je klíčové, aby informovaný souhlas o zákroku a procedurách pacient podepsal v jazyce, kterému rozumí. Opak může vést nejen k diskriminačnímu efektu, ale i k právním následkům pro lékaře.²⁴⁴

Kromě institucionální diskriminace může uzákonění úředního jazyka být katalyzátorem diskriminujícího jednání ze strany jednotlivců – osob cítících povinnost zvláštního přístupu k těm, kteří úředním jazykem nehovoří.²⁴⁵ Na úrovni států a samosprávných orgánů je popsána zkušenost s tzv. jazykovým vigilantismem (extrémní bdělostí), kdy se občané domnívají, že je zákon opravňuje, aby suplovali policejní složky a osobně dohlíželi na jeho dodržování. Běžné jsou incidenty, kdy jsou osoby hovořící cizím jazykem na veřejnosti vyzývány, ať mluví anglicky, když jsou v Americe, nebo kdy veřejní činitelé zakazují přítomnost překladatelů na jednáních školních rad. Tento fenomén byl popsán poměrně rozsáhle, nejedná se o izolované případy.²⁴⁶

Zvláštní kapitolou jsou knihovny a omezování přístupu k cizojazyčné literatuře. Zastánci této restriktivní politiky argumentují tím, že veřejné instituce by měly chránit princip jednoho jazyka, který sjednocuje národ. Knihovny podle nich pomáhají uchovat americkou identitu tím, že shromažďují knihy v angličtině. Nepovažují za správné, aby knihovna plnila svoji službu veřejnosti tím, že se přizpůsobí komunitě, v níž je umístěna. Výběr knih by neměl být ovlivňován demografickými údaji.²⁴⁷

Veřejná knihovna ve gwinnettském okrsku v georgijské Atlantě například v roce 2007 vyškrtla ze svého rozpočtu finance vyhrazené na publikace ve španělštině na podnět obyvatel z okolí, kteří se obávali, že by knihy mohly sloužit ilegálním imigrantům.²⁴⁸ Španělsky mluvící populace v Georgii je přitom hluboko pod národním

²⁴² Potowski a Carreira, „Spanish in the USA“, 73–74.

²⁴³ „Report To Congress. Assessment of the Total Benefits and Costs of Implementing Executive Order No. 13166: Improving Access to Services for Persons with Limited English Proficiency“, 44.

²⁴⁴ Ibid., 22–23.

²⁴⁵ McMullen, „‘Official English’ Legislation and Its Effects on Limited English Proficient People“, 16.

²⁴⁶ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 45.

²⁴⁷ Stephens, „English Spoken Here: By Creating Bilingual Collections, Librarians Are Contributing to a Divided America“, 41–43.

²⁴⁸ Quesada, „Spanish Spoken Here: Eliminating Spanish-language Fiction Undermines the Validity of Public Libraries“, 44.

průměrem.²⁴⁹ Pokud však veřejná knihovna odmítne poskytovat knihy v jiném jazyce než angličtině, nejen že tak upírá právo na přístup k informacím imigrantům s omezenou znalostí angličtiny, ale také všem, pro které je cizojazyčná literatura prostředkem samostudia. Fungování veřejných knihoven je přitom financováno i z peněz těch daňových poplatníků, kteří nemluví anglicky.

3.2 Je úřední jazyk protiústavní?

Zavedení úředního jazyka je potenciálně v rozporu až se čtyřmi ústavními dodatky. Omezení cizojazyčné komunikace může být interpretováno jako odporující principu svobody slova obsaženého v prvním dodatku, diskriminace jazykových menšin je v rozporu se čtrnáctým dodatkem (tak, jak jej vykládá Zákon o občanských právech) a také s patnáctým dodatkem, pokud restrikce uvalené na cizí jazyky omezují volební právo občanů. Protože jazyková politika není zmíněna v textu Ústavy a podle desátého dodatku práva, která Ústava výslovně nepřiznává federální vládě, náleží jednotlivým státům, může být federální zákon o úředním jazyku teoreticky v rozporu také s tímto dodatkem.

Zákony o úředním jazyku byly již několikrát soudně přezkoumány a zpochybněny, ne však Nejvyšším soudem USA. Neexistuje tedy právní precedens, na jehož základě by bylo možné prohlásit budoucí opatření o úředním jazyku USA nezákonné či protiústavní. I u Nejvyššího soudu však existuje několik souvisejících precedentů. V případě *Meyer vs. Nebraska* v roce 1923 soud prohlásil plošný zákaz výuky cizích jazyků ve státu Nebraska za protiústavní.²⁵⁰ V roce 1966 Nejvyšší soud v případě *Katzenbach vs. Morgan* potvrdil nezákonnost testů anglickojazyčné gramotnosti při volbách, garantovanou Zákonem o volebních právech z roku 1965.²⁵¹ Případ *Lau vs. Nichols* z roku 1974 sice nepřinesl explicitně vyjádřené rozhodnutí, zda je dvojjazyčné vzdělávání protiústavní či ne, Nejvyšší soud v něm však prohlásil vzdělávání dětí v jazyce, kterému nerozumí, za porušující Zákon o občanských právech.²⁵²

O zákonech o úředním jazyku rozhodovalo mnoho soudů nižší instance, s velmi rozmanitými výsledky. Za zmínku stojí případ *Yñiguez vs. Arizonans for Official*

²⁴⁹ Ennis, Rios-Vargas, a Albert, „The Hispanic Population: 2010“, 6.

²⁵⁰ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 14–15.

²⁵¹ Ibid., 18.

²⁵² Schmid, „The Politics of English Only in the United States: Historical, Social and Legal Aspects“, 76–77.

English z roku 1995. Původní žalobu podala Maria Yñiguez, zaměstnankyně státu Arizona, protože arizonský dodatek ke státní ústavě schválený v roce 1988 vylučoval ústní komunikaci ze strany federálních orgánů v jiném jazyce než v angličtině, což považovala za překážku ve výkonu svých služebních povinností. Odvolací soud devátého okrsku Spojených států v roce 1995 toto opatření prohlásil za protiústavní nejen proto, že porušovalo zásadu svobody slova, ale také proto, že bránilo osobám s omezenou znalostí angličtiny v přístupu ke službám poskytovaným státem.²⁵³

Případ byl v roce 1997 postoupen i k Nejvyššímu soudu USA, ale protože Maria Yñiguez mezitím ukončila pracovní poměr, byl případ odložen jako irelevantní.²⁵⁴ V souvisejícím případě *Ruiz vs. Hull* (1998) potvrdil protiústavnost dodatku o úředním jazyku i Nejvyšší soud státu Arizona. Soud považoval opatření za porušující zásadu svobody slova a omezující proces svobodné diskuse.²⁵⁵ Kromě Arizony byl zákon o úředním jazyku prohlášen soudem nižší instance za protiústavní a zrušen i na Aljašce v roce 2002.²⁵⁶

Ačkoli žádný dosavadní soudní precedens platný pro celé Spojené státy neprohlásil úřední jazyk za protiústavní, je důležité, že na toto téma několikrát proběhla diskuse, která pro restriktivní jazykovou politiku nedopadla pozitivně. Je tedy důvodné se domnívat, že pokud by byl přijat zákon o úředním jazyku USA, toto opatření by bylo v budoucnosti soudně zpochybněno jako porušující Ústavu a zákony Spojených států.

3.3 Návrhy zákona o úředním jazyku: komparace

Podle typologie používané Ann Sinsheimer ve studii *"English Only" and Our Struggle to Understand the Concept of Language* se existující zákony o úředním jazyku vyskytují ve dvou formách: symbolické a donucovací. Symbolické neboli deskriptivní zákony obvykle obsahují buď pouhou formulaci „angličtina je úředním jazykem tohoto státu“, nebo obsahují i dodatek ve smyslu, že státní zákonodárny orgán má moc tento zákon vymáhat.²⁵⁷ Státní jazyk těmito zákony získává postavení státního symbolu, podobně jako státní rostlina nebo pták.²⁵⁸

Zákony z druhé kategorie určují sankce za používání jiného jazyka než úředního,

²⁵³ Crawford, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety*, 42–43.

²⁵⁴ Schmid, „The Politics of English Only in the United States: Historical, Social and Legal Aspects“, 81.

²⁵⁵ Sinsheimer, „„English Only“ and Our Struggle to Understand the Concept of Language“, 70.

²⁵⁶ Faingold, „Official English in the Constitutions and Statutes of the Fifty States in the United States“, 142.

²⁵⁷ „Constitution of the State of Florida“, čl. II, § 9.

²⁵⁸ Sinsheimer, „„English Only“ and Our Struggle to Understand the Concept of Language“, 68.

užívat angličtinu ukládají státním orgánům jako povinnost nebo stanovují specifické donucovací prostředky.²⁵⁹ Podle arizonského ústavního dodatku z roku 2002 například měli obyvatelé Arizony a ti, kdo ve státě podnikali, explicitní právo soudně se domáhat dodržování zákona a odškodnění za újmu.²⁶⁰ Doložka o soudní vymahatelnosti je jedním z nejběžnějších znaků donucovacího typu zákona.

Velmi záleží na úmyslu, s nímž je úřední jazyk uzákoněn. Pokud je tento krok míněn jako symbolické gesto a ze strany vlády není vůle toto opatření prosazovat v praxi, zůstane symbolickým gestem. Illinois je případem státu, kde úřední jazyk má převážně symbolické dopady. Souvisí to s tím, že je uzákoněn od roku 1969 (resp. 1923), byl tedy zaveden ve zcela jiném kontextu než zákony, které byly ke konci 20. století přijaty v reakci na imigrační vlnu. Skutečný dopad zavedení úředního zákona závisí na vyostření veřejné diskuse a náladě ve společnosti.²⁶¹

Pro posouzení, jaké by měl zákon o úředním jazyku dopady, je dále nutné znát jeho přesné znění. Od roku 1981 bylo v Kongresu představeno přibližně 80 rezolucí a návrhů zákonů ustavujících angličtinu jako úřední jazyk USA, v jednotlivých státech je 30 zákonů platných a mnoho dalších bylo v historii navrženo. Vzhledem k počtu a značné rozdílnosti těchto podkladů by jejich analýza významně přesahovala možnosti této práce. V úvahu proto bude vzato pět nejvýznamnějších textů, vybraných tak, aby z jejich srovnání byla znát případná proměna přístupu k úřednímu jazyku v čase.

První dva dokumenty jsou vzory zákona o úředním jazyce vytvořené organizací U. S. English, které jsou připraveny pro zájemce o prosazení zákona ve státních zákonodárných orgánech.²⁶² Návrhy U. S. English jsou do jisté míry univerzální, protože se velmi podobají stávající legislativě platné v různých státech a mají zároveň potenciál ovlivnit legislativu budoucí (jak na státní, tak na federální úrovni). Organizace U. S. English byla navíc založena předkladatelem vůbec prvního návrhu uzákonění úředního jazyka.

Třetím textem je ústavní dodatek o úředním jazyku (*H. J. Res. 169*) z roku 1983 předložený kongresmanem Normanem D. Shumwayem.²⁶³ Ačkoli byl návrh v tomto duchu v Kongresu předložen již v roce 1981, Shumwayův text je výjimečný tím, že byl prvním dostatečně právně sofistikovaným návrhem uzákonění úředního jazyka.

²⁵⁹ Sinsheimer, „English Only and Our Struggle to Understand the Concept of Language“, 68.

²⁶⁰ „Arizona Constitution“, čl. 28, §§ 1-4.

²⁶¹ Fishman, „English Only: Its Ghosts, Myths and Dangers“, 128.

²⁶² „State Model Bill Short“ U. S. English; „State Model Bill Long“, U. S. English.

²⁶³ *A joint resolution proposing an amendment to the Constitution of the United States establishing English as the official language of the United States*, H. J. Res. 169 (1983).

Čtvrtý dokument, návrh *H. R. 123 (1995)*²⁶⁴ neboli zákon Billa Emersona, je specifický tím, že měl ze všech dosud předložených zákonů o úředním jazyku největší šanci na schválení. Jeho znění přitom není oproti ostatním nijak zvlášť výjimečné, mimořádný byl pouze kontext, ve kterém byl zákon v Kongresu projednáván. Volby v roce 1994 přály konzervativním silám se sklony k nativismu a pro uzákonění úředního jazyka tak vytvořily ideální prostředí. I přes to se však zákonu Billa Emersona nepodařilo postoupit dále než ke schválení Sněmovnou.

Zákon Stevea Kinga z roku 2015 (*H. R. 997*)²⁶⁵ je důležitý zejména proto, že je aktuální a dává nám nejrelevantnější vhled do současných snah o restriktivní jazykovou politiku. Přesto na něm však nelze pozorovat výraznou proměnu cílů od snah o uzákonění úředního jazyka v předchozích letech, jeho znění je od ostatních návrhů pouze mírně odlišné a nezdá se, že by reagovalo na nové výzvy.

Všechny výše uvedené zákony se zabývají jazykovou politikou ve veřejné sféře, tj. jaký jazyk má používat federální vláda a za jakých okolností. Jak federální vládu, tak oficiální situace, ve kterých se používá úřední jazyk, definuje většina návrhů velmi podobně. Federální vládou je myšlena nejen vláda samotná, ale i její odnože a agentury, všichni zaměstnanci i oficiální představitelé. Situace spojené s nutností užívat úřední jazyk zahrnují všechny vládní aktivity (tj. včetně úřední komunikace), vydávání a tisk dokumentů či provádění politik.²⁶⁶

3.3.1 Vzory zákona navrhované U. S. English

Lobbistická organizace U. S. English na svém webu nabízí dvě předlohy zákona o úředním jazyku. Kratší vzor zákona, dále zmiňován jako *U. S. English I.*, obsahuje pouhé tři odstavce a říká, že angličtina je prohlášena úředním jazykem daného státu a stát *není povinen* poskytovat a vydávat dokumenty nebo obsah webových stránek v jiném jazyku než úředním.²⁶⁷ V zákonu nejsou specifikovány výjimky, upřesnění ani donucující prostředky v případě nedodržení. Zákon o podobném znění má například stát Virginie.²⁶⁸

Oproti tomu delší vzor zákona, *U. S. English II.*, je mnohem komplexnější. Jeho plný název je „Zákon o posílení anglického jazyka ve státě [název státu]“ a ve svých

²⁶⁴ Emerson, *Bill Emerson English Language Empowerment Act of 1996*.

²⁶⁵ *English Language Unity Act*, H. R. 997 (2015).

²⁶⁶ Viz příslušné části zákonů.

²⁶⁷ „State Model Bill Short“, § 1, odst. 1-2.

²⁶⁸ „Official English Laws -- Virginia“, James Crawford's Language Policy Web Site & Emporium, <http://www.languagepolicy.net/archives/va.htm> (staženo 13. května 2016).

třech oddílech přesně specifikuje situace, v nichž může stát použit různé jazyky. Úvod je převážně deklaratorní, tvůrci zákona v něm vysvětlují, že Spojené státy ze své etnické, kulturní a jazykové rozmanitosti profitují, ale společným poutem jednotlivců pocházejících z různého prostředí vždy byla angličtina. Zákon uvádí, že bez elementárního ovládnutí anglického jazyka jsou občané omezeni v možnostech se prosadit a získat přístup k výdělečnému zaměstnání, cenově dostupnému ubytování apod.²⁶⁹ Nijak se však nepotýká s otázkou, jak právě zavedení úředního jazyka napomůže lidem ke zdatnosti v angličtině.

Na rozdíl od kratšího návrhu, který státu umožňuje používat jiný než úřední jazyk, pouze to po státu není vyžadováno, delší návrh zákona udává, že všechny oficiální státní dokumenty *budou* či *musí být* vydávány v angličtině a v úředním jazyce se *musí* odehrávat i všechny oficiální programy, schůzky, transakce a další akce státu. Zákon uděluje osm výjimek, kdy je *možné* užít jiné jazyky, *pokud nutno*.²⁷⁰ Jedná se mimo jiné o případy, kdy je ohroženo zdraví, bezpečí či svoboda občanů; o výuku cizích jazyků; turismus a obchod; ochranu práv obžalovaných a obětí v trestním řízení; sčítání obyvatel a především případy, kdy by jazyková omezení byla v rozporu s Ústavou a zákony USA či státní ústavou.²⁷¹

Výjimka pro používání cizích jazyků v případech, které by byly v rozporu s Ústavou či zákony USA, je obsažena téměř ve všech návrzích zavedení úředního jazyka. Sama o sobě však mnoho neznamená, protože státy v žádném případě nesmí uzákonit nic, co by se federálnímu právu protivilo.

Zákon zároveň nesmí omezovat používání domorodých jazyků, omezit volené představitele státu v komunikaci s občany ze svého okrsku či během volebních kampaní v jiných jazycích než anglicky (pouze v těchto případech) a poskytovat neoficiální překlady, pokud bude zřejmé, že jsou neoficiální. Zákon specificky nezmiňuje sankce při jeho porušení.²⁷²

Návrhy *U. S. English I.* i *II.* jsou míněny jako předlohy pro legislativu a není proto pravděpodobné, že budou schváleny ve stávající formě. Je však přesto nutné se zabývat jejich potenciálním dopadem, protože jsou zároveň poměrně přesným obrazem stávající legislativy ve státech.

Návrh *U. S. English I.* lze bezpochyby označit jako symbolický. Nejen že jeho

²⁶⁹ „State Model Bill Long”, § 2, odst. 2.

²⁷⁰ *Ibid.*, § 3, odst. A a B.

²⁷¹ *Ibid.*, odst. C.

²⁷² *Ibid.*, odst. D.

znění státu neukládá povinnost používat výhradně úřední jazyk, je navíc velmi stručný a není z něj zřejmý žádný represivní záměr. Návrh *U. S. English II.* oproti tomu používá výrazně restriktivnější formulace (jednání státu *bude* probíhat v angličtině, dokumenty *musí být* tištěny anglicky) a používání dalších jazyků redukuje na přesně vymezené výjimky (*mohou být* v těchto výjimečných případech používány, *pokud je to nezbytné*).²⁷³ Ačkoli sankce přesně nejmenuje, záměr prosazování tohoto zákona mimo uvedené výjimky je zřejmý. Tento návrh je tedy spíše donucovací povahy.

3.3.2 H. J. R. 169 (1983)

Návrh kongresmana Shumwaye, jemuž sekundoval návrh o stejném znění v Senátu (*S. J. Res. 167*), byl sdruženou rezolucí (*joint resolution*) obou komor Kongresu navrhuující ústavní dodatek o úředním jazyku. Jeho znění bylo velmi stručné a jeho ambice velmi široké. Udává, že anglický jazyk je úředním jazykem Spojených států a vláda nesmí vyžadovat používání jiného jazyka než angličtiny, s výjimkou výuky v cizím jazyce, která vede k získání zdatnosti v angličtině.²⁷⁴ Kromě toho výslovně dává pravomoc Kongresu, aby přijal návaznou legislativu nutnou k prosazení tohoto opatření.²⁷⁵ Kongresman Shumway zároveň při slyšeních uvedl, že důvodem pro navržení tohoto ústavního dodatku je to, že používání cizích jazyků ze strany federální vlády zpomaluje integraci jazykových menšin.²⁷⁶

Když think-tank Congressional Research Service (CRS) analyzoval tento návrh, došel k názoru, že může být interpretován velmi široce a hrozí nedozírnými dopady. Je velmi nepředvídatelné, jaké vůbec mohou být právní důsledky samotné formulace „anglický jazyk je úředním jazykem Spojených států“, vyvstává totiž více otázek, než je zodpovězeno. Například, bude mít stát právo zakázat užívání jiných jazyků v mluveném projevu na veřejných místech?²⁷⁷

Ústavní dodatek o úředním jazyku by v tomto znění zrušil poskytování volebních materiálů ve více jazycích garantované Zákonem o volebních právech, federální soudy by nemusely poskytovat překladatele zúčastněným stranám v občanskoprávních a trestněprávních řízeních, v zařízeních pro přistěhovalce, například v nemocnicích, by nemohlo být vyžadováno, aby personál mluvil cizím jazykem. Podle

²⁷³ „State Model Bill Long“, § 3, odst. A a B.

²⁷⁴ H. J. Res. 169 (1983), § 1-3.

²⁷⁵ Ibid., § 4.

²⁷⁶ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 25–28.

²⁷⁷ Ibid., 30.

CRS by návrh také mohl radikálně změnit výuku cizích jazyků. Školy by nesměly od studentů vyžadovat znalost cizích jazyků, což by bylo paradoxní zejména v případě, kdy by cizí jazyk byl oborem studia. V širším smyslu by toto opatření vedlo k diskriminaci nejen neasimilovaných menšin, ale také bilingvních jedinců či učitelů cizích jazyků. Zavedení úředního jazyka v této formě by podle CRS mohlo vést i k občanským nepokojům.²⁷⁸

Samotné znění návrhu *H. J. Res. 169 (1983)* by vybízelo k tomu, aby byl označen za symbolický. Problém ale spočívá v kontextu, ve kterém byl navržen. Jeho předkladatelé deklarovali, že je jejich cílem zrušit vícejazyčné služby poskytované federální vládou, a text návrhu obsahuje explicitní výzvu Kongresu, aby přijal návazná opatření prosazující úřední jazyk. Jedná se tedy o návrh donucovacího charakteru.

3.3.3 H. R. 123 (1995)

Zákon Billa Emersona o posílení anglického jazyka byl 2. srpna 1996 přijat Sněmovnou reprezentantů výraznou většinou 259 - 169.²⁷⁹ Stalo se tak však především díky příznivým podmínkám (konzervativně naladěný Kongres), nikoli proto, že by znění zákona bylo oproti všem neúspěšným návrhům něčím zvláštní.

Ve své úvodní deklarativní části zákon poukazuje na rozmanitost obyvatelstva Spojených států a na to, že společný jazyk byl Američanům vždy společným poutem.²⁸⁰ Aby byla jednota národa zachována a předešlo se konfliktům, federální vláda by toto pouto měla zachovat.²⁸¹ Hned nato je vyloženo, že angličtina je jazykem příležitostí a cílem tohoto zákona je pomoci přistěhovalcům asimilovat se a využít těchto příležitostí. Přistěhovalci tuto možnost získají tím, že se naučí anglicky.²⁸² V těchto prohlášeních zcela chybí argumentační mezikrok, který by vysvětlil, jak zavedení úředního jazyka napomůže přistěhovalcům k tomu, aby se naučili anglicky.

To je částečně napraveno tím, že zákon udává, že finanční úspory jím vytvořené *by se měly* použít na výuku angličtiny osob s její omezenou znalostí.²⁸³ Zákon Billa Emersona se tak ze všech zkoumaných návrhů nejvíce blíží potřebnému

²⁷⁸ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment”, 28–31.

²⁷⁹ „Actions - H.R.123 - 104th Congress (1995-1996): Bill Emerson English Language Empowerment Act of 1996“, Congress.gov, <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/house-bill/123/actions> (staženo 13. května 2016).

²⁸⁰ H. R. 123 (1995), § 101, odst. 1-3.

²⁸¹ Ibid., odst. 4.

²⁸² Ibid., odst. 5-7.

²⁸³ Ibid., odst. 10.

konstruktivnímu řešení problému s přistěhovalci, kteří nerozumí anglicky. Neuvádí však žádné upřesnění, jak by takový program výuky měl být organizován ani konkrétní aspekty financování.

Po tradičním prohlášení „úředním jazykem federální vlády je angličtina“²⁸⁴ zákon udává, že vláda má aktivní povinnost udržet a pozvednout roli angličtiny – včetně podpory příležitostí se anglicky naučit.²⁸⁵ Zástupci federální vlády *musí* své služební povinnosti provádět v úředním jazyce a osoby žijící v USA mají právo s představiteli vlády komunikovat anglicky a dostávat informace i nařízení v angličtině. Nikomu nesmí být upřeny vládní služby či asistence na základě toho, že mluví anglicky.²⁸⁶ Federální zákony nadále nesmí vyžadovat používání cizích jazyků.²⁸⁷ Znalost angličtiny musí být podmínkou získání amerického občanství.²⁸⁸ Osoby zasažené nedodržováním zákona o úředním jazyku mají možnost skrze občanskoprávní žalobu získat odškodnění za újmu.²⁸⁹

Zákon zjevně využívá rétoriku naznačující, že angličtina je ve Spojených státech ohrožena a existuje možnost, že by anglicky mluvícímu obyvatelstvu byly odeprény služby, které jsou mluvčím jiných jazyků dopřány.²⁹⁰ Není však jasné, na co mají tyto formulace poukazovat. Anglicky mluvící Američané možnosti jazykové asistence poskytované vládou (např. tlumočení u soudu) nevyužívají ze zřejmého důvodu – protože ji nepotřebují.

Zákon povoluje cizojazyčnou ústní komunikaci ze strany vládních zaměstnanců či kongresmanů, používání domorodých jazyků a používání cizích jazyků v neoficiálních situacích. Výjimka je zároveň udělena pro případy, že by došlo k diskriminaci nebo byla omezena práva jednotlivce.²⁹¹ Kromě toho se zákon netýká souboru situací běžně obsaženého i v ostatních návrzích – výuky jazyků (za okolností daných Zákonem o vzdělávání jedinců s handicapem i výuky dětí, které nemluví anglicky), otázek národní bezpečnosti, obchodu a turismu, ochrany veřejného zdraví a bezpečí, sčítání obyvatel, trestního soudního řízení a několika dalších výjimek.²⁹²

Oproti jiným návrhům zákonů je tento výjimečný, protože výslovně znemožňuje

---

²⁸⁴ H. R. 123 (1995), § 161.

²⁸⁵ *Ibid.*, § 162.

²⁸⁶ *Ibid.*, § 164.

²⁸⁷ *Ibid.*, § 166.

²⁸⁸ *Ibid.*, § 165, odst. B.

²⁸⁹ *Ibid.*, § 164.

²⁹⁰ *Ibid.*, § 163, odst. B a C.

²⁹¹ *Ibid.*, § 167.

²⁹² *Ibid.*, § 169, odst. 2.

proces voleb v jiných jazycích než v angličtině.²⁹³ Emersonův zákon ruší úpravu Zákona o volebních právech provedenou v roce 1975, která v oblastech s vysokým počtem obyvatel s omezenou znalostí angličtiny garantuje dostupnost volebních materiálů v cizích jazycích.²⁹⁴

Podle právní analýzy z pera CRS formulace „anglický jazyk je úředním jazykem“ stojící sama o sobě je pouhou deklarací, která nevyžaduje ani nezakazuje žádné další kroky a je proto zjevně symbolická.²⁹⁵ To, co zákonu dává právní sílu, jsou následná upřesnění a omezení. Právní experti se ve znění návrhu zákona *H. R. 123 (1995)* obávali otázek vyplývajících z nejasné definice „služebních povinností“, které mají představitelé vlády provádět výhradně v angličtině, a zmnožení soudních pří, které by mohla vyvolat explicitní zmínka o možnosti získání odškodnění za újmu.²⁹⁶ Zákon Billa Emersona by také vyžadoval tisk veškerých informačních materiálů určených občanům výhradně v angličtině, včetně čistě praktických manuálů a pamfletů (např. jak vyplnit daňové přiznání), u nichž lze pochybovat, že mají oficiální funkci.²⁹⁷

CRS také varuje před protiústavností zákazu dvojjazyčné výuky, který by z některých formulací v zákonu Billa Emersona mohl vyplývat – (například „vláda má aktivní povinnost udržet a pozvednout roli angličtiny“).²⁹⁸ Vzhledem k tomu, že zákon ustavuje konkrétní prostředky ke své vymahatelnosti (možnost občanskoprávní žaloby a odškodnění za újmu), specificky ukončuje vícejazyčné služby při procesu voleb a hrozí důsledky v mnoha dalších odvětvích, lze ho jednoznačně označit za donucovací.

3.3.4 H. R. 997 (2015)

V roce 2015 byly v Senátu a Sněmovně reprezentantů paralelně představeny prakticky identické návrhy zákona o úředním jazyku. Tato práce analyzuje sněmovní návrh *H. R. 997 (2015)* kongresmana Stevea Kinga (IA).

Zákon o jednotě na základě anglického jazyka (*English Language Unity Act*) se specificky týká zejména jednání představitelů federální vlády a procesu udělování občanství, jeho znění do značné míry kopíruje předchozí texty. Kromě ustavení anglického jazyka úředním jazykem zavazuje představitele federální vlády k tomu, aby

²⁹³ H. R. 123 (1995), § 201.

²⁹⁴ Aleman, Bruno a Dale, „English as the Official Language of the United States: An Overview“, 2.

²⁹⁵ Ibid., 3.

²⁹⁶ Ibid., 4.

²⁹⁷ Dale a Gurevitz, „Legal Analysis of Proposals to Make English the Official Language of the United States Government“, 3.

²⁹⁸ Ibid., 5.

aktivně napomáhali udržet a pozvednout roli angličtiny. Tato povinnost zahrnuje i vytváření příležitostí k osvojení angličtiny pro osoby s její omezenou znalostí.²⁹⁹

Zákon se vztahuje na všechny oficiální funkce federální vlády – včetně těch, které nejsou explicitně dány zákonem, ale jsou předmětem kontroly či přezkoumávání ze strany lidu či tisku (není však objasněno, co to znamená).³⁰⁰ Nevztahuje se však na výuku jazyků, akce nezbytné pro zajištění národní bezpečnosti, mezinárodních vztahů a obchodu, turismu, ochrany veřejného zdraví a sčítání obyvatel. Zároveň nesmí v trestních soudních případech porušit právo obětí ani obžalovaných na spravedlivý proces – to znamená, že tyto osoby mají nárok na tlumočnicka hrazeného z federálních peněz.³⁰¹

Zákon se také nevztahuje na podmínky spojené se Zákonem o vzdělávání jedinců s handicapem.³⁰² Úředníci a představitelé federální vlády dále mohou mezi sebou nebo s jinými osobami mimo výkon svých služebních povinností komunikovat kterýmkoli jazykem. Zahrnutý jsou i ostatní běžné výjimky: je zakázáno omezovat domorodé jazyky, nikomu nesmí být bráněno v tom, aby se učil používat jakýkoli jazyk, a návazná opatření nesmí být v rozporu s Ústavou.³⁰³ Je explicitně zmíněno, že kdokoli by byl porušením tohoto zákona poškozen, může podat občanskoprávní žalobu a obdržet odškodnění za újmu.³⁰⁴

Co se týče procesu udělení občanství, zákon ustavuje konání ceremonií pouze v angličtině a sjednocení standardů jazykových testů do podoby, která požaduje, aby všichni občané rozuměli anglickému textu Deklarace nezávislosti, Ústavy a zákonů USA.³⁰⁵ Toto nařízení je velmi sporné s ohledem na počet negramotných a funkčně negramotných rodilých Američanů.³⁰⁶ Deklarace nezávislosti je 240 let starý dokument plný z dnešního hlediska nesprávných gramatických jevů (psaní velkých písmen) a zastaralých forem větné stavby. Co se týče zákonů a Ústavy, čtení právních dokumentů je složité pro kohokoli s neodpovídajícím vzděláním. Je těžko představitelné, že jim porozumí někdo, kdo se teprve učí anglicky.

Zákon Stevea Kinga lze označit za značně donucovací, ale zároveň obsahující

---

²⁹⁹ H. R. 997, §§ 161-162.

³⁰⁰ Ibid., § 163, odst. B.

³⁰¹ Ibid., odst. C.

³⁰² Ibid.

³⁰³ Ibid., § 165.

³⁰⁴ Ibid., § 166.

³⁰⁵ Ibid., § 164.

³⁰⁶ Podle průzkumu z roku 2015 umí 21 % Američanů číst pouze na úrovni prvního stupně základní školy. Viz „Illiteracy Statistics – Statistic Brain”.

široké spektrum výjimek, které částečně pokrývají potenciální diskriminační efekt popsany v předchozí kapitole. Některé jeho formulace jsou zároveň poměrně matoucí a jejich budoucí interpretace je nejasná. Není například zřejmé, co je míněno „oficiálními funkcemi“ vlády, které nejsou určeny zákonem, ale může je přezkoumávat či kontrolovat veřejnost nebo tisk.

3.3.5 Rozdíly v navržených podobách úředního jazyka

Tato kapitola srovnávala pět návrhů uzákonění úředního jazyka v USA – nejstarší relevantní návrh, nejnovější návrh, dále návrh, který měl nejbližší ke schválení a dvě předlohy zákona navržené jednou z nejdůležitějších organizací lobbujících za úřední jazyk. Podle typologie Ann Sinsheimer jsou čtyři z pěti zkoumaných zákonů spíše represivního charakteru a jediný je spíše symbolický. Ani jeden ze tří návrhů zákonů, které byly skutečně představeny v Kongresu, nespĺňuje znaky symbolického opatření. Je zřejmé, že zákonodárci jsou příznivě nakloněni spíše zavedení úředního jazyka s reálnými důsledky.

Všechny čtyři návrhy zákonů represivního typu udělují výjimky pro používání cizích jazyků federálními úřady, tyto výjimky se však liší rozsahem i oblastmi.

Návrhy *U. S. English II.*, *H. R. 123* (1995) a *H. R. 997* (2015) si jsou až na detaily velmi podobné. Všechny tři udělují vládě výjimku pro používání jiných jazyků než angličtiny v podobných oblastech: výuka cizích jazyků, používání domorodých jazyků, používání cizích jazyků v soukromé sféře, ochrana veřejného zdraví a bezpečnosti, obchod a turismus, spravedlivé zacházení s anglicky nehovořícími zúčastněnými stranami v trestním řízení a sčítání obyvatel. Nevzniká důvod se domnívat, že by stejná výjimka v jednom návrhu zákona mohla být interpretována jinak než v ostatních.

Protože zákony přesně nepopisují situace, ve kterých na jejich základě bude používána výhradně angličtina, lze reálný dopad lépe odhadnout podle toho, které oblasti se tato legislativa výslovně nepokouší ovlivnit. U těchto tří textů je odlišné zejména znění popisující, za jakých okolností mohou představitelé a zaměstnanci vlády či státu používat cizí jazyky.

Návrh *U. S. English II.* explicitně povoluje zvoleným představitelům ústně komunikovat v jiném jazyce než angličtině během volebních kampaní a při komunikaci se svými voliči. Představitelé federální vlády mohou také vytvářet a poskytovat neoficiální překlady, a to v případě, že to nenarušuje výkon jejich služebních povinností

a že bude jejich neoficiálnost zřetelně dána najevo.³⁰⁷ Vzhledem k tomu, že zákon výslovně neuděluje výjimku používání cizích jazyků v souvislosti se zahraniční politikou, neumožnil by představitelům federální vlády vést na zahraničních cestách jednání v cizích jazycích.

Návrh *H. R. 123 (1995)* paušálně povoluje ústní komunikaci v cizích jazycích i během výkonu služebních povinností.³⁰⁸ Návrh *H. R. 997 (2015)* nakazuje představitelům federální vlády vykonávat své služební povinnosti výhradně v angličtině, ale dává jim zároveň možnost neoficiálně míněné písemné i ústní komunikace v jiných jazycích.³⁰⁹

Tyto drobné nuance by pravděpodobně měly největší vliv na reálný dopad zákonů. Soudy (nikoli Nejvyšší soud) v minulosti rozhodly, že omezovat federální zaměstnance v ústní komunikaci v jakémkoli jazyku je v rozporu s prvním dodatkem Ústavy a principem svobody slova, návrh *U. S. English II.* by tedy v tomto smyslu byl protiústavní. I pokud je však cizojazyčná komunikace povolena v neoficiálních situacích, vyvstává otázka, jaký bude přesný rozsah těchto situací. Budou kanceláře kongresmanů moci odpovídat na korespondenci a telefonáty od hispánských voličů ve španělštině? Bude legální, aby federální úředníci při komunikaci s občany použili cizí jazyk, pokud by tak domluva byla efektivnější?

Zásadní dopad by zřejmě měly i nové standardy znalosti angličtiny pro získání amerického občanství určené návrhem zákona *H. R. 997 (2015)*. Je těžko představitelné, že by přistěhovalci s omezenou znalostí angličtiny skutečně porozuměli textu Deklarace nezávislosti a Ústavy USA, natož pak jejich smyslu, když početné průzkumy ukazují, že tímto porozuměním neoplývá ani velká část rodilých Američanů.³¹⁰

Jak návrh *U. S. English II.*, tak návrhy *H. R. 123 (1995)* a *H. R. 997 (2015)* ve své úvodní části deklarují, že etnolingvistická diverzita v USA je přínosem, ale společný jazyk jako sjednocující prvek je nutný. Návrhy *U. S. English II.* a *H. R. 123 (1995)* dále uvádějí, že je třeba, aby se přistěhovalci do USA naučili anglicky, aby mohli využít ekonomických příležitostí, které jim Amerika nabízí. Zcela ale chybí vysvětlení, jakým způsobem jim k tomu pomůže právě zákon o úředním jazyku.

Právě nízká míra konstruktivnosti je to, co návrhům úředního jazyka bývá vytýkáno. Pokud je fundamentálním cílem restriktivní jazykové politiky to, aby se

³⁰⁷ „State Model Bill Long”, § 3, odst. D.

³⁰⁸ *H. R. 123 (1995)*, § 167, odst. 1.

³⁰⁹ *H. R. 997 (2015)*, § 165, odst. 1.

³¹⁰ Hentoff, Nat, „Our Constitution: How Many of Us Know It?“, *Cato Institute Politics*, 19. května 2011.

přistěhovalci naučili anglicky, je nutné vytvořit jim k tomu podmínky. V současné době jsou programy výuky angličtiny pro dospělé převážně organizovány a financovány neziskovými organizacemi, charitami a církvemi.³¹¹ Ani jeden ze zkoumaných návrhů zákonů o úředním jazyku nezřizuje zvláštní program výuky angličtiny ani žádný stávající neposiluje. Návrh *H. R. 123 (1995)* je výjimkou v tom smyslu, že zmiňuje, že by prostředky ušetřené díky ukončení vícejazyčných programů měly být použity na výuku angličtiny pro imigranty. Návrhy *H. R. 997 (2015)* a *H. J. Res. 169 (1983)* k vytvoření příležitostí pro získávání zdatnosti v angličtině federální vládu obecně vyzývají.

Nejostřejší rétoriku ze všech zkoumaných textů využívá návrh *H. R. 123 (1995)*, jehož text naznačuje, že je angličtina v ohrožení a anglicky mluvící občané diskriminováni (aniž by byly známy důkazy o tom, že se tak děje). „Nikomu nesmí být upřeny služby (...) poskytované federální vládou jen proto, že daná osoba komunikuje v angličtině.“³¹² Tento návrh také výslovně ukončuje cizojazyčnou podporu při konání voleb ustavenou dodatkem k Zákonu o volebních právech z roku 1965.³¹³ Takový krok by mohl být považován za protiústavní omezení výkonu volebního práva.

Návrh *H. J. Res. 169 (1983)* je sice od znění pozdějších návrhů značně odlišný, je však specifický tím, že se jedná o ústavní dodatek, které bývají zpravidla krátké a jejich formulace nepřiliš konkrétní. K formě ústavního dodatku vedly jeho předkladatele pragmatické důvody – v osmdesátých letech již existovaly soudní precedenty obhajující dvojjazyčná opatření v oblasti školství či organizace voleb a ústavní dodatek o úředním jazyku by tyto precedenty zvrátil.³¹⁴

Návrh kongresmana Shumwaye oproti návrhům vzniklých v pozdějších letech uděluje explicitní výjimku pro používání cizích jazyků pouze v případě vícejazyčné výuky, a to jen tehdy, pokud je jejím cílem naučit žáky anglicky.³¹⁵ Pozdější návrhy považují za vhodné vícejazyčné programy neomezovat v mnoha dalších případech (domorodé jazyky, výuka cizích jazyků, soudní tlumočníci v trestněprávním řízení), vzhledem k charakteru těchto případů se zřejmě jedná jak o pragmatický přístup (došlo k uvědomění, že by zákon mohl ovlivnit výuku cizích jazyků), tak o posun zákonodárců ve vnímání jazykových práv.

³¹¹ Aleman, Bruno, a Dale, „English as the Official Language of the United States: An Overview“, 5.

³¹² *H. R. 123 (1995)*, § 163.

³¹³ *Ibid.*, § 201.

³¹⁴ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 22.

³¹⁵ *H. J. Res. 169 (1983)*, § 3.

Do budoucna pochopitelně není vyloučeno, že úřední jazyk bude zaveden nikoli zákonem, ale ústavním dodatkem. Tento krok však s sebou nese určité komplikace, proto je spíše nepravděpodobný. Existence ústavního dodatku o úředním jazyku by sice napomohla tomu, aby návazné zákony nebyly prohlášeny za protiústavní, zároveň by jej však bylo nutné velmi precizně formulovat. Znění ústavních dodatků je záměrně poměrně vágní, což by neumožnilo zastáncům úředního jazyka zajistit, že každý Američan bude mluvit anglicky, a zároveň zabránit tomu, aby byl oficiální jazyk záminkou pro diskriminaci a potlačování občanských práv.³¹⁶ Ústavní dodatky navíc na rozdíl od zákonů musí procházet složitým ratifikačním procesem.

3.4 Překážky pro zavedení úředního jazyka

Z analýzy provedené v předchozích dvou kapitolách plyne, že proti zavedení úředního jazyka v USA hovoří tyto skutečnosti:

1. Pravděpodobně by vedlo k diskriminaci osob s omezenou znalostí angličtiny.
2. Není prokázáno, že by toto opatření vedlo k naplnění významných veřejných zájmů jako upevnění jednoty národa či „zmocnění“ marginalizovaných osob.
3. Zájem kongresmanů o tuto problematiku zjevně nedostačuje k tomu, aby došlo k hlasování o zákonu o úředním jazyku.
4. Uzákonění úředního jazyka na státní úrovni má větší efekt.
5. Je pravděpodobné, že by byl zákon o úředním jazyku soudně zpochybněn.

Údaje poskytnuté v této práci kromě toho také naznačují, že by úspory v případě omezení užívání cizích jazyků ze strany federální vlády nebyly natolik významné, aby vyvážily případné negativní dopady, které by zavedení úředního jazyka mohlo mít. Vzhledem k nedostatku relevantních informací o vládních výdajích vynaložených na překladatelské služby však tento závěr nelze považovat za směrodatný.

Důsledky uzákonění úředního jazyka lze předvídat jen do určité míry, protože jsou zcela závislé na znění konkrétního zákona. V této kapitole bylo nastíněno, jaké dopady úředního jazyka na práva jednotlivců si lze představit, pokud by byl zákon striktní nebo byl velmi široce interpretován. Jedná se například o omezení dvojjazyčné výuky žáků, kteří se nedorozumí anglicky a nejsou schopni z výuky v angličtině mít

---

³¹⁶ Marshall, „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, 37.

užitek; omezení jazykové asistence ve zdravotnických zařízeních, což může znamenat následky na zdraví jednotlivců; zrušení jazykových mutací volebních materiálů, které jazykovým menšinám umožňují uplatňovat volební právo.

Na základě komparace pěti reálných návrhů zákona o úředním jazyku bylo navíc zjištěno, že toto opatření může vést k omezení cizojazyčné ústní komunikace ze strany všech představitelů federální vlády, federálních zaměstnanců i zaměstnanců institucí, jejichž provoz alespoň částečně financuje federální vláda. Znění navržených zákonů je natolik vágní, že jsou dosahy takového omezení těžko představitelné. Je ale zřejmé, že čtyři z pěti zkoumaných zákonů jsou navrženy tak, aby měly praktické, nikoli symbolické dopady.

Patrně proto, že nikdy nebylo dostatečně prokázáno, že by přínosy uzákonění úředního jazyka byly významnější než výše uvedené nedostatky, nebo proto, že kvůli těmto nedostatkům panovala obava ze soudního zpochybnění, zákon o úředním jazyku nikdy nezískal dostatečnou podporu v Kongresu. V dosavadních debatách o jazykové politice hrálo téma úředního jazyka zásadní roli jen v osmdesátých letech 20. století, a to tehdy v Kongresu o takovém zákonu ani nebylo hlasováno. Ukazuje se však, že uzákonění úředního jazyka na úrovni jednotlivých států je natolik efektivní, že snahy na federální úrovni ztrácí smysl. Právě to je pravděpodobně hlavním důvodem, proč angličtina jako úřední jazyk USA dosud nebyla uzákoněna.

Závěr

Jazyk jako nezbytný nástroj pro dorozumívání byl přirozeně v Americe předmětem debat již od koloniálního období. Téma úředního jazyka se však do středu pozornosti dostalo až v osmdesátých letech 20. století, kdy byl v Kongresu představen první návrh zákona v tomto smyslu. Od té doby bylo na federální úrovni navrženo přibližně 80 rezolucí a zákonů ustavujících angličtinu jako úřední jazyk USA, ani jedno z těchto legislativních opatření však nebylo schváleno.

Debaty o úředním jazyku v USA kulminovaly na konci osmdesátých let a od té doby nikdy nezískaly původní intenzitu. Dnes je téma úředního jazyka poměrně marginální, ačkoli jeho kodifikace na úrovni států stále postupuje a konzervativní politici se ve volebních kampaních pro posílení pozice angličtiny příležitostně vyslovují. Téma jazykové politiky v dominantním politickém diskurzu rezonuje především v podobě debaty o dvojjazyčné výuce a o poskytování volebních materiálů osobám s omezenou znalostí angličtiny v jiných jazycích.

Problematika uzákonění angličtiny jako úředního jazyka se více než angličtiny týká ostatních jazyků, které mají být tímto opatřením omezeny. V americkém kontextu se jedná zejména o španělštinu. Hispánské obyvatelstvo má totiž v USA v mnoha ohledech unikátní pozici – jedná se o nejpočetnější nebělošskou etnickou skupinu, většina přistěhovalců přicházejících do USA pochází z Latinské Ameriky, Hispánci tíhnou k životu v geograficky koncentrovaných komunitách.

Tato práce vychází z teorií, které se domnívají, že debaty o jazykové politice v USA jsou především debatami o podobě americké identity. Otázka „kdo jsme“ je v politickém životě velmi důležitá, vzbuzuje totiž emotivní reakce a vtahuje do debaty o jazykové politice veřejnost. Klíčový je spor o to, zda je americká identita nezbytně založená na anglosaském protestantismu, nebo zda je otevřená i vlivům jiných kultur.

Značná část Američanů považuje zvyšující se počet španělsky mluvícího obyvatelstva za hrozbu pro svou identitu a jednotu národa, a podporuje proto jazykové restrikce, například ve formě zavedení úředního jazyka. Oproti tomu stojí ti, kteří hájí práva zástupců etnolingvistických menšin a osob s omezenou znalostí angličtiny na spravedlivý přístup k vládou poskytovaným službám. Tato práce představila jak zastánce, tak odpůrce restriktivní jazykové politiky a jejich argumenty s ohledem na zavedení úředního jazyka.

Na základě komparace znění pěti návrhů o úředním jazyku bylo zjištěno, že by úřední jazyk nebyl pouhým symbolickým gestem, ale krokem s reálnými dopady. Mezi tyto dopady by mohlo patřit omezení počtu vládou poskytovaných služeb v cizích jazycích (překladařské služby v nemocnicích, cizojazyčné volební lístky a formuláře sociálního zabezpečení, dvojjazyčná výuka) a zákaz oficiální komunikace ze strany federálních úřadů a úředníků v cizích jazycích. Velmi by však záleželo také na tom, s jakým záměrem by byl daný zákon interpretován.

Uzákonění úředního jazyka je krok, který by s největší pravděpodobností měl mnoho negativních důsledků a nenaplnil by cíle, které si jeho zastánci od tohoto kroku slibují. Nejenže se na základě zdrojů použitých v této práci nejeví, že by byla americká identita či kultura přistěhovalectvím skutečně ohrožena, ale zároveň ani není jasné, jakým způsobem by úřední jazyk pomohl zvýšit počet osob ovládajících angličtinu. Vzhledem k tomu, že by zavedení úředního jazyka pravděpodobně omezilo osobám s omezenou znalostí angličtiny přístup k některým službám poskytovaným vládou, jejich integraci by spíše nenapomohl. Existuje také reálná hrozba, že by zákon o úředním jazyku byl na základě svého diskriminačního efektu soudně zpochybněn.

Cílem této práce bylo zodpovědět otázku, co brání USA v uzákonění úředního jazyka. Očividným důvodem je nezáměr ze strany Kongresu, který ale má více příčin. Patří mezi ně jistě jak nepředvídatelnost dopadů takového zákona, tak jejich potenciální rozpor s Ústavou. Zkušenost však také ukázala, že uzákonění úředního jazyka na úrovni jednotlivých států je mnohem úspěšnější než snahy na federální úrovni. V současné době má úřední jazyk v různé formě ustaveno 30 států a v několika dalších návrhy v tomto duchu čekají na projednání. Vzhledem ke stabilně stoupající popularitě tohoto opatření na státní úrovni je tedy poměrně pravděpodobné, že se téma úředního jazyka vrátí i do debat o jazykové politice USA.

Summary

Throughout the American history, the status of English has been discussed many times. Nevertheless, even though English is the primary language spoken there, the U. S. has never made it the official language of the land. The topic of official language was first raised in the 1980s in the context of general conservative backlash against immigration. For a time, official English have had the attention and support of the American public but was not successful as concerns legislation. Over eighty bills have been proposed in

Congress since 1981 and only one was actually voted upon.

The official language debates in the U. S. culminated at the end of the 1980s and have not been as intense ever since. Even so, the debates are still in motion. Conservative politicians occasionally emphasize the importance of the status of English when campaigning and several advocacy groups make continual effort to officialize English nationally. The matter has been comparatively much more successful in individual states, with 30 states having made English official so far.

This paper works on an assumption that the language policy debates in the U. S. are driven by symbolic causes, specifically different notions of American identity. The matter of making English official is much more concerned with speakers of other languages present in the U. S. than with English itself. The core of the official language debates is thus the clash between an assimilationist and pluralist approach towards immigration, Hispanic immigration in particular.

Based on a comparative analysis of five official language bills, this paper finds that making English official would not only be a symbolic gesture but a move with real impact. Depending on the intention of the interpreter, the official language legislation could ban services provided by the federal government in other languages than English such as bilingual education or bilingual ballots and make non-English language communication by officials or employees of the federal government illegal.

It is most likely that making English the official language of the U. S. would have many negative consequences and would not fulfill the objectives declared by its proponents. Considering that the most pressing issue related to the language policy debate is the number of limited English proficient individuals living in the U. S., making English official would not help much unless interconnected with a program of English classes.

The aim of this paper was to discover what keeps the U. S. from making English the official language of the land. The most obvious reason is the lack of interest of the Congress in the matter. This has more causes though, including the possible discriminatory effect of the official English legislation and it potentially being challenged by the courts. It is also apparent that making English official language is much more successful at the state level. Considering the increasing popularity of the measure in the states, it is quite possible that the official language will become part of mainstream language policy debates in the U. S. again.

Použitá literatura

Odborná neperiodická literatura

Crawford, James, *At War With Diversity: U. S. Language Policy in an Age of Anxiety* (Clevedon [England]; Buffalo [N.Y.]: Multilingual Matters, 2000).

Hnízdo, Bořivoj, *Role angličtiny v globalizujícím se světě* (Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2012).

Hornberger, Nancy H., „Frameworks and Models in Language Policy and Planning“ in *Introduction to Language Policy: Theory and Method*, ed. Thomas Ricento (Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell, 2009), 24–41.

Huntington, Samuel P., *Kam kráčíš, Ameriko? Krize americké identity* (Praha: Rybka, 2005).

Kymlicka, Will, *Politics in the Vernacular: Nationalism, Multiculturalism, and Citizenship* (Oxford; New York: Oxford University Press, 2001).

Potowski, Kim a Maria Carreira, „Spanish in the USA“ in *Language Diversity in the USA*, ed. Kim Potowski (Cambridge: Cambridge University Press, 2010), 66–80.

Ricento, Thomas, „Language Policy: Theory and Practice - An Introduction“ in *Introduction to Language Policy: Theory and Method*, ed. Thomas Ricento (Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell, 2009), 10–23.

Ricento, Thomas, „Theoretical Perspectives in Language Policy: An Overview“ in *Introduction to Language Policy: Theory and Method*, ed. Thomas Ricento (Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell, 2009), 3–9.

Schmid, Carol L., „The Politics of English Only in the United States: Historical, Social and Legal Aspects“ in *Language Ideologies: Critical Perspectives of the Official English Movement*, ed. Roseann Dueñas Gonzáles a Ildikó Melis (Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2000), 62–86.

Schmidt, Sr., Ronald, *Language Policy and Identity Politics in the United States* (Philadelphia: Temple University Press, 2000).

Schmidt, Sr., Ronald. „Language Policy and Political Theory“ in *Introduction to Language Policy: Theory and Method*, ed. Thomas Ricento (Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell, 2009), 96–110.

Tindall, George B. a David E. Shi, *Dějiny USA* (Praha: Lidové noviny, 1996).

Wiley, Terrence G., „Language Policy in the USA“ in *Language Diversity in the USA*, ed. Kim Potowski (Cambridge: Cambridge University Press, 2010), 255–271.

Odborná periodická literatura

Allen Gershon, Sarah a Adrian D. Pantoja, „Patriotism and language Loyalties: Comparing Latino and Anglo Attitudes toward English-Only Legislation“, *Ethnic and Racial Studies* 34, č. 9 (2011): 1522–1542.

Barnwell, David, „The Status of Spanish in the United States“, *Language, Culture and Curriculum* 21, č. 3 (2008): 235–243.

Borden, Rebecca S., „The English Only Movement: Revisiting Cultural Hegemony“, *Multicultural Perspectives* 16, č. 4 (2014): 229–233.

Cargile, Ivy A. M., Jennifer L. Merolla a Adrian D Pantoja, „Assessing the Hispanic Threat Hypothesis: A Comparison of Anglo and Hispanic Attitudes Toward Democracy“ in *Conference Papers - Western Political Science Association* (Seattle, 2012), 1–31.

Citrin, Jack et al., „The ‚Official English´ Movement and the Symbolic Politics of Language in the United States“, *The Western Political Quarterly* 43, č. 3 (1990): 535–559.

Faingold, Eduardo D., „Official English in the Constitutions and Statutes of the Fifty States in the United States“, *Language Problems & Language Planning* 36, č. 2 (2012): 136–148.

Fishman, J. A., „‚English Only´: Its Ghosts, Myths and Dangers“, *International Journal of the Sociology of Language* 1988, č. 74 (leden 1988): 125–140.

Kaganiec-Kamieńska, Anna, „November 2010: Oklahoma Becomes the Next State to Approve Official English Legislation“, *Norteamérica* 5, č. 2 (červenec - prosinec 2010): 185–98.

Kaplan, Robert B., „Multilingualism vs. Monolingualism: The View From the USA and Its Interaction With Language Issues Around the World“, *Current Issues in Language Planning* 16, č. 1–2 (2015): 149–162.

Kymlicka, Will a Alan Patten, „Language Rights and Political Theory“, *Annual Review of Applied Linguistics* 23, č. 1 (2003): 3–21.

Macedo, Donaldo a Lilia I. Bartolomé, „Multiculturalism Permitted in English Only“, *International Multilingual Research Journal* 8, č. 1 (2014): 24–37.

Marshall, David F., „The Question of an Official Language: Language Rights and the English Language Amendment“, *International Journal of the Sociology of Language* 1986, č. 60 (leden 1986): 7–75.

McMullen, Catherine, „‘Official English’ Legislation and Its Effects on Limited English Proficient People“, *American Library Association’s Documents to the People, Student Papers Edition* 36, č. 4 (zima 2008): 15–19.

Pac, Teresa, „The English-Only Movement in the US and the World in the Twenty-First Century“, *Perspectives on Global Development and Technology* 11, č. 1 (2012): 192–210.

Rumbaut, Ruben G., „The Crucible within: Ethnic Identities, Self-Esteem, and Segmented Assimilation among Children of Immigrants“, *The International Migration Review* 28, č. 4 (zima 1994): 748–794.

Sinsheimer, Ann, „‘English Only’ and Our Struggle to Understand the Concept of Language“, *Language and Communication* 25, č. 1 (2005): 61–80.

Stultz, Newell, „Official Language Policies in Multilingual Societies: Evidence From the United States, South Africa and Canada“, *Safundi* 10, č. 1 (2009): 59–76.

Ugues, Jr., Antonio et al., „Two-Cultures? Latino and Asian Language Assimilation Along the U.S.-Mexico Border“, *The California Journal of Politics & Policy* 3, č. 1

(2011): 1–24.

Valdeón, Roberto A., „Languages in Contact, Cultures in Conflict: English and Spanish in the USA“, *Language and Intercultural Communication* 15, č. 3 (2015): 313–323.

Další odborné studie

Aleman, Steven R., Andorra Bruno a Charles V. Dale, „English as the Official Language of the United States: An Overview“, *Congressional Research Service, The Library of Congress*, 1. dubna 1997,
http://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc818777/m2/1/high_res_d/95-1054_1997Apr01.pdf (staženo 13. května 2016).

Dale, Charles V. a Mark Gurevitz, „Legal Analysis of Proposals to Make English the Official Language of the United States Government“, *Congressional Research Service, The Library of Congress*, 14. března 1997,
http://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc808737/m2/1/high_res_d/97-383_1997Mar14.pdf (staženo 13. května 2016).

Feder, Jody, „English as the Official Language of the United States: Legal Background and Analysis of Legislation in the 110th Congress“, *Congressional Research Service, The Library of Congress*, 25. ledna 2007,
<https://www.ilw.com/immigrationdaily/news/2007,0515-crs.pdf> (staženo 13. května 2016).

Soifer, Don, „The Value of English Proficiency to the United States Economy“, *Lexington Institute*, duben 2009, <http://lexingtoninstitute.org/wp-content/uploads/2013/11/value-english-proficiency.pdf> (staženo 13. května 2016).

Wilson, Jill H., „Investing in English Skills: The Limited English Proficient Workforce in U.S. Metropolitan Areas“, *Brookings Institution*, 2014,
http://www.brookings.edu/~media/Research/Files/Reports/2014/09/english-skills/Srvy_EnglishSkills_Sep22.pdf?la=en (staženo 13. května 2016).

Další periodika

„Federal Government Orders Bilingual Ballots in 25 States Ahead of Elections“, *Fox News*, 14. října 2011, <http://www.foxnews.com/politics/2011/10/14/federal-government-orders-bilingual-ballots-in-25-states-ahead-elections.html> (staženo 13. května 2016).

„Professor Predicts ‚Hispanic Homeland‘. *Kingman Daily Miner*, 21. ledna 2000.

Boyle, Matthew, „Exclusive: Donald Trump Fires Back at Jeb Bush“, *Breitbart News*, 2. září 2015, <http://www.breitbart.com/big-government/2015/09/02/exclusive-donald-trump-fires-back-at-jeb-bush-he-should-lead-by-speaking-english-while-in-the-united-states/> (staženo 13. května 2016).

Clemetson, Lynette, „Hispanics Now Largest Minority, Census Shows“, *The New York Times*, 22. ledna 2003, <http://www.nytimes.com/2003/01/22/us/hispanics-now-largest-minority-census-shows.html> (staženo 13. května 2016).

Helton, John, „Romney, Santorum continue sparring over English in Puerto Rico - CNNPolitics.com“, *CNN*, 16. března 2012, <http://edition.cnn.com/2012/03/16/politics/campaign-wrap/index.html> (staženo 13. května 2016).

Hentoff, Nat, „Our Constitution: How Many of Us Know It?“, *Cato Institute Politics*, 19. května 2011, <http://www.cato.org/publications/commentary/our-constitution-how-many-us-know-it> (staženo 13. května 2016).

McWhorter, John, „Sarah Palin’s ‚speak American´ (Opinion)“, *CNN*, 13. září 2015, <http://www.cnn.com/2015/09/06/opinions/mcwhorter-palin-speak-american/index.html> (staženo 13. května 2016).

Mester, Ilan, „The Price Tag For Bilingualism“, *The Huffington Post Canada*, 16. ledna 2012, http://www.huffingtonpost.ca/2012/01/16/bilingualism-canada-cost-french_n_1209205.html (staženo 13. května 2016).

Quesada, Todd Douglas, „Spanish Spoken Here: Eliminating Spanish-language Fiction Undermines the Validity of Public Libraries“, *American Libraries*, listopad 2007.

Ross, Janell a Abby Philipp, „Dolores Huerta says she was shouted down with ‘English-only’ chants from a Sanders crowd“, *Washington Post*, 20. února 2016, <https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2016/02/20/dolores-huerta-says-she-was-shouted-down-with-english-only-chants-from-a-sanders-crowd/> (staženo 13. května 2016).

Stephens, Julia, „English Spoken Here: By Creating Bilingual Collections, Librarians Are Contributing to a Divided America“, *American Libraries*, listopad 2007.

Vandervoort, Robert., „Toward making English the official tongue“, *The Washington Times*, 27. října 2015, <http://www.washingtontimes.com/news/2015/oct/27/robert-vandervoort-toward-making-english-the-offic/> (staženo 13. května 2016).

Judikatura

Commonwealth vs. Olga Olivo, 1975 Mass. 62.

Lau vs. Nichols, 1974 U. S. 563.

Ruiz vs. Hull, 1998 P.2d 984.

Legislativa

„Alabama Constitution 1901“, dostupné z webu: Alabama Legislature, http://alisondb.legislature.state.al.us/alison/codeofalabama/constitution/1901/constitution1901_toc.htm (staženo 13. května 2016).

„Arizona Constitution 1988“, dostupné z webu: Arizona State Legislature, <http://www.azleg.gov/Constitution.asp?Article=28> (staženo 13. května 2016).

„Constitution of the State of Florida“, dostupné z webu: Florida Senate, <http://www.flsenate.gov/Laws/Constitution> (staženo 13. května 2016).

„Constitution or Form of Government of the State of Louisiana, 1812“, dostupné z webu: Louisiana Digital Library, <http://www.louisianadigitallibrary.org/cdm/ref/collection/lapur/id/15852> (staženo 13. května 2016).

Bill Emerson English Language Empowerment Act of 1996, H. R. 123 (1995),

<https://www.congress.gov/bill/104th-congress/house-bill/123/text> (staženo 13. května 2016).

Executive Order 13166 of August 16, 2000. Improving Access to Services for Persons With Limited English Proficiency. *Federal Register* 65, č. 159: 50121-50125.

Cost of Services and Translations Act, H. R. 3188 (2015),

<https://www.congress.gov/bill/114th-congress/house-bill/3188/text> (staženo 13. května 2016).

English Language Unity Act, H. R. 997 (2015),

<https://www.congress.gov/114/bills/hr997/BILLS-114hr997ih.pdf> (staženo 13. května 2016).

„Louisiana Constitution of 1974“, dostupné z webu: Louisiana State Senate,

<http://senate.legis.state.la.us/documents/constitution/constitution.pdf> (staženo 13. května 2016).

A joint resolution proposing an amendment to the Constitution of the United States establishing English as the official language of the United States, H. J. Res. 169 (1983), <https://www.congress.gov/bill/98th-congress/house-joint-resolution/169> (staženo 13. května 2016).

Border Security, Economic Opportunity, and Immigration Modernization Act, S. 744 (2013), <https://www.congress.gov/bill/113th-congress/senate-bill/744/text> (staženo 13. května 2016).

„State Model Bill Long“, dostupné z webu: U. S. English, <http://www.us-english.org/userdata/file/pdf/State%20Model%20Bill%20Long.pdf> (staženo 13. května 2016).

„State Model Bill Short“, dostupné z webu: U. S. English, <http://www.us-english.org/userdata/file/pdf/State%20Model%20Bill%20Short.pdf> (staženo 13. května 2016).

„Americans Overwhelmingly Put English First - Rasmussen Reports™“, Rasmussen Reports,
http://www.rasmussenreports.com/public_content/lifestyle/general_lifestyle/august_2014/americans_overwhelmingly_put_english_first (staženo 13. května 2016).

„Annual Financial Report of the Government of Canada: Fiscal Year 2011-2012“, Canada Department of Finance, <http://www.fin.gc.ca/afr-rfa/2012/afr-rfa-eng.pdf> (staženo 13. května 2016).

„Budget of the United States Government: Fiscal Year 2002“, U.S. Government Printing Office, <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BUDGET-2002-BUD/pdf/BUDGET-2002-BUD.pdf> (staženo 13. května 2016).

„Language Spoken at Home and Ability to Speak English for United States, Regions and States: 1990“, U. S. Census Bureau, 1990,
<https://www.census.gov/hhes/socdemo/language/data/census/cphl-133.pdf> (staženo 13. května 2016).

„National Survey of Latinos“, Pew Hispanic Center, 2002,
<http://www.pewhispanic.org/2002/12/17/2002-national-survey-of-latinos/> (staženo 13. května 2016).

„Report To Congress. Assessment of the Total Benefits and Costs of Implementing Executive Order No. 13166: Improving Access to Services for Persons with Limited English Proficiency“, Office of Management and Budget, duben 2002,
<https://www.whitehouse.gov/sites/default/files/omb/assets/omb/inforeg/lepfinal3-14.pdf> (staženo 13. května 2016).

Ennis, Sharon R., Merarys Rios-Vargas, a Nora G. Albert. „The Hispanic Population: 2010“. U. S. Census Bureau, 2010 Census Briefs, květen 2011,
<http://www.census.gov/prod/cen2010/briefs/c2010br-04.pdf> (staženo 13. května 2016).

Grieco, Elizabeth M. et al., „The Foreign-Born Population in the United States: 2010“, U. S. Census Bureau, American Community Survey Reports, květen 2012,
<http://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2012/acs/acs-19.pdf> (staženo 13. května 2016).

Humes, Karen R. Nicholas A. Jones, a Roberto R. Ramirez, „Overview of Race and Hispanic Origin: 2010“, U. S. Census Bureau, 2010 Census Briefs, březen 2011, <http://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2011/dec/c2010br-02.pdf> (staženo 13. května 2016).

Livingston, Gretchen a D’Vera Cohn, „U.S. Birth Rate Falls to a Record Low; Decline Is Greatest Among Immigrants“, Pew Research Center’s Social & Demographic Trends Project, 29. listopad 2012, <http://www.pewsocialtrends.org/2012/11/29/u-s-birth-rate-falls-to-a-record-low-decline-is-greatest-among-immigrants/> (staženo 13. května 2016).

Ryan, Camille, „Language Use in the United States: 2011“. U. S. Census Bureau, American Community Survey Reports, srpen 2013. <http://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2013/acs/acs-22.pdf> (staženo 13. května 2016).

Steppler, Renee a Anna Brown, „Statistical Portrait of Hispanics in the United States“, *Pew Research Center’s Hispanic Trends Project*, 19. duben 2016, <http://www.pewhispanic.org/2016/04/19/statistical-portrait-of-hispanics-in-the-united-states-key-charts/> (staženo 13. května 2016).

Webové stránky

„Actions - H.R.123 - 104th Congress (1995-1996): Bill Emerson English Language Empowerment Act of 1996“, Congress.gov, <https://www.congress.gov/bill/104th-congress/house-bill/123/actions> (staženo 13. května 2016).

„Active Hate Groups in the United States in 2014“, Southern Poverty Law Center, <https://www.splcenter.org/fighting-hate/intelligence-report/2015/active-hate-groups-united-states-2014> (staženo 13. května 2016).

Crawford, James, „OBITUARY: The Bilingual Ed Act, 1968 - 2002“, Rethinking Schools Online, http://www.rethinkingschools.org/special_reports/bilingual/bil164.shtml (staženo 13. května 2016).

- „Illiteracy Statistics – Statistic Brain“, Statistics Brain, <http://www.statisticbrain.com/number-of-american-adults-who-cant-read/> (staženo 13. května 2016).
- Lewelling, Vickie V., „English Plus“, Center for Applied Linguistics, <https://web.archive.org/web/20080724024953/http://www.cal.org/resources/archive/digest/1992englishplus.html> (staženo 13. května 2016)
- „LULAC: English Plus Versus English Only“, League of United Latin American Citizens, http://lulac.org/advocacy/issues/english_vs_spansih/ (staženo 13. května 2016).
- „NABE - Bilingual Education“, National Association for Bilingual Education, <http://www.nabe.org/BilingualEducation> (staženo 13. května 2016).
- „Official English Laws – Virginia“, James Crawford’s Language Policy Web Site & Emporium, <http://www.languagepolicy.net/archives/va.htm> (staženo 13. května 2016).
- „proenglish » The 2016 Presidential Candidates on Official English“, ProEnglish – The Nation’s Leading English Language Advocates, <https://proenglish.org/the-2016-presidential-candidates-on-official-english/> (staženo 13. května 2016).
- „proenglish » The Board of Directors“, ProEnglish – The Nation’s Leading English Language Advocates, <https://proenglish.org/the-board-of-directors/> (staženo 13. května 2016).
- „proenglish » Why English“, ProEnglish – The Nation’s Leading English Language Advocates, <https://proenglish.org/why-english/> (staženo 13. května 2016).
- „Read about ‚Official or national languages´ on Constitute“, Constitute Project, <https://www.constituteproject.org/search?lang=en&key=lang> (staženo 13. května 2016).
- „Resolution on English-Only Instructional Policies“, National Council of Teachers of English, <http://www.ncte.org/positions/statements/englishonlypolicies> (staženo 13. května 2016).
- „U.S. English | Making English the Official Language | Model Legislation“, U. S. English, <http://www.us-english.org/view/788> (staženo 13. května 2016).

„U.S. English | Making English the Official Language | U.S. English Advisory Board“, U. S. English, <http://www.usenglish.org/view/309> (staženo 13. května 2016).

„U.S. English | Making English the Official Language | U.S English History“, U. S. English, <http://www.usenglish.org/view/3> (staženo 13. května 2016).